การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

หัวเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัย : วัชราภรณ์ สิงห์แก้ว

ปีที่ศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 4) ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินร่างรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบประเมินคู่มือรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง จำนวน 45 คน เด็กพิการ จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินร่างรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individual Family Services Plan: IFSP) ระยะที่ 4 ประเมิน

ความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.01, σ=0.37) ข้อสังเกตหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินงาน คือ เกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการ ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) โดยผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือฝึกทักษะร่วมกันกับครู อีกทั้งยังขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ เนื่องจากเด็กพิการมีข้อจำกัดของความพิการ และอุปสรรคในการเข้ารับบริการเป็นอย่างมาก และในขั้นตอนของการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กพิการยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง

2) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46 , σ = 0.24) โดยมีรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ และมีผลการตรวจสอบการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.57, σ = 0.40)

3) ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ให้เข้ากับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการมีพัฒนาการทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ อยู่ในคุณภาพระดับดีเยี่ยม

4) ผลการประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.34, σ = 0.31)

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตรจารย์สุพัตรา ปสังคโท รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ดร.กิ่งแก้ว ภูทองเงิน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุง พัฒนา แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณรองผู้อำนวยการ คณะครู และผู้ปกครองของเด็กศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และคุณประโยชน์อันพึงมีจากการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารในครั้งนี้ ขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบูชา มารดาบูรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก

กิตติกรรมประกาศ ..... ง

สารบัญ ..... จ

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฌ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.3 ขอบเขตของการวิจัย 4

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ 10

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 13

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร 14

2.2 แนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบ 46

2.3 แนวคิดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 62

2.4 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) 85

2.5 บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร 114

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 119

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย 132

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย 133
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 138
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 143
ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 154
ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 156
บทที่ 4 ผลการวิจัย..... 159
4.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 159
4.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 199
4.3 ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 223
4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 250
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 265
5.1 สรุปผลการวิจัย 265
5.2 อภิปรายผล 270
5.3 ข้อเสนอแนะ 280

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

บรรณานุกรม 282
ภาคผนวก 292
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ 293
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญราชการที่เกี่ยวข้อง 295
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือวิจัย 301
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย 303
ภาคผนวก จ ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)..... 321
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ..... 330
ภาคผนวก ช หนังสือเผยแพร่ผลงาน 335
ภาคผนวก ค หนังสือตอบรับการเผยแพร่ผลงาน 354
ภาคผนวก ฌ ภาพประกอบการวิจัย 361
ประวัติผู้วิจัย 367

สารบัญตาราง

หัวเรื่อง **หน้า**

2.1 วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง 32

2.2 เปรียบเทียบแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละส่วนประกอบ 41

2.3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อสรุปเป็นวิธีการพัฒนารูปแบบ 61

2.4 วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม 77

2.5 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทัศนะนักวิชาการ 84

2.6 การสังเคราะห์องค์ประกอบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) 110

3.1 ขั้นตอนการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 134

4.1 การสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 องค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน 160

4.2 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 27) 162

4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการสอบถามการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน 163

4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 165

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 166

4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน 167

4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ... 168

4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 170

4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความก้าวหน้า 172

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 173

4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ 174

4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 199

4.13 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 204

4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Possibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Usefulness) 206

4.15 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ทั้ง 4 ด้าน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 212

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.16 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=13) 214

4.17 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม 215

4.18 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเหมาะสม 216

4.19 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความถูกต้องครอบคลุม 217

4.20 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นไปได้ 218

4.21 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นประโยชน์ 219

4.22 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 13) 220

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.23 สรุปการประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 221

4.24 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มทักษะของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 224

4.25 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก 225

4.26 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก 227

4.27 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก 230

4.28 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก 232

4.29 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 235

4.30 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 237

4.31 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 240

4.32 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 242

4.33 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 245

4.34 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 247

4.35 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=45) 250

4.36 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน โดยภาพรวม รายด้าน 252

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.37 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ รายข้อ 253

4.38 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ รายข้อ 254

4.39 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 3 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา รายข้อ 255

4.40 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความสามารถพื้นฐาน รายข้อ 256

4.41 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) รายข้อ 257

4.42 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ รายข้อ 259

สารบัญตาราง (ต่อ)

หัวเรื่อง **หน้า**

4.43 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 7 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมรายข้อ 261

4.44 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 8 การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผนรายข้อ 262

4.45 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อรายข้อ 263

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 รูปแบบองค์ประกอบของวิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบ 29
2.2 การบริหารงานคุณภาพ การหมุนวัฏจักร PDCA 31
2.3 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของอกริริสและสมอน 39
2.4 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของดราฟท์และเวียค..... 40
2.5 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของคาร์ลสันและคนอื่น ๆ 40
2.6 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์ 54
2.7 การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล 55
2.8 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 109
2.9 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 113
2.10 กรอบแนวคิดในการวิจัย 132
4.1 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 205
4.2 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 213
4.3 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพ
เด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 1 เด็กชายธีรเดช แรกชื่น 229
4.4 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพ
เด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 2 เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ 234
ภาพที่ 4.5 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพ
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาที่ 3 นางสาวพนิดา คำมุงคุณ 239
ภาพที่ 4.6 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพ
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาที่ 4 นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน 244
ภาพที่ 4.7 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพ
เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ กรณีศึกษาที่ 5
เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด 249

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมายที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง สถานศึกษาในทุกสังกัด และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551)

สำหรับกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2559 เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ให้เด็กกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่พบว่าพิการ สู่การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เพื่อขยายโอกาสให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) การให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (E) เข้าถึงบริการที่ครบทุกด้าน ตั้งแต่การคัดกรอง การประเมินความสามารถพื้นฐาน ส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือเริ่มจากครอบครัว ชุมชนสถานประกอบการ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่กำหนดว่า “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริงดำรงชีวิตอิสระในสังคม อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” โดยกำหนดยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียมเป็นตัวขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสู่การปฏิบัติ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแม้จะไม่ได้กำหนดอายุชัดเจน แต่เน้นให้จัดบริการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ทั้งในด้านการให้การศึกษาการได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระบบบริการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การช่วยเหลือครอบครัวในการพัฒนาเด็ก ซึ่งการพัฒนาเด็กในช่วงวัยเริ่มต้น มีความสำคัญที่สุด เพราะช่วยให้เด็กได้รับการช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการในช่วงสำคัญของชีวิตที่จะเป็นตัวชี้ถึงความสำเร็จในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลเด็กพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในปัจจุบันมีศูนย์การศึกษาพิเศษตั้งอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 77 ศูนย์จากการดำเนินงานดังกล่าวของศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษในประเทศไทย ปรากฏผลการศึกษาดังนี้ ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กพิการ ไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กพิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556)

จากสภาพปัญหาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการทั้ง 9 ประเภทความพิการทางการศึกษา ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ

ในรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 5) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ จากการรายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้สรุปผลเกี่ยวกับจุดที่ควรพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในอนาคตไว้ ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาและการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา และการประชุมประจำเดือนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนที่เข้ามาร่วมในกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในแต่ละขั้นตอน ครูยังขาดความเข้าใจในการบูรณาการการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการช่วยเหลือเด็กพิการ ส่งผลทำให้ผลพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (รายงานการประชุมประจำเดือน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ครั้งที่ 2, 2562)

จากความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงสนใจศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กพิการได้มากขึ้นและส่งผลในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหารที่เกี่ยวข้อง

2. การสังเคราะห์รูปแบบหลังจากที่ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล (Cross Check Data) แล้วสรุปผลการศึกษาได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน

3. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 27 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2)

การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการดำเนินการ วันที่ 1 ธันวาคม 2562 – 31 มกราคม 2563

ขอบเขตด้านตัวแปร

สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4. ศึกษาพหุกรณี (Case Study) การบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาลักษณะเดียวกันที่ประสบผลสำเร็จและมีแนวปฏิบัติที่ดี ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยกำหนดศูนย์การศึกษาพิเศษที่เป็นเป้าหมาย คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 แห่ง ที่มีการบริหารจัดการการศึกษาได้ประสบความสำเร็จในการให้บริการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1. ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการจากระยะที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2. ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยใช้ตามมาตรฐานการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ต่อผู้เชี่ยวชาญก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ ระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพิเศษ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (McMillan Schumacher) โครงสร้างและองค์ประกอบพฤติกรรมการวัดของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการดำเนินการวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563 – 29 กุมภาพันธ์ 2563

ขอบเขตด้านตัวแปร

คือ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (McMillan Schumacher) โครงสร้างและองค์ประกอบพฤติกรรมการวัด ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

3. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ ระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพิเศษ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (McMillan Schumacher) โครงสร้างและองค์ประกอบพฤติกรรมการวัดของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการดำเนินการวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563 – 31 มีนาคม 2563

ขอบเขตด้านตัวแปร

คือ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (McMillan Schumacher) โครงสร้างและองค์ประกอบพฤติกรรมการวัด ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการมาจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างร่างคู่มือรูปแบบการบริหาร

จัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร นำร่างคู่มือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ประเมินร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตามโครงสร้างองค์ประกอบของร่างคู่มือ รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการดำเนินการวันที่ 1 เมษายน 2563 – 30 เมษายน 2563

ขอบเขตด้านตัวแปร

คือ โครงสร้าง องค์ประกอบของร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 4 ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูและบุคลากร จำนวน 18 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการดำเนินการ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2564 – 15 พฤษภาคม 2564

ขอบเขตด้านตัวแปร

ผลความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ไว้ดังนี้

1.4.1 รูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ การประเมินและเงื่อนไขความสำเร็จ

1.4.2 การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สำหรับพัฒนารูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ การทดลองใช้รูปแบบการปรับปรุงแก้ไขและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและการรับผลประโยชน์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง ร่วมวางแผน ร่วมประชุมปรึกษาหารือในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ร่วมวางแผนกำหนดวิธีการติดตามผล การตรวจสอบและการดูแลรักษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดหรือวิธีการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสม มีคุณภาพและเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การร่วมทำ ร่วมดำเนินการ ร่วมสร้างสรรค์งานที่พึงประสงค์ ในการให้บริการ 9 ขั้นตอน ดังนี้ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผนและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

3. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การร่วมสะท้อนปัญหา การหาแนวทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนางานร่วมกัน และนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อประสบปัญหาแนวเดียวกันในโอกาสต่อไป

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การร่วมชื่นชมในผลการพัฒนา ร่วมเห็นคุณค่าในการกระบวนการพัฒนา มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการร่วมดำเนินงาน การร่วมรับประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนที่ตรงตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

1.4.3 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบให้กับเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการอย่างเป็นขั้นตอน โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักวิชาชีพ เพื่อแก้ไข ป้องกัน และส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กพิการแต่ละคน

1.4.4 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ มีองค์ประกอบ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ หมายถึง การสร้างความรู้สึกที่ดี การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเด็กพิการที่พาเด็กพิการมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ หมายถึง การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา จากเด็กพิการเป็นรายบุคคล การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรองและการประสานงานการดำเนินการส่งต่อไปยังโรงพยาบาล สถานศึกษาอื่น เพื่อให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง

4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะและทักษะจำเป็นเฉาพะความพิการ การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียนแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล

5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หมายถึง การวางแผนการให้บริการเด็กพิการโดยครู บุคลากร ผู้ปกครอง ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตามความสามารถพื้นฐานเป็นรายบุคคลอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

7) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ดำเนินการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของเด็กพิการแต่ละประเภทความพิการ

8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน หมายถึง ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล

9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษา การกำกับติดตามและประเมินผลการให้บริการของครูและบุคลากร นักวิชาชีพ เพื่อสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและประสานการส่งต่อเด็กพิการไปยังสถานศึกษาอื่นให้ได้รับบริการที่เหมาะสม

1.4.5 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่เด็กพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อม ให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการรุนแรงตามบ้านที่ไม่สามารถเข้ารับบริการทางการศึกษา รวมทั้งมีหน่วยบริการ 5 อำเภอ มีการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4.6 เด็กพิการ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 9 ประเภทความพิการ ที่เข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

1.4.7 ครอบครัว หมายถึง บิดา มารดาหรือบุคคล ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กพิการเมื่อนำเด็กพิการมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.4.8 ครู หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.4.9 นักวิชาชีพ หมายถึง นักวิชาชีพที่ทำหน้าที่เป็นครูการศึกษาพิเศษ ครูที่ทำหน้าที่ครูกายภาพบำบัด ครูกิจกรรมบำบัด ครูจิตวิทยาแนะแนว

1.4.10 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ประโยชน์ ดังนี้

1.5.1 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้แก่เด็กพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.2 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างทั่วถึง

1.5.3 กระบวนการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร นี้สามารถเป็นแนวทางในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาหรับเด็กพิการ ให้ได้เต็มตามศักยภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่ต้องการต่อไป

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.2 แนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบ

2.3 แนวคิดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

2.4 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2.5 บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารมีความหมายตามทัศนะของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน เป็นการลงมือกระทำหลังจากวางหลักการบริหารแล้วโดยมีกระบวนการที่ชัดเจน เพื่อทำให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้ขบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม (ประพันธ์ สุริหาร, 2542)

Herbert A. Simon (อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2551) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารมิใช้ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

Amadi-Eric,C. (2008) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดระบบและประสานทรัพยากรมนุษย์ และวัสดุให้กับองค์กรอย่างเป็นระบบโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กรนั้น

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้กล่าวถึง การบริหารการศึกษาไทยไว้ว่า การบริหารนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ในการวางระบบโครงสร้างการบริหารที่สัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปอื่น ๆ ทุกด้าน ทั้งส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเอง และส่วนที่ให้เอกชน องค์กร ประชาชนและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตลอดจนการกำกับ สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดโครงสร้างองค์กรที่ต้องเอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา ทั้งที่ดำเนินการโดยรัฐ และการระดมทรัพยากรจากส่วนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา

เกษม วัฒนชัย (2546) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษาเป็นระบบการบริหาร การออกแบบและจัดระบบการศึกษา ทั้งระบบความคิดและรวมถึงการนำทรัพยากรเพื่อการศึกษาไปบริหารให้เกิดผลทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2548) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่าการบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์ และศิลป์ของนักบริหารให้ทำงานประสบผลสำเร็จ การบริหารจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์
2. อาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญ
3. ต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. ดำเนินการในลักษณะเป็นกระบวนการ
5. เป็นการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม (Group Co-operation) เพื่อให้เกิดพลังกลุ่ม (Group Effort) อันจะส่งผลให้ภาระกิจบรรลุวัตถุประสงค์

Herbert A.Simon (อ้างถึงใน จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ซึ่งความหมายของการบริหารนั้น มาจากการมองว่าการบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีลักษณะสำคัญ คือ

1. เป็นกิจกรรมกลุ่ม ไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง

2. สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันทำอย่างประสานสัมพันธ์กัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ

3. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ทั้งที่เป็นเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม (เป้าหมายองค์การ) และเป้าหมายของสมาชิกแต่ละบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการอีกจำนวนมากมายที่ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

1. การบริหาร หมายถึง ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่นในการมีส่วนร่วม

2. การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. การบริหาร หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันทำงานเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

4. การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

5. การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์ และศิลปะในการนำทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์การ หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การประยุกต์ใช้ความรู้และนำทรัพยากรที่มีอยู่มาจัดการภายใต้การบริหารงานโดยอิสระ ตามนโยบายการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจของสถานศึกษาอยู่บนพื้นฐานการตัดสินใจที่ดีที่สุด ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของกิจกรรมที่วางไว้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมตามที่ระบุไว้ของสถานศึกษา ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพโดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร

2.1.2 หลักการบริหาร

เนื่องจากการบริหารเป็นกระบวนการจัดการให้มีการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต้องใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องบริหารทั้งบุคลากร วัสดุ งบประมาณมาจัดการตามหลักการ

ที่วางไว้ เพื่อมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ที่องค์การต้องการผู้ปฏิบัติอาจมีวิธีการ หรือหลักการในการบริหารงานที่ดีและเหมาะสมสำหรับองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการบริหารไว้ ดังนี้

Luther Gulick and Lurwick (1937) ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่างๆ โดยเสนอหลักการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCORB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1. Planning การวางแผน หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เพราะแผนงาน จะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ซึ่งประกอบด้วย แผนงานหลัก และแผนงานย่อย แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

2. Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงานและการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา และพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ส่งผลให้งานสำเร็จ หรือล้มเหลว

4. Directing การอำนวยการ หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับ โดยให้สัมพันธ์ และสอดคล้องกับความรับผิดชอบแต่ละตำแหน่ง ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจสั่งการอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

5. Coordinating การประสานงาน หมายถึง การประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการ ทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่นเพื่อให้เกิดการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

6. Reporting การรายงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหาร และสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. Budgeting การจัดทำงบประมาณ หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงิน และทรัพย์สิน

หลักการบริหารของ Luther Gulick and L.urwick (1937) ชื่อว่า “POSDCORB” เป็นหลักการบริหารที่ใช้กันทั้งในภาครัฐ และเอกชนที่ผู้มีอำนาจบริหารมีหน้าที่ และบทบาทการบริหารอยู่ 7 ประการ นอกจากนี้ Henri Fayol ได้เสนอทฤษฎีหลักการบริหารจัดการไว้ว่า

สมชาย เทพแสง และคณะ (2552) กล่าวว่า Henri Fayol ได้เสนอทฤษฎีหลักการบริหารจัดการ โดยเน้นผู้นำ และกระบวนการบริหารจัดการ กรอบแนวคิดของการบริหารจัดการ และหน้าที่ของผู้จัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม หลักการสำคัญจะเน้นเกี่ยวกับการแบ่งงาน อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีเอกภาพในการสั่งการ เอกภาพในการกำกับงาน การกระจายงานตามความสนใจของบุคลากร การรวมศูนย์กลางการออกคำสั่ง ความเสมอภาค ความสามารถของบุคลากร ความคิดสร้างสรรค์

Henri Fayol (อ้างถึงใน วันชัย มีชาติ, 2556) เสนอองค์ประกอบของการบริหาร 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) ซึ่ง ได้แก่ การกำหนดภาพในอนาคตที่องค์กรต้องการจะบรรลุ และวิธีในการดำเนินการให้ประสบผลการวางแผนจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ คือ มีความเป็นเอกภาพ (Unity) มีความต่อเนื่อง (Continuity) มีลักษณะยืดหยุ่น (Flexible) และมีความกระชับ และชัดเจน (Precision) การวางแผนจะมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์อนาคตขององค์การ

2. การจัดรูปแบบ หรือการจัดองค์การ (Organizing) องค์ประกอบในเรื่องการจัดการเป็นการพิจารณาแบ่งงานภายในหน่วยงาน ว่าใครควรทำอะไรในองค์การ ควรจะประกอบด้วยหน่วยงานย่อยมากน้อยเพียงใด และแต่ละหน่วยงานย่อยควรจะทำหน้าที่ใด จึงจะทำให้งานในองค์การบรรลุผล

3. การสั่งการ (Command) ได้แก่ การกำหนด หรือการมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามที่ต้องการได้ ผู้ที่สั่งการจะต้องมีความรู้ในเรื่องของคนสามารถจัดการ หรือขจัดผู้ที่ไร้ความสามารถออกไปจากองค์การได้ สามารถยกตัวอย่างที่เห็นชัด สามารถสรุปการทำงานที่ผ่านมาได้ และไม่หมกมุ่นอยู่กับรายละเอียดมากนัก มีความสามารถในการเชื่อมโยงงาน และบุคคลเข้าด้วยกัน

4. การประสานงาน (Co-Ordination) เป็นการสร้างความกลมกลืนในการปฏิบัติงานขององค์การ ให้ทุกส่วนในองค์การทำงานเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดเป้าหมายตามที่ต้องการโดยการเชื่อมกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การเข้าด้วยกัน เป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ

5. การควบคุม (Control) ได้แก่ การตรวจสอบการดำเนินการขององค์การให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ การควบคุมจะเป็นหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องกบการวางแผนอย่างชัดเจน การควบคุมจะมุ่งพิจารณาถึงข้อผิดพลาด และจุดอ่อนที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหน้าที่ทางการบริหารทั้งห้าประการนี้ รู้จักกันในชื่อ POCCC ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลตามที่วางไว้จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารจะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ ในการบริหาร ทั้งการวางแผนการจัดการองค์การ การบริหาร

ทรัพยากรบุคคล การสั่งการ การควบคุม หลักการเหล่านั้นจะต้องอาศัยบุคคลต่าง ๆ ในการดำเนินงานในองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.1.3 การบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โดยผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เข้ามาบริหาร โดยใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์มาใช้ในการบริหารอย่างมีหลักการ แต่การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติภารกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องได้รับการยอมรับ และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งต้องอาศัยทั้งบุคลากร วัสดุ งบประมาณ มาจัดการตามหลักการที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรแต่ละ คนมีบทบาทและหน้าที่ในสถานศึกษาอันจะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ซึ่งรายละเอียดของการบริหารสถานศึกษาได้มีนักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อให้กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

ธวัช นันทวาส (2547) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เกิดความเจริญงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

สังคม บุญส่ง เจริญศรี (2550) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานอาคารสถานที่งานธุรการ และการเงิน งานกิจกรรมนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชนโดยเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการบริหาร

ณัฐรฎา พวงจันทร์ (2553) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาโรงเรียนสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียน เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

Albert James Wohlstetter (อ้างถึงใน วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2560) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การกระจายอำนาจการควบคุมจากส่วนกลางไปยังชุมชน และสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และในบางสถานศึกษาได้มีตัวแทนนักเรียนร่วมเป็นกรรมการด้วย ให้มีอำนาจในการควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นใน

สถานศึกษาการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามากขึ้น และทำให้ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับได้มากยิ่งขึ้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน นักเรียน และองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร และดำเนินการพัฒนาวิชาการกิจกรรม และงานของสถานศึกษาในระยะสั้น และระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ทฤษฎีที่และแนวความคิดเกี่ยวข้องกับการบริหาร

เกษม วัฒนชัย (2550) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาไว้ 6 ทฤษฎี สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (Situational Management Theory) หรือทฤษฎีอุบัติการณ์ (Contingency Theory) การบริหารในยุคนี้ค่อนข้างเป็นปัจจุบัน ปรัชญาของการบริหารเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากการมองการบริหารในเชิงปรัชญา ไปสู่การมองการบริหารในเชิงสภาพข้อเท็จจริง เนื่องจากในปัจจุบันมนุษย์ต้องประสบกับปัญหาอยู่เสมอ การเลือกทางออกที่จะไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหาร ถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหารแบบใด การบริหารในยุคนี้มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กรและเป็นส่วนขยายของทฤษฎีระบบว่า ทุก ๆ ส่วนจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจอย่างเฉียบขาด บางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บางครั้งต้องคำนึงถึงหลักมนุษยสัมพันธ์และแรงจูงใจ บางครั้งต้องคำนึงถึงเป้าหมายหรือผลผลิตขององค์กรเป็นหลัก การบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจโดยมีหลักการโดยสถานการณ์ ดังนี้ 1) ถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ 2) ผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด 3) เป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิด และยอมรับหลักการของทฤษฎีระหว่างทุกส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน 4) สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม 5) คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลักมากกว่า ที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงานโดยใช้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาในการพิจารณาด้วย 6) เน้นให้ผู้บริหารรู้จักใช้การพิจารณาความแตกต่างที่มีอยู่ในหน่วยงาน เช่น 6.1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล 6.2) ความแตกต่างระหว่างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีการ กระบวนการและการควบคุมงาน เป็นต้น

6.3) ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร 6.4) ความแตกต่างระหว่างเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น

1.2.2 ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory)

ทฤษฎีระบบสังคมเป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์พฤติกรรมในองค์การต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ทฤษฎีระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Homothetic Dimension) และด้านบุคลามิติ (Idiographic Dimension) 1) ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย 1.1) สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์การซึ่งจะเป็นกรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้าหรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์การนั้นครอบคลุมอยู่ 1.2) บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาทหน้าที่และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียม (Ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่ 1.3) ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบันหรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดี มีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (Values) ของสังคมครอบคลุมอยู่ 2) ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย 2.1) บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียน ครู คนงานภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยส่วนรวม 2.2) บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึงความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่ และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำ 2.3) ความต้องการส่วนตัว (Need-Dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้าบางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคง ปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่

1.2.3 ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์ (Maslow’s General Theory of Human and Motivation) Abraham H. Maslow เป็นบุคคลแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจและได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่กระบวนการนี้ไม่มีสิ้นสุดและจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม 3) ความ

ต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

1.2.4 ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

Douglas McGregor ได้เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ. 1957 โดยเสนอสมมติฐาน ดังนี้ 1) ทฤษฎี X มีสมมติฐานว่า 1.1) ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามเลี่ยงงาน หลบหลีกบิดพลิ้ว เมื่อมีโอกาส 1.2) มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้าน จึงใช้วิธีการข่มขู่ ควบคุม สั่งการ หรือบังคับให้ทำงานตามจุดประสงค์ขององค์การให้สำเร็จ 1.3) โดยทั่วไปนิสัยมนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ แต่ต้องการความมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่น 2) ทฤษฎี Y มีสมมติฐานว่า 2.1) การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจ อย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการเล่นและพักผ่อน 2.2) มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ ให้บรรลุจุดประสงค์แล้ว ดังนั้นการบังคับ ควบคุม ข่มขู่ ลงโทษ จึงไม่ใช่วิธีการเพียงอย่างเดียวที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินงานจนบรรลุจุดประสงค์ขององค์กร 2.3) มนุษย์ผูกพันตนเองกับงานองค์การ ก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เมื่อองค์กรประสบความสำเร็จ 2.4) เมื่อสถานการณ์เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ทั้งด้าน การยอมรับ ความรับผิดชอบ และแสวงหาความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย 2.5) มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน เช่น มีมโนภาพ มีความฉลาดเฉลียวและว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การ 2.6) สถานการณ์ของการดำรงชีวิตในระบบอุตสาหกรรมยุคใหม่ มนุษย์ยังไม่มีโอกาสใช้สติปัญญาได้เต็มที่

1.2.5 ทฤษฎี Z

ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักทฤษฎี X, Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์การต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระและมีความต้องการ หน้าที่ของผู้บริหาร จึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร 1) องค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี Z มี 4 ประการ คือ 1.1) การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุผล 1.2) การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 1.3) การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 1.4) การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) หลักการสำคัญของทฤษฎี Z มี 3 ประการ คือ 2.1) คนในองค์กรต้องซื่อสัตย์ต่อกัน 2.2) คนในองค์กรต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 2.3) คนในองค์กรต้องมีความใกล้ชิดเป็นกันเอง

1.2.6 ทฤษฎีการบริหารแบบระบบราชการ (Bureaucratic Management)

Max Weber อ้างถึงใน ปราชญา กล้าผจัญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) ได้สรุปไว้ว่า Max Weber ผู้คิดค้นเรื่องทฤษฎีระบบราชการ (Weber’s Theory of Bureaucracy) หรือเรียกว่าทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucracy School) ต่อมาคำว่า Bureaucracy เรียกกันว่า ระบบอมาตยาธิป

ไตย หรือระบบเจ้าขุนมูลนาย Weber มองเห็นว่าลำดับขั้นตอนของการบังคับบัญชาในองค์การ (Hierarchy) อำนาจหน้าที่ (Authority) และระบบราชการ (Bureaucracy) เป็นรากฐานขององค์การทางสังคมทั้งหลาย การบริหารงานในองค์การทั้งหลายนั้น จะต้องใช้กฎหมาย บารมี จารีตประเพณีเป็นส่วนประกอบสำคัญเสมอไป และสรุปหลักการบริหารราชการของเวเบอร์ ไว้ว่า 1) เป็นการบริหารงานแบ่งลำดับขั้นและสายงานบังคับบัญชาไว้อย่างเด่นชัด 2) บริหารงานโดยยึดกฎหมายเป็นสำคัญ 3) ยึดอำนาจหน้าที่ยิ่งกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว 4) แบ่งงานกันตามความถนัดของเอกัตบุคคล 5) มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ 6) แยกผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากงานอย่างชัดเจน ไม่ยึดติดตัวบุคคล 7) ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบริหาร ปกรณ์ ศรีดอนไผ่ (2530) ได้สรุปทฤษฎีการบริหารงานของนักวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

1.2.7 ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) การบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารที่มีระบบ มีเหตุผล มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานไว้แน่นอน เลือกวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน และกำหนดเครื่องมือในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม Frederick W. Taylor ผู้ที่ได้รับการขนานนามว่า “เป็นบิดาแห่งการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์” เขียนหนังสือThe Principles of Scientific Management ซึ่งได้รับการนิยมยกย่องมากว่ายอดเยี่ยม เป็นแนวคิดเชิงใหม่เกี่ยวกับการงาน ว่าต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้าช่วยงานจึงจะสำเร็จได้ด้วยดี อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่ง Taylor เขามีความเชื่อว่า คนแต่ละคนเปรียบเหมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้ โดยผู้บริหารจะต้องจัดแบ่งงาน แบ่งเวลา กำหนดหน้าที่ของแต่ละคน และสังเกตการณ์ปฏิบัติอย่างมีระบบ เพื่อหาวิธีทำงานอย่างดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตโดยใช้จ่ายน้อยแต่ได้ผลมากที่สุด ซึ่งหลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์แนวคิดของ Taylor ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) พัฒนา “ศาสตร์” สำหรับงานทุกตำแหน่ง รวมทั้งกฎเกณฑ์แห่งความเคลื่อนไหว การนำเอางานที่ได้กำหนดมาตรฐาน (Standard and Condition of Work) ไว้แล้วไปปฏิบัติให้เกิดผลและสภาวะเงื่อนไขที่เหมาะสมในการทำงาน กำหนดให้ผู้ทำงานแต่ละคนมีหน้าที่งานที่ต้องปฏิบัติอย่างเต็มกำลังในแต่ละวัน 2) เลือกสรรพนักงานอย่างรอบคอบระมัดระวังให้ได้คนที่มีความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่งานอย่างแท้จริง เมื่อพนักงานมีความสามารถสูงก็จะได้รับผลตอบแทนสูงตามไปด้วย และเกิดความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ 3) ฝึกอบรมพนักงานเหล่านี้อย่างจริงจัง ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีและให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าและจูงใจแก่พวกเขา 4) สนับสนุนพวกคนงานเหล่านี้ โดยการวางแผนการทำงานให้เขา และดูแลให้เขาสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นเป็นสุข

1.2.8 ทฤษฎีการบริหารการจัดการ (Administrative Management)

Henri Fayol นักบริหารและนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้คิดทฤษฎีการบริหารการจัดการขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1916 โดยเน้นถึงเกณฑ์การบริหารที่เป็นสากล อันจะนำไปใช้กับการบริหารทุกอย่างได้อย่างกว้างขวาง เริ่มแรกเขาได้ตีความหมายของการบริหารว่ามีส่วนประกอบของปัจจัย 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสาน และการควบคุมงาน หลังจากนั้น ได้เสนอหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารไว้ 14 ประการ คือ 1) จัดแบ่งงานตามความชำนาญอย่างมีสัดส่วน 2) กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน 3) ต้องมีวินัยเพื่อเป็นหลักในการทำงานให้ราบรื่น 4) ต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่าใครเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้สั่งการ 5) ให้เอกภาพในการอำนวยการ เพื่องานดำเนินไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์ 6) ให้ผู้ปฏิบัติยึดผลประโยชน์ส่วนตัว รองจากผลประโยชน์ส่วนรวม 7) ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รับค่าตอบแทน 8) ให้มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง 9) จัดให้มีสายบังคับบัญชา 10) ให้มีระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อให้งานอยู่ในกรอบ 11) ให้มีความเสมอภาคในการจัดหน่วยงาน 12) ผู้บริหารต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา 13) ผู้บริหารต้องมีความคิดริเริ่มในการทำงาน 14) ผู้บริหารจะต้องรู้จักสร้างทีมงาน ทฤษฎีนี้มีหลักการคล้ายคลึงกับหลักการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ หรือเน้นวิธีการทำงานที่ดีที่สุด และเอาใจใส่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าผู้บริหารนำเอาทฤษฎีทั้งสองประเภทมาควบคู่กัน โดยเน้นการทำงานทั้งของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

1.2.9 หลักประสิทธิภาพ 12 ประการของ Emerson

อีเมอร์สัน เป็นชาวอเมริกัน ทำงานเป็นที่ปรึกษาด้านวิศวกรรม เพื่อประสิทธิภาพของงาน เขามุ่งศึกษาการจัดสรรทรัพยากรและขจัดความสูญเปล่า โดยยอมรับหลักการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของ Taylor เขาได้ให้ความสำคัญต่อโครงสร้างขององค์กร โดยยึดหลักประสิทธิภาพ 12 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน 2 ใช้หลักเหตุผลทั่วไปในการทำงาน 3) ผู้บริหารที่ดีต้องใจกว้าง ยอมรับคำแนะนำจากผู้อื่นเสมอ 4) วินัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กร 5) ผู้บริหารต้องมีความยุติธรรม บริหารงานอย่างมีเหตุผลหนักแน่นเสมอ 6) มีข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบันและแน่นอน 7) มีความฉับไวในการจัดส่งสินค้า บริการ โดยใช้หลักการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ 8 มีมาตรฐานและตารางแน่นอนชัดเจนในแต่ละหน้าที่งาน 9) สภาพแวดล้อมของงานต้องดี บรรยากาศในการทำงานน่าพึงพอใจ 10) ผู้บริหารต้องรักษามาตรฐานของวิธีการปฏิบัติงานที่ดีเอาไว้ให้ได้ 11) คำสั่งในการปฏิบัติงานต้องระบุมาตรฐานงานเอาไว้อย่างชัดเจน 12) การให้รางวัลสำคัญมาก ผู้บริหารจะต้อง ให้รางวัลแก่พนักงานที่สามารถทำงานได้สำเร็จผลอย่างถูกต้องสมบูรณ์เสมอ

1.2.10 ทฤษฎีการจัดการเชิงสถานการณ์ (Contingency Theory of Management) เป็นเทคนิคการปฏิบัติงานแนวใหม่ มุ่งศึกษาแยกแยะให้รู้อย่างถ่องแท้ว่า สิ่งนั้นและสิ่งแวดล้อมโดยรอบเป็นอย่างไร มีปัจจัยเกี่ยวข้องอะไรบ้าง ในลักษณะใด มีผลเป็นอย่างไรจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และจะเป็นอย่างไรต่อไปในอนาคต หลักการวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ช่วงเวลาที่ต้องการวิเคราะห์ (ผลงาน แยกเป็นปริมาณงาน คุณภาพงาน) ความพึงพอใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพการทำงาน ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร จากนั้นก็วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานนั้น พิจารณาจาก 1) ปัจจัยด้านตัวงานว่าเปลี่ยนแปลงอย่างไรทั้งในด้านลักษณะงาน องค์ประกอบ ระบบงาน วิธีการทำงาน 2) ปัจจัยด้านหน่วยงาน มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ผู้บริหารระดับสูงสุด ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน นโยบาย งานระบบงาน 3) ปัจจัยด้านทรัพยากรในการทำงานคือ คน เงิน สิ่งของ เทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพราะเหตุใด มีผลต่อการดำเนินงานอย่างไร 4) ปัจจัยด้านพื้นที่ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประชากรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพราะเหตุใด มีผลต่อการดำเนินงานอย่างไร 5) ปัจจัยด้านผู้มารับบริการ มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เช่น จำนวน ลักษณะ ค่านิยม ความต้องการ ช่วงเวลาที่มารับบริการ

1.2.11 ธรรมาภิบาล (Good Governance) หลักการของธรรมาภิบาล (สมเกียรติ พ่วงรอด, 2551) หรือ Good Governance ตามที่ UNESCAP กำหนดไว้มี 8 หลักการ คือ การมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามกฎหมาย ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความสอดคล้อง ความเสมอภาค การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการมีเหตุผล การมีส่วนร่วม (Participatory) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทั้งชายหญิง คือ การตัดสินใจที่สำคัญในสังคมและสร้างความสามัคคีให้เถิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถรู้โดยอิสระไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตยการปฏิบัติตามกฎ (Rule of Law) ธรรมาภิบาลต้องการความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมกับประชาชนโดยเท่าเทียมกันทุกคนในสังคม อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

ความโปร่งใส (Transparency)

ความโปร่งไสเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอรัปชั่นได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องให้แก่สังคมได้รับทราบ

ความรับผิดชอบ (Responsiveness)

ความรับผิดชอบเป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน กล้าที่จะคิด กล้าที่จะตัดสินใจ และรับผิดซอบต่อผลการคิดและการตัดสินใจนั้น ๆ

ความสอดคล้อง (Consensus Oriented)

หาความสอดคล้องต้องกันเป็นการกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งความแตกต่างกันอย่างมาก โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกัน และความต้องการที่สอดคล้องต้องกัน ของสังคมมาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม การจะพัฒนาสังคมต้องทราบ ความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของสังคมนั้น 1 ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ก่อน

ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness)

ความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึ่งได้รับจากรัฐบาลทั้งการบริการด้านสวัสดิการ ตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ

หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency)

เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยการผลิตและ จำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มคำกับเงินที่ลงทุน หรือการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงที่สุดต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การมีเหตุผล (Accountability)

การมีเหตุผลเป็นความต้องการในทุกสังคม ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนด้วยผลที่สมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้ถ้าปราศจาก การปฏิบัติตามกฎหมาย ความโปร่งใส และตรวจสอบได้

พอจะกล่าวสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) แม้จะดีเลิศสักเพียงใด ก็ตาม แต่ก็ยากที่จะกระทำให้สำเร็จให้ครบทุกหลักการ ฉะนั้นก่อนที่จะมาให้ความสนใจการพัฒนาด้านการบริหารและการจัดการนั้น ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก เพราะว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ การพัฒนางานใด ๆ ต้องพัฒนาที่อุดมการณ์ของคนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง

1.2.12 ทฤษฎีระบบ (System theory)

ทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีที่มีขอบเขตครอบคลุมพฤติกรรมทุกส่วนขององค์กร ทำให้สามารถอธิบายพฤติกรรมขององค์กรได้ทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร ทฤษฎีนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเป็นอย่างมาก

ลูดวิก วอน เบอร์ทาแลฟฟี่ (Ludwig Von Bertalaffy) ผู้คิดทฤษฎีระบบ เขามีความเชื่อว่าในองค์การเป็นระบบเปิด ย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบ มีความเกี่ยวพันกันหลายด้าน หลายระดับ และส่วนต่าง ๆ ขององค์การก็เป็นส่วนสำคัญเท่า ๆ กับตัวของ

องค์การเอง ดังนั้นทฤษฎีระบบจะรวมเอาระบบย่อยทุกชนิดทั้งทางด้านชีวภาพ กายภาพ พฤติกรรม ความคิดเกี่ยวกับการควบคุม โดยสร้างเป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานไว้ด้วยกัน

ความหมาย

คำว่าระบบ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้ (จันทรานี สงวนนาม, 2545)

คำว่า ระบบ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง ระเบียบเกี่ยวกับการรวมสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนให้เข้าลำดับประสานเป็นอันเดียว ตามหลักเหตุผลทางวิชาการ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ประสานเข้ากัน โดยกำหนดรวมเป็นอันหนึ่งเดียวกัน

กิติมา ปรีดีดิลก กล่าวว่า คำว่าระบบในการบริหารงานนั้น อาจกล่าวได้ว่า หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่างกันในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ศิริชัย ชินะตังกูร ได้ให้คำจำกัดความของวิธีการเชิงระบบว่า หมายถึง กระบวนการที่มุ่งถึงหลักการดำเนินงานที่ยึดเอาศูนย์รวมเป็นหลัก งานทุกชนิดเริ่มจากการมีจุดมุ่งหมายของงานที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข วิธีการที่จะใช้แก้ปัญหา และวิธีการประเมินผลงาน เพื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขและปรับปรุงในคราวต่อไป

พรรณี ประเสริฐวงษ์ และคณะ ได้ให้ความหมายของระบบว่า หมายถึง การเรียงลำดับองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงานองค์ประกอบต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์และมีปฏิกิริยาซึ่งกันและกันในระหว่างส่วนต่าง ๆ อยู่เสมอ

จันทรานี สงวนนาม (2545) ได้ให้ความหมายว่า ระบบเป็นกลุ่มขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อกระทำกิจกรรมให้ได้ผลสำเร็จตามความต้องการขององค์การ

ปัจจุบัน คำว่าระบบ เป็นคำกล่าวที่ใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไป เวลาที่กล่าวถึงระบบเรามักต้องคำนึงถึงคำ 3 คำ คือ

1. การคิดอย่างมีระบบ (System Thinking) หมายถึง การคิดอย่างมีเหตุผลโดยคิดอย่างรอบคอบ ถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในภาพรวม และทุก ๆ ส่วนขององค์ประกอบย่อยของระบบว่าต่างมีความสัมพันธ์กันและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม 2. วิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (System Approach) หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ โดยมีการนำเอาปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งปัจจัย กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะมีส่วนสัมพันธ์กัน และเป็นผลซึ่งกันและกัน 3. ทฤษฎีระบบ (System theory) เป็นทฤษฎีที่ระบุ

ว่าองค์การประกอบด้วยส่วนประกอบที่เป็นอิสระ และเป็นวิธีการบริหารงานที่จะเพิ่มความเข้าใจ รู้จุดเด่น จุดด้อยในองค์การ เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาได้มากยิ่งขึ้น

หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ

1. ทฤษฎีระบบมีความเชื่อว่า ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือ จะต้องมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยได้รับอิทธิพลหรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม

2. มีรูปแบบของการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ในลักษณะของระบบใหญ่และระบบ ย่อยที่สัมพันธ์กัน

3. มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิต (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลของ ปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ตามลำดับเป็นองค์ประกอบของ ระบบ

4. แต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กันหรือมีผลกระทบต่อกันและกัน (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนไปก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนของ องค์ประกอบตัวอื่นด้วย

5. ทฤษฎีระบบเชื่อในหลักการของความมีเหตุ-ผลของสิ่งต่าง ๆ (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีระบบไม่เชื่อว่าผลของสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งเกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่ทฤษฎีระบบเชื่อว่าปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้น มักจะมาจากสาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ

6. ทฤษฎีระบบจะมองทุก ๆ อย่างในภาพรวมของทุกองค์ประกอบ มากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใด ส่วนหนึ่งของระบบ

7. ทฤษฎีระบบคำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Product” มากกว่า “Process” ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายสิ่ง ซึ่งก็คือผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังนั่นเอง

8. ทฤษฎีระบบมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยน และป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อบอกให้ รู้ว่าระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบ ซึ่งก็คือการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) นั่นเอง

รูปแบบของวิธีระบบ (System Approach Model) ระบบประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ

2. กระบวนการ (Process) คือ การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภท มาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อย ๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าไปสู่กระบวนการทุกกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลลัพธ์ (Product or Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. ผลกระทบ (Outcome or Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ คาดไว้หรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้

รูปแบบของการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Model)

การนำทฤษฎีระบบมาใช้จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ระบบที่เรียกว่า System Analysis ควบคู่กันไป เพราะการวิเคราะห์ระบบจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า หากผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ ปัญหานั้นจะเกิดจากองค์ประกอบใดของระบบ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร ข้อมูล ย้อนกลับจะช่วยให้ทราบถึงประเภทของปัญหา จุดที่ต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขหรือปรับปรุงได้มากขึ้น การแก้ไขปรับปรุงก็จะต้องทำอย่างเป็นระบบ มิใช่แก้ไขเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

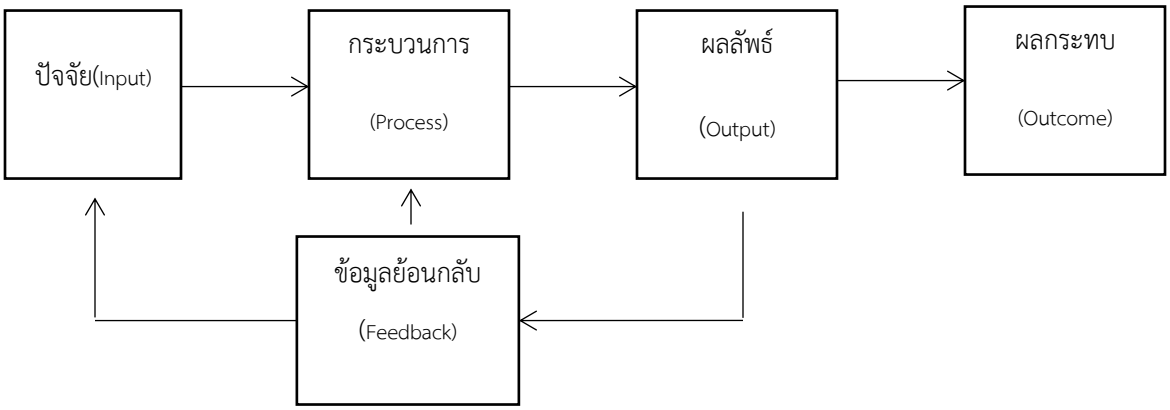

ภาพที่ 2.1 แสดงรูปแบบองค์ประกอบของวิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบ

การวิเคราะห์ระบบมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลวิธีระบบในเรื่อง ต่อไปนี้ 1. ประเมินความมีประสิทธิภาพของระบบงาน 2. ประเมินเวลา 3. ประเมินการใช้งบประมาณ 4. ประเมินความถูกต้องของกระบวนการ 5. ประเมินผลผลิตหรือผลงาน

ขั้นตอนการแก้ปัญหาด้วยวิธีระบบ 1. ระบุประเด็นปัญหา 2. กำหนดวัตถุประสงค์ 3. ระบุแหล่งทรัพยากร/ข้อจำกัด 4. กำหนดเกณฑ์ของความสำเร็จ 5. กำหนดทางเลือกหลาย ๆ ทาง 6. กำหนดรูปแบบของทางเลือก 7. จัดลำดับทางเลือก 8. ตัดสินใจ/ทำแผนปฏิบัติการ 9. นำแผนไปปฏิบัติ 10. กำกับติดตาม/ประเมินผล

ประโยชน์ของการนำวิธีระบบมาใช้ในการแก้ปัญหาการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาเป็นระบบ (Educational System) และในระบบการศึกษา ก็มักจะมีระบบย่อย (Sub-System) อีกหลายระบบ เช่น ระบบบริหาร ระบบการเรียนการสอน ระบบการวางแผน ระบบการนิเทศ ฯลฯ การนำวิธีระบบมาใช้ในการแก้ปัญหาการศึกษาจะช่วยให้เกิดประโยชน์ ดังนี้ คือ 1. ช่วยกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2. ช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3. ช่วยกำหนดคุณลักษณะ/รายละเอียด ที่จำเป็นและที่ไม่ตรงประเด็น 4. ช่วยให้มองเห็นวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 5. ช่วยเสนอแนะวิธีการในการพัฒนานวัตกรรมและการแก้ปัญหาที่รุนแรงทางการศึกษา 6. ก่อให้เกิดความยุติธรรม เพราะวิธีระบบเป็นวิธีการที่ปราศจากความลำเอียง 7. เป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ 8. ช่วยผู้บริหารในการตัดสินค่านิยมและนโยบาย ภายใต้กรอบความรับผิดชอบ

1.2.13 การบริหารวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)

ความหมายและความสำคัญของวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)

วรภัทร์ ภู่เจริญ (2541) วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) หมายถึง ระบบการบริหารที่มีคุณภาพ เป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Action) การใช้วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย ให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่มีหยุด หย่อน ซึ่งแนวคิดวัฏจักรคุณภาพนี้ วอล์ทเตอร์ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็น คนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ เอดวาร์ดเดมมิ่ง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้เรียกวัฏจักรนี้อีกชื่อหนึ่งว่า “วัฏจักรเดมมิ่ง (Deming cycle” นอกจากนี้ โนริอะคิคุเมกล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้น ไม่ใช่ เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่ เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดผลเสียซ้ำซ้อนเรื้อรัง พร้อมกับการยกระดับ

มาตรฐาน ให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีการวางแผน PDCA มิใช่เป็นแค่วง แหวนที่แบนราบ หากแต่เป็นขดลวดที่ม้วนไต่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ

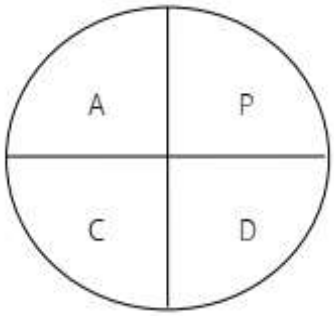

ภาพที่ 2.2 การบริหารงานคุณภาพ การหมุนวัฏจักร PDCA

ที่มา : วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล, **TQM LIVING HANDBOOK : An Executive Summary** (กรุงเทพมหานคร: บีพีอาร์แอนด์ทีคิวเอ็มคอนซัลแทนท์, 2540)

ขั้นตอนการบริหารงานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA)

อิชิคะวะ คะโอรุ ได้แบ่งวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง ให้ละเอียดแยกย่อยออกเป็น 8 ขั้นตอน ซึ่งรู้จักกันในนาม “QC Story” ดังนี้ คือ 1. กำหนดหัวข้อเป้าหมายและค่าเป้าหมาย 2. กำหนดวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อการบรรลุเป้าหมาย (Plan) 3.ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้อง (Do) 4. ดำเนินการ (Do) 5. ติดตามประเมินผล (Check) ถ้าไม่มีปัญหาย้อนกลับไปขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการต่อ 6. แก้ไขอาการของปัญหาเป็นการเร่งด่วนเฉพาะหน้า (Act) 7. ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขที่สาเหตุเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำ (Act) 8. ตรวจสอบว่าแก้ปัญหาได้ผลชะงักหรือไม่ (Act)

เอดวาร์ด เดมมิ่ง (1950) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1. การจัดทำและวางแผน (Plan) 1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน แล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (Control items) ซึ่งตามปกติ ได้แก่ Q-C-D-S-M-E (Quality Cost Delivery Safety Morale Environment) 1.2 กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ 1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2.การปฏิบัติตามแผน (Do) 2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีการดำเนินนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง 2.2 ดำเนินการตาม วิธีการที่กำหนด 2.3 เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม 3. การติดตาม ประเมินผล (Check) 3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่ 3.2 ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ 3.3 ตรวจสอบว่า (ของหัวข้อ ควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่

วางไว้หรือไม่ 4. กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่ เป็นไปตามแผน (Act) 4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานก็หามาตรการแก้ไข 4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาขึ้นอีก 4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

ตารางที่ 2.1 แสดงวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง

วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง	
P - Plan การวางแผน, การกำหนดแผน	ออกแบบหรือกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ ผลิตต้นแบบ และทดสอบ (หลังจากที่ทราบความต้องการของลูกค้าแล้ว)
D - Do ลงมือทำตามแผนที่วางไว้	ผลิตตามแบบ
C - Check ตรวจสอบผลลัพธ์กับแผน	ตรวจสอบดูว่าสินค้าที่ผลิตได้มีคุณภาพตรงตามความต้องการหรือข้อกำหนดของลูกค้าหรือไม่ ตรวจสอบดูว่าลูกค้าพอใจหรือไม่ ถ้ามีข้อบกพร่องก็แก้ไข ซ่อมแซมโดยส่งข้อมูลป้อนกลับเข้ากระบวนการเดิม ถ้าเป็นที่พอใจก็บันทึกไว้เป็นมาตรฐานวิธีทำงาน
A - Act/Action หากไม่บรรลุแผน ให้หาสาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่ (เริ่มวงจร PDCA ใหม่) หากบรรลุแผนให้กำหนดเป็น มาตรฐานเพื่อยึดปฏิบัติต่อไป	

ที่มา : วิฑูรย์ สิมะโชคดี, **TQM คู่มือสู่องค์กรคุณภาพยุค 2000.** (กรุงเทพมหานคร: TPA PUBLISHING, 2541)

การบริหารงานตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA มีรายละเอียด ดังนี้

การวางแผน (Plan) คือ จุดเริ่มต้นที่ต้องระวัง รอบคอบ ต้องพิจารณาให้ดีว่าใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการวางแผน ข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ ผู้เข้าร่วมวางแผนคือใครบ้าง เมื่อไรจะวางแผนเสร็จ รายละเอียดของแผนมีอะไรบ้าง ใครตรวจสอบแผน พิจารณาหรือยัง หาจุดที่ต้องพัฒนา จุดแข็ง และมีมาตรการรองรับหรือไม่ แจกแผนไปให้ใครบ้าง ต้องทำประชาพิจารณ์หรือไม่ จะทำอย่างไรถ้าแผนไม่เป็นที่ยอมรับ จะใช้อะไรเป็นดัชนีที่จะบอกหรือเตือนว่าการบริหารของเราดีหรือไม่ดี อะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี

หลักการและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผน

การวางแผนเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งของหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน เพราะการวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2527) ในปัจจุบันการวางแผนใช้กันอย่างแพร่หลายแม้กระทั่งในชีวิตประจำวันจนอาจกล่าวได้ว่า การวางแผน คือ ชีวิตและความก้าวหน้าของทุกคนและทุกหน่วยงาน (ประชุม รอดประเสริฐ, 2527) ถึง กระนั้นก็ตามเมื่อมีการซักถามถึงรายละเอียดให้จำเพาะเจาะจงลงไป มักจะพบว่า คนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่า การวางแผน คืออะไร แต่ละคนจะมองหรือเข้าใจการวางแผนแตกต่างกันไป

ความหมายและความสำคัญของการวางแผน

ความหมายของการวางแผน ได้มีผู้รู้หรือนักวิชาการทางด้านการวางแผนให้ความหมายของการวางแผนในลักษณะต่าง ๆ กัน เป็นไปตามกรอบความคิด (Conceptual Frame Work) ที่แต่ละบุคคลยึดถือหรือแตกต่างกันไปในแต่ละสำนัก (School of Thought) เช่น การวางแผน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ การพยากรณ์สภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และการกำหนดวิธีปฏิบัติที่จะให้บรรลุผล ตามจุดประสงค์ขององค์การ (Herbert and Gulett, 1976)

การวางแผน เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใดและใครเป็นคนทำ การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างปัจจุบันกับอนาคต

การวางแผน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวินิจฉัย เลือกกำหนดวิธีปฏิบัติงานที่เห็นว่าดีที่สุด โดยพิจารณา จากข้อมูล ข่าวสาร และกรณีแวดล้อมต่าง ๆ การวางแผนเป็นการใช้ความคิด จินตนาการ คาดคะเนวิธีการ เพื่อคัดเลือกหาแนวทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดเป้าหมายและวางโครงการในการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2523)

การวางแผน เป็นการตัดสินใจของผู้บริหาร เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการกระทำไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ วัตถุประสงค์ขององค์การบรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนจึงเป็นการเตรียมการสำหรับ การปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคต โดยมีบุคคลรับผิดชอบในการปฏิบัติ ตามแผน มีแนวทางใน การแก้ปัญหา และผู้บริหารสามารถควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ (ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, 2526)

จากนิยามดังกล่าวสรุปได้ว่า การวางแผน เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่า จะทำสิ่งใด อย่างไร โดยใคร ที่ไหนและเมื่อไร โดยใช้วิจารณญาณในการศึกษาปัญหา พิจารณาทางเลือกและกำหนดแนวทางในการ แก้ปัญหาที่ดีที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสนองตอบ ภารกิจ ปัญหาและความต้องการของหน่วยงานและให้ได้ผลดีที่สุดความสำคัญของการวางแผน

จากความหมายของการวางแผนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การวางแผนมีความสำคัญยิ่งต่อบุคคล หรือหน่วยงาน จนเป็นที่ยอมรับกันว่า การปฏิบัติงานใด ๆ โดยปราศจากการวางแผนแล้ว เปรียบได้กับ เรือที่ปราศจากหางเสือย่อมเดินทางโดยไม่มีทิศทาง วกไปวนมาและชนหินโสโครกอับปางในที่สุด (ประชุม รอดประเสริฐ, 2527) ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า การวางแผนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของหน่วยงานใน ประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ 1) ทำให้การทำงานของบุคลากรประสานซึ่งกันและกัน โดยมีแผนเป็นกรอบในการ ดำเนินงาน 2) ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรในการบริหาร 3) ช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 4) เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานได้เป็นอย่างดี เพราะการมีแผนย่อมจะต้องมีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคคลต่าง ๆ ไว้อย่างแน่นอน 5) ทำให้สามารถระดมสรรพกำลังของทรัพยากรมาใช้อย่างได้ผลและทั่วถึง 6) ทำให้การตรวจสอบ และการควบคุมการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ 7) หัวหน้างานสามารถทราบปัญหาและข้อเสนอแนะที่ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้อย่างดี ทำให้สามารถแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะได้ทันท่วงที (ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, 2526)

ความหมายและความสำคัญของการวางแผนตามที่กล่าวมาแล้ว เป็นเรื่องของการวางแผนโดยทั่วไป ซึ่งใช้ได้กับการวางแผนของทุกวงการหรือทุกสาขาวิชา รวมทั้งการวางแผนการศึกษาด้วย อย่างไรก็ตามการ วางแผนในแต่ละสาขา ย่อมมีกรรมวิธีแตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะวิชา

การลงมือปฏิบัติ (Do)

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องจัดหากลวิธีหรือวิธีการเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้โดย ยึดหลักประหยัดในการใช้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจในวิธีการทำงานในแต่ละครั้ง เก็บข้อมูลถึงคุณลักษณะทางด้านคุณภาพตาม วิธีการที่ได้กำหนดไว้และลงมือปฏิบัติ (บรรจง จันทมาศ, 2540) ในการลงมือปฏิบัติให้ทำตามแผน แผนที่ ดีมักจะเขียนรายละเอียดถึงขั้น What if (มีอะไรเกิดขึ้นถ้า) หรือมีแผนรองแผน 2 แผน b มารองรับ เช่น ถ้าทำไปแล้วพบแบบนั้นให้ทำแบบนี้ สอนไม่ทันก็ให้ทำแบบนี้ เด็กตีกันก็ให้ทำแบบนี้ ฯลฯ (วรภัทร์ ภู่ เจริญ, 2541) การลงมือปฏิบัติเป็นการลงมือทำตามแผนที่วางไว้เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงาน เรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้โดยในระหว่างการดำเนินงาน ผู้บริหาร สถานศึกษาควรจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

สรุป การลงมือปฏิบัติเป็นการลงมือทำตามแผนที่ได้วางไว้ เป็นการบริหารงานเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย โดยการศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจในวิธีการทำงานในแต่ละครั้ง เก็บข้อมูลถึงคุณลักษณะทางด้านคุณภาพตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้และลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่าง มีความสุข

การตรวจสอบประเมินผล (Check)

ในการจัดการศึกษาทุกระดับ จำเป็นต้องมีการวางแผน นำแผนไปปฏิบัติและประเมินผล จะได้ทราบว่าผลการจัดการศึกษาอย่างไร เป็นที่พอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือไม่เพียงใด ในขั้นของการนำแผนไปปฏิบัติจะต้องเขียนแผนงานและโครงการ โครงการที่กำหนดไว้เมื่อนำไปปฏิบัติจะบรรลุเป้าหมายตามแผนที่ กำหนดไว้หรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผลงานโครงการ จึงจะมีโอกาสทราบได้

การประเมินผลงานโครงการ เป็นวิธีการตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ดำเนินไปตามโครงการเหล่านั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการหรือไม่ ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นที่กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ดูว่าตามโครงการเมื่อได้ดำเนินการไปแล้วในช่วงเวลาหนึ่งหรือเมื่อสิ้นสุดโครงการ ผลออกมาเป็นอย่างไร (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2536)

ความหมายและความสำคัญของการตรวจสอบประเมินผล (Check)

เป็นการวัดความก้าวหน้าของงานที่ดำเนินไปแล้ว เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้เพื่อนำมาปรับปรุงแผนให้เกิดความสำเร็จในอนาคต การประเมินผลเป็นกระบวนการจัดการอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย ขั้นตอนของการวางแผน การนำแผนปฏิบัติ และการประเมินผล โดยอุดมคติแล้วแต่ละขั้นจะต่อเนื่องเป็นวัฏจักรไปจนกระทั่งสำเร็จบริบูรณ์ (ประกอบ คุณารักษ์, 2526) สรุปแล้วการประเมินผลก็คือ การตั้งคำถามว่าโครงการตรงกับความต้องการหรือไม่ การสอบถามแง่มุมต่างๆ ของรูปแบบโครงการ การตรวจสอบปฏิบัติงานและความพอเพียงของทรัพยากรโครงการและตัวแทนหรือองค์กรที่นำโครงการ/แผนไปปฏิบัติ การวัดความก้าวหน้าที่แท้จริง ทั้งในด้านผลงาน จุดประสงค์และเป้าหมาย ผลสรุปเมื่อนำมาใช้ในการวางรูปแบบและการวางแผนใหม่

การตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะได้เปลี่ยนแผนทัน การเปลี่ยนแผนก็คือ การเข้า วงจร PDCA ใหม่นั่นเอง (วรภัทร์ ภู่เจริญ, 2541) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน การตรวจสอบสิ่งที่ทำไปแล้ว (Check) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงานและการประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เพื่อตรวจสอบ คุณลักษณะทางด้านคุณภาพว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่ (บรรจง จันทมาศ, 2540) การประเมินผลเป็น กลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการ ดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไข ในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและ ครูที่เข้าใจจะตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบประเมินผล

จากความหมายและความสำคัญของการตรวจสอบประเมินผลที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการตรวจสอบประเมินผล คือ

1. เพื่อปรับปรุงงาน (Course Improvement) เพื่อตัดสินว่าอุปกรณ์การบริหารงานในองค์กรและวิธีการบริหารงานแบบใดน่าพอใจ และมีส่วนใดที่ดำเนินการอยู่แล้วต้องแก้ไข

2. เพื่อตัดสินเกี่ยวกับตัวบุคคล (Decision about individual) เช่น ในการตัดสินใจในการวางแผน การคัดเลือก หรือการแยกกลุ่ม หรือแจ้งให้ผู้อยู่ในโครงการทราบว่า ส่วนใดที่เขาเด่น และส่วนใดที่เขาควรต้องปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น

3. เพื่อตัดสินเกี่ยวกับระเบียบวิธีในการบริหาร (Administrative regulation) เช่น เพื่อการตัดสินว่า ระบบการศึกษาของโรงเรียนดีหรือไม่อย่างไร และครูแต่ละคนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

การนำวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง มาใช้ในการบริหารการศึกษา

จากข้อความที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระของวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง อาจกล่าวได้ว่า วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง ก็คือ แนวคิดและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการบริหารงานที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้บริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

1.2.14 การจัดการภาครัฐแนวใหม่ NPM : New Public Management

การบริหารโรงเรียนที่จะให้ไปสู่ประสิทธิภาพจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ใหม่ เปลี่ยนบทบาทและเปลี่ยนแนวคิดใหม่ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและการแข่งขันด้านคุณภาพและได้มีการให้แนวคิดใหม่ในการบริหาร ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) ได้ให้ความคิดใหม่ในการบริหารว่า จากการประชุมของ The Commonwealth Association for Public Administration and Management ที่มีผู้แทนจากกว่า 50 ประเทศ ปี 1994 ได้สรุปองค์ประกอบหลักของแนวคิดจากการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ไว้ดังนี้

การบริหารเป็นการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน ลดการควบคุมจากส่วนกลางให้อิสระการบริหารงานให้แก่หน่วยงาน จัดให้มีระบบการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Performance Based Management System) โดยการวัดและให้รางวัลแก่ผลการดำเนินงานทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนา มีระบบค่าตอบแทน ระบบคุณธรรม สนับสนุนในการนำเทคโนโลยีมา ใช้ มีระบบสารสนเทศช่วยในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการเปิดกว้างด้านความคิด ด้านการแข่งขันและรู้ถึงบทบาทของตนเอง

แนวคิด/จุดเน้น 1. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Center) 2. มุ่งผลสัมฤทธิ์ตาม ตัวชี้วัด (KPI : Key Performance Indicator) 3. จ้างภาคเอกชนดำเนินการ (Out 5. เน้นการบริหารแบบมืออาชีพ (professional) 6. สวมจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneur) (ยึดกลไกตลาด เน้นลูกค้า ทำงานเชิงรุก ชอบเสียง แสวงหาโอกาสเจรจาต่อรอง ฯลฯ) 7. มุ่งการแข่งขันเพื่อให้เกิดการประสิทธิภาพและการพัฒนา (Competitive to efficiency and Development) 8. มอบอำนาจการใช้ดุลยพินิจและให้ อิสระในการจัดการ (Empowerment) 9. กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (Decentralization) 10. แปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization)

2.1.5 ยุทธศาสตร์ทางการบริหารเพื่อความสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหาร ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารของผู้บริหารย่อมมีฐานของการบริหาร คือ อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งได้กำหนดไว้กับตำแหน่ง เพื่อให้ผู้ดำรง ตำแหน่งใช้ในการตัดสินใจ และปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ ส่วนความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความผูกพันที่ผู้บริหารยึดถือไว้ ในการที่จะปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ผู้บริหารย่อมมีภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ (Function of Administration) หรือต้องมีกระบวนการบริหารงานที่จะต้องยึดถือเป็นจุดยืนสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน โดย กระบวนการบริหารจะช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ ดังนี้ 1) ช่วยให้การบริหารงานสะดวกรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นความสำคัญของงาน ลดปัญหา ความซ้ำซ้อนและ สามารถมอบหมายงานได้อย่างถูกต้อง 2) ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุง การทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของสังคม 3) ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายงาน มี ความเจริญเติบโตและก้าวหน้า มองเห็นปัญหาสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ 4) ช่วย ส่งเสริมบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงาน ได้งานเหมาะกับบุคคล เพื่อให้บุคคลปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความเต็มใจ 5) ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์การทำงาน อย่างมีอิสระ และมีความคิดริเริ่ม 6) ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงานให้เป็นไปตามความเหมาะสมและ รวดเร็ว 7) ช่วยให้มีการประเมินผลและการติดตามผลการปฏิบัติงาน

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และ เฉลิมชัย หาญกล้า (2546) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ให้ไปสู่ความสำเร็จ ในวารสารวิชาการ ผู้บริหารจะต้องอาศัยยุทธศาสตร์บางประการในการบริหาร ซึ่ง ประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้ 1) ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีความตระหนักเห็นความสำคัญ เข้ามาบริหารจัดการให้ไปสู่ความสำเร็จ เข้ามาบริหารจัดการและมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและยังต้องคอย ติดตาม กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 2) ยุทธศาสตร์การ

สร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจ นับเป็นการเริ่มต้นที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชุมชี้แจง ฝึกอบรมเพื่อให้ บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริงจัง 3) ยุทธศาสตร์การ ทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แข็งขัน และมีการเชื่อมโยง ระหว่างภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา จะทำให้บุคลากรรู้สึกอบอุ่นใจและเต็มใจ ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ จะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานกำกับและติดตามการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาจแต่งตั้งในลักษณะของคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือกำหนดให้เป็น หน่วยงานภายใน 5) ยุทธศาสตร์การวางแผนและการกำกับดูแล ต้องมีการวางแผนและจัดระบบการ ดำเนินงานการกำกับดูแล จัดให้มีการประชุม การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ 6) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจาก การร่วมมือกันทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายแล้ว ควรมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือกับสถานศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันหรือใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกัน และกัน นับเป็นการช่วยให้สถานศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษา ต้องพัฒนา ตนเองให้ก้าวทันสถานศึกษาแห่งอื่นอีกด้วย

2.1.6 การเรียนรู้เชิงองค์กร

การเรียนรู้เชิงองค์กร มีรากฐานมาจากหลักการจัดการความรู้ (Knowledge Management) อันมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวกับ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ ซึ่งปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าการจัดการความรู้ที่ดี นำมาซึ่งการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิด ผลดีต่อองค์กรโดยรวม และเป็นลำดับขั้นหนึ่งของแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) หรือการเรียนรู้ขององค์การ (Organizational Learning) เป็นหลักการและแนวปฏิบัติ ช่วยองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนมีความพร้อมและศักยภาพ ปรับตัวสนองการเปลี่ยนแปลงตาม สภาพแวดล้อมและปัจจัยภายในองค์การที่เหมาะสมและพลิกอุปสรรคให้เป็นประโยชน์กับการดำเนินงาน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กรมี 2 ประการ (Argyris&Schon, 1981) ดังนี้

1. การเรียนรู้วงรอบเดียว (Single loop learning) มีลักษณะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแก่ องค์กรเมื่อทำงานบรรลุผลตามที่ต้องการ หากไม่สอดคล้องจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เข้า กันได้ กับองค์กร พฤติกรรมการปฏิบัติการเรียนรู้แบบวงรอบเดียว มีลักษณะการปรับตัว (Adaptive learning) เป็นขั้นตอนแรกขององค์กรที่จะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม บุคลากรตอบสนองการเปลี่ยนแปลงแบบมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีผลในการแก้ปัญหาระยะสั้น โดยไม่มีการ ตั้งคำถามเกี่ยวกับสมมุติฐานหรือหลักการใด ๆ

2. การเรียนรู้สองวงรอบ (Double Loop learning) มีลักษณะของการประเมิน ทบทวนวัตถุประสงค์ ความเชื่อ ค่านิยมขององค์กรเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร แสวงหาวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยมุ่งสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการคิดมุ่งอนาคตมากกว่าย้อนกลับถึงอดีต การเรียนรู้เชิงองค์กรจะบรรลุผลได้ต้องมีบุคลากรใช้ความคิดสร้างสรรค์เสมอขณะปฏิบัติงานกับองค์กร การเรียนรู้แบบสองวงรอบเป็นการท้าทายที่จะแสวงหาแนวทางใหม่ ปรับเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดแบบเก่าให้เป็นแบบมีการปรับปรุงต่อเนื่องและเปิดกว้างเพื่อการเปลี่ยนแปลง

วงจรพื้นฐานของการเรียนรู้เชิงองค์กรที่สำคัญช่วยให้เกิดเข้าใจเพียงพอที่จะเชื่อมโยงให้เห็น ถึงการเรียนรู้ระดับองค์กรที่สามารถสร้างองค์กรให้มีขีดพัฒนาสูงขึ้น แนวคิดการเรียนรู้เชิงองค์กรมี 4 แนวคิด ดังนี้

1) วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของอกริริสและสฌอน (Rosengarten, 1999; citing Argyris&Schon, 1978) แบ่งวงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรไว้ 4 ลำดับ คือ 1.1) การเรียนรู้เชิงองค์กรที่สมาชิก ค้นพบโดยความผิดพลาดหรือปัญญาจากการแก้ปัญหาที่รวบรวมจากคำถาม 1.2) การประดิษฐ์ (Invent) เป็นกลยุทธ์ใหม่ได้จากการออกแบบสิ่งที่ถูกค้นพบจากข้อผิดพลาดหรือแก้ปัญหา 1.3) เป็นกลยุทธ์ที่ได้จากการก่อกำเนิด (Produced) หรือการทำให้เกิดผลสำเร็จ 1.4) หลักการ (Generalization) เกิดจากการประเมินผลโดยการกระทำที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จ แสดงเป็นภาพที่ 2.3 ดังนี้

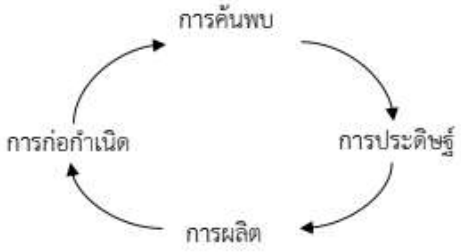

ภาพที่ 2.3 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของอกริริสและสมอน

ที่มา : PhilippG. Rosengarten. (1999). **The Characteristics, Outcomes and Sources of the Learning Organization** : The Case of Car Component Suppliers in Britain p.

2) วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของดราฟท์ และเวียค (Rosengarten, 1999; citing Draft Weick, 1984) เริ่มด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมผ่านการสังเกตแล้วนำไปแปลความโดยอาศัยมโนคติและทฤษฎี เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในความหมายของข้อมูลที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างการบริหารจัดการที่ดีเลิศเพื่อนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือ การเรียนรู้ เกิดการปฏิบัติบนพื้น ฐานความรู้ที่

ได้รับจากการวิเคราะห์และอธิบายความ เน้นความร่วมมือในการแปลความหรือชี้แจงด้วยการ บริหารจัดการระดับสูงกว่า เกิดจากมุมมองการเรียนรู้เชิงองค์กรโดย การกระทำของผู้เชี่ยวชาญหรือ ข้อคิดเห็นของผู้นำในองค์กร ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของดราฟท์ และเวียค

ที่มา : Philipp G. Rosengarten. (1999). **The Characteristics, Outcomes and Sources of the Learning Organization** : The Case of Car Component Suppliers in Britain p.

3) วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของคาร์ลสัน และคนอื่น ๆ (Rosengarten, 1999; citing Carlsson, et al, 1995) แบ่งการเรียนรู้เชิงองค์กรไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 3.1) เริ่มจากการทดลองของแต่ละคนในวงจรการเรียนรู้ตามแนวคิดของคลอบ (Kolb, 1984) โดยเริ่มจากพื้นฐานที่บุคคลเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง (Concrete experience) 3.2) การตั้งข้อสังเกตและไตร่ตรอง (Reflective observation) เพื่อนำไปสู่แนวความคิดใหม่ (Abstract conceptualization) 3.3) เป็นการปฏิบัติที่เกิดจากการสังเกตไปสู่ การตั้งสมมุติฐานเกิดเป็นกรอบแนวคิด 34) ในที่สุดเกิดเป็นทฤษฎีที่นำไปยังการทดลองหรือทดสอบ (Active Experimentation)เพื่อดูผลที่เกิดขึ้นในอนาคต

การเรียนรู้เชิงองค์กรทำให้สมาชิกมีความสามารถเกิดความเข้าใจและมีประสบการณ์ซึ่งจะวนเป็นวัฏจักรของการเรียนรู้อีกครั้งในรอบต่อไป ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของคาร์ลสัน และคนอื่น ๆ

ที่มา : PhilippG. Rosengarten. (1999). The Characteristics, Outcomes and Sources of the Learning Organization : The Case of Car Component Suppliers in Britain p.

4) วงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรของเนวิส และคนอื่นๆ (Rosengarten, 1999; citing Nevis, et al, 1995) กระบวนการเรียนรู้เชิงองค์กรประกอบขึ้น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 4.1) การได้มาซึ่งความรู้ เป็น ทักษะและความเข้าใจอย่างถ่องแท้ที่เกิดความสัมพันธ์กันจนได้รับการพัฒนาให้เกิดความรู้ 4.2) การแบ่งปันความรู้ ทุกคนได้รับข้อมูลที่เกิดโดยได้รับมาจากผู้อื่น 4.3) การใช้ประโยชน์จากความรู้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานโดยวิธีการที่เหมาะสมกับทุกคน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ แนวคิดวงจรการเรียนรู้เชิงองค์กรอธิบายตามส่วนประกอบที่แตกต่างกัน
ดังภาพที่ 5

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละส่วนประกอบ

ผู้เขียน	ขั้นที่หนึ่ง	ขั้นที่สอง	ขั้นที่สาม	ขั้นที่สี่
อกริริสและสฌอน	การค้นพบ	การประดิษฐ์	การผลิต	การก่อกำเนิด
ดราฟท์และเวียค	การิเคราะห์	การแปลความหรือชี้แจง		การเรียนรู้
คราสสันและคนอื่นๆ	ประสบการณ์ตรง	ตั้งข้อสังเกต	เกิดแนวคิด	ทดสอบแนวคิด
เนวิส และคนอื่นๆ	การได้มา	การแบ่งปัน		การก่อกำเนิด

ที่มา : Philipp G. Rosengarten. (1999). **The Characteristics, Outcomes and Sources of the Learning Organization** : The Case of Car Component Suppliers in Britain p.

ปัจจัยพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เชิงองค์กร การเรียนรู้เชิงองค์กรมีพื้นฐานจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ที่มีความสอดคล้องต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน และได้รับความสนใจทุ่มเทในการพัฒนาแต่ละ ด้านอย่างสมดุลกัน การเรียนรู้ในองค์กรโดยคนในองค์กรมีการเรียนรู้และผสานพลังร่วมทุกคน จำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้องค์กรมีขีดความสามารถและศักยภาพในการดำเนินงานภายใต้ความ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมได้ดี กระบวนการเรียนรู้ของคนในองค์กรต้องเน้นให้เกิดทีมเรียนรู้

(Team Learning) และเชื่อมโยงอย่างสมดุลระหว่างบุคคลและองค์กรทั้งภายใน และนอกองค์กร ปัจจัยพื้นฐานของ กระบวนการเรียนรู้ (Pedler ; Burgoyne & Boydel, 1997) มีดังนี้

1) นโยบาย (Policy) จะนำทางการบริหารจัดการองค์กร มีทิศทาง นโยบายเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญทุกคนรับรู้และนำไปปฏิบัติ

2) ระบบงาน (Operation) เป็นกระบวนการบริหารที่มีลักษณะเชิงปฏิบัติ เป็นระบบกระบวนการ ที่สามารถนำทุกคนในองค์กรปฏิบัติงานอย่างราบรื่นและเกิดผลิตภาพของงานภายในองค์กร

3) ความคิด (Ideas) เป็นแนวคิดของแต่ละบุคคลภายใต้การพัฒนาร่วมกับนโยบายจะสร้างความร่วมมือทำงานอย่างเป็นระบบและเกิดการถ่ายโอนภายในองค์กร

4) การกระทำ (Action) จะก่อให้เกิดการปฏิบัตินำไปสู่การเรียนรู้ในวิธีการดำเนินงานแต่ละเรื่องเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาและผลิตภัณฑ์ในองค์กร

การเรียนรู้ (Learning) : พลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamics) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ (Marquardt, 1996) คือ

1. ระดับการเรียนรู้ อาจจะเกิดที่ระดับหรือพร้อมกันทั้ง 3 ระดับ (ดนัย เทียนพุฒ, 2540) คือ

1.1 การเรียนรู้ระดับบุคคล (Individual Learning) การเรียนรู้ระดับนี้เน้นการกระตุ้นให้แต่ ละคนใฝ่รู้และสร้างโอกาสการเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ การหยั่งเห็น เจตคติ และค่านิยม จากศักยภาพแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ เชาวน์ปัญญา ทัศนคติ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแลกเปลี่ยนสิ่งที่เรียนรู้กับผู้อื่น

1.2 การเรียนรู้ระดับกลุ่ม (Group learning) คือ การสร้างและการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถของกลุ่ม จากการให้ทุกคนมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้ระดับกลุ่มจึง มักจะเกิดขึ้นจากผลการเรียนระดับบุคคล

1.3 การเรียนรู้ระดับองค์การ (Organizational learning) คือ การนำความรู้ ทักษะ ความสามารถและทุกอย่างที่บุคคลมีมาใช้ร่วมกันเพื่อเป้าหมายองค์กร การเรียนรู้ระดับนี้เกิดขึ้น โดยองค์กรให้อำนาจคนใช้ความรู้ที่มี เพื่อองค์กรบูรณาการคุณภาพกับคุณภาพชีวิตการทำงานและสร้างช่องทางการเรียนรู้ทั้งด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและเวลา

ระดับการเรียนรู้ในองค์กรยังแยกย่อยออกเป็น 7 ระดับ คือ ระดับบุคคลเรียนรู้ ระดับทีม เรียนรู้ ระดับการเรียนรู้ข้ามสายงาน การเรียนรู้เรื่องภายในองค์กร การเรียนรู้ภาวะที่แท้จริงภายนอก องค์กร การเรียนรู้อนาคตของกิจการองค์กร และองค์กรนำความรู้ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์ (ชวิน ธัมมนันท์กุล, 2541)

2. ประเภทการเรียนรู้ (Types of learning) แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 การเรียนรู้จากการปรับตัว (Adaptive learning) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และผล สะท้อนกลับ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับเป้าหมายองค์การ เกิดความคิดและการกระทำใหม่ที่ สร้างผลลัพธ์แก่องค์การ

2.2 การเรียนรู้จากการคาดการณ์ (Anticipatory learning) เป็นการเรียนรู้ที่ได้จากกระบวนการคาดคะเนถึงเป้าหมายอนาคต ผลกระทบเพื่อค้นพบแนวทางแห่งอนาคตให้บรรลุผล

2.3 การเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ (Deutero learning, Single-loop and Double-loop) เป็นการ เรียนรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับจากการตั้งสมมุติฐานที่จะสะท้อนในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติเกิด ผลลัพธ์เพื่อสร้างสรรค์และก่อกำเนิด

2.4 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action learning, Action reflection learning) เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติบนสภาพปัญหาจริง ประสบการณ์และความรู้ที่เกิดการสะท้อนการปฏิบัติจากการแก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดมุมมองใหม่

3. ทักษะการเรียนรู้ แบ่งเป็น 6 ทักษะ ได้แก่

3.1 ความเป็นเลิศของบุคคล

3.2 แบบแผนวิธีคิด

3.3 การสร้างและสานวิสัยทัศน์

3.4 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

3.5 การคิดเชิงระบบ

3.6 การสนทนา (Dialogue) การฟังอย่างลึกซึ้งของแต่ละคนเพื่อสื่อสารในประเด็นที่สร้างสรรค์หรือซับซ้อนที่เกี่ยวกับการทำงานหรือการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ มีหลายแบบตามความเหมาะสมเฉพาะขั้นตอนของการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและ ประสิทธิผลของแต่ละรูปแบบขึ้นอยู่กับวิธีการทำงานของผู้บริหาร การเรียนรู้ได้ดีนั้นต้องหลายวิธีการ ผสมผสานกัน ได้แก่ (อิสระ สุวรรณบล, 2540)

1) การเรียนทางไกล สำหรับผู้ต้องเรียนการยืดหยุ่นและไม่กำหนดสถานที่แน่นอน เป็นวิธีการที่เหมาะสมจะสัมมนาความรู้ ทักษะ พื้นฐาน และทัศนคติที่ต้องการ

2) การฝึกสอน (Coaching) และชักนำ (Mentoring) การฝึกสอนช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้ดีขึ้น สามารถสะสมประสบการณ์และเรียนรู้ต่อเนื่อง ส่วนการชักนำหรือ ชี้นำทำเฉพาะตัวต่อตัว ไม่เฉพาะการฝึกสอน แต่รวมทั้งการให้คำปรึกษาให้การสนับสนุนและสร้างเครือข่ายการทำงาน เป็นเทคนิคก้าวหน้าที่เหมาะสมกับผู้บริหารระดับสูง

3) โครงการ เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเป็นทางการที่กำหนดร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้ฝึกอบรม สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะที่เรียนรู้มาแก้ปัญหา สร้างเครือข่ายและการทำงานที่มีผู้ทำหลากหลายวัฒนธรรมหรือภารกิจต่างกัน

4) เครือข่าย เป็นวิธีการยืดหยุ่นมุ่งให้บุคลากรเรียนรู้จากผู้อื่น อาจทำได้ทั้งภายในภายนอกหรือไม่ เป็นทางการ อาจใช้กระบวนการชี้นำใช้บุคลากรจากหลายหน่วยงานภายใน ซึ่งมีภารกิจและวัฒนธรรม ต่างกัน การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน (Benchmarking) เป็นวิธีการหนึ่งที่ได้จากองค์กรอื่น โดย ศึกษาองค์กรอื่นใช้วิธีการนี้ต่อเนื่องสามารถเอาชนะคู่แข่งได้อย่างไรโดยเฉพาะในประเด็นปัญหาหลัก

5) การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-managed learning) เป็นรูปแบบที่นักบริหารจัดการเรียนรู้ ด้วยตนเองตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตน และตัดสินใจเลือกแนวทางที่บรรลุผล ประเมินผลโดยตนเอง ประสานกับความต้องการขององค์กร

6) การพัฒนาตนเอง (Self-development) เป็นการรับผิดชอบตนเองโดยกำหนดความต้องการของ ตน องค์กรช่วยสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนรู้

7) การพัฒนาทีม (Team development) มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าในรูปแบบการอบรมเข้าใจรูปแบบความสัมพันธ์ กระบวนการ ประเด็นเกี่ยวกับงาน รวมทั้งการสร้างทีมงาน สามารถสร้างพลังร่วมได้สำเร็จหรือเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

8) การยืมตัว (Self-development) เป็นการเรียนรู้จากภายนอกองค์กร ให้ไปทำงานในองค์กรอื่น ทำให้มีแนวคิดกว้างขึ้นและได้ผลดีเมื่อได้รับการฝึกอบรมและชี้นำ

9) การเรียนรู้จากการแก้ปัญหา (Problem oriented learning) ใช้ปัญหาเป็นหลักเกี่ยวข้องกับการทำงานที่เกิดขึ้นในงาน (On-the-job) กระบวนการเรียนรู้จะเชื่อมโยงกับกระบวนการทำงาน

10) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Collective learning) สมาชิกหลายระดับและหน้าที่งาน เป็นที่รวมของคน ความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่แตกต่างกัน ค่านิยม หน้าที่การงาน การเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ให้อิสระ โอกาสและเวลา ทำให้ทุกคนเรียนรู้เพื่อพัฒนาได้ถึงขีดสุด นำมาซึ่งการพัฒนางานต่อไป

11) การเรียนรู้แบบเป็นรูปธรรม (Methodical) คือ การเรียนรู้ในห้องเรียนฝึกอบรมการสัมมนาการ ให้เข้าหลักสูตรการศึกษา

12) การเรียนรูปแบบ (Multilateral learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทุกระดับความรู้ ได้แก่ ระดับ Rule ที่เป็นระดับความรู้ที่ทำให้รู้ว่าอะไรที่เราต้องทำหรือควรทำระดับ Insights เป็น

ความรู้ในระดับที่รู้ตนเองรู้และเข้าใจอะไรบ้าง ระดับ Principles เป็นความรู้ที่รู้ว่าตนเองเป็นใครและต้องการจะเป็นอะไร

13) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continuous learning) เป็นการศึกษาแนวทางการเรียนรู้ใหม่ที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ระบบ วัฒนธรรมขององค์กร

วิธีการพัฒนาบุคคลให้มีการปรับเปลี่ยนที่ดี โดยเรียนรู้อย่างลึกซึ้งจะสร้างให้มีการเรียนรู้ มีวิธีการดังต่อไปนี้ (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2544)

1) รู้จักวิธีการเรียนรู้ (Learn how to learn) เมื่อเรียนรู้จะได้รับการชี้แนะและร่วมอภิปรายนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงเพียงใด ปรับปรุงสิ่งใดและถ่ายทอดสิ่งที่สร้างสรรค์โดยการติดตามตรวจสอบ

2) สร้างความยึดมั่น ผูกพัน เห็นความสำคัญการเรียนรู้ทุกระดับ โดยวัฒนธรรมการเรียนรู้จากการปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่อง เรียนรู้จากการแสวงหาความสามารถจากภายในและนอกองค์กร เรียนรู้จากการทดลอง ศึกษานำร่อง เรียนรู้จากแนวปฏิบัติของผู้รับ

3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและให้สมาชิกคิดทำอย่างเป็นระบบ

4) สภาพแวดล้อมการทำงานส่งเสริมความแตกต่างก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เกิดบรรยากาศความพึงพอใจ รวมถึงกระตุ้นสนับสนุนและยินยอมให้มีการเสี่ยงในการคิด การทำสิ่งใหม่ และ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

กลยุทธ์เพื่อสร้างระบบการเรียนรู้ มี 10 ประการ คือ 1) พัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติทั่วทั้งองค์การ 2) เพิ่มความสามารถบุคคลในการเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ 3) พัฒนาทักษะสนทนาในองค์การ 4) สร้างแผนพัฒนาอาชีพเพื่อจ้างงาน 5) สร้างโปรแกรมเงินสดช่วยการพัฒนาตนเอง 6) สร้าง ทักษะการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 7) ส่งเสริมและฝึกฝนการคิดเชิงระบบ 8) ตรวจสอบและวางแผนการเรียนรู้ แบบคาดการณ์ 9) ส่งเสริมความหลากหลายพหุวัฒนธรรม ความคิดสากล และการเรียนรู้ให้แพร่หลาย 10) เปลี่ยนแปลงแบบแผนวิธีคิดไปสู่การเรียนรู้

กลยุทธ์เพื่อการปรับเปลี่ยนองค์การ มี 10 ประการ คือ 1) จัดประชุมเพื่อค้นหาอนาคตโดยพัฒนาวิสัยทัศน์ขององค์การแห่งการเรียนรู้ 2) ยกระดับการจัดการและสนับสนุนการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และโครงการที่มีความเป็นผู้ชนะเลิศ 3) สร้างและจัดการให้เกิดบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่อง 4) ปรับรื้อระบบ นโยบายและโครงสร้างเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ 5) เห็นคุณค่าและให้รางวัลบุคคลและทีมเรียนรู้ 6) สร้างการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน 7) สร้างศูนย์ความเป็นเลิศและสาธิตโครงการ 8) ใช้การวัดผลที่มีการใช้และไม่ใช้เงินในขอบเขตกิจกรรมการเรียนรู้ 9) สร้างสรรค์ เวลา ช่องทาง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อการเรียนรู้ 10) สร้างเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดเวลา และทุกพื้นที่ในองค์การ

กลยุทธ์ในการบริหารองค์ความรู้มี 10 ประการ คือ 1) สร้างความคาดหวังที่ทุกคนจะ รับผิดชอบต่อการรวบรวมและถ่ายโอนความรู้ 2) สร้างความสัมพันธ์ระบบการได้มาซึ่งความรู้และ สารสนเทศจากภายนอกองค์การ 3) จัดการเหตุการณ์การเรียนรู้โดยทำให้สนใจและแบ่งปันความรู้ 4) พัฒนาแนวคิดและสร้างการก่อกำเนิดการเรียนรู้ 5) กระตุ้นและให้รางวัลนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ 6) ฝึกบุคลากรเก็บรักษาและสืบค้นความรู้ 7) กระตุ้นทีมงานให้ผสมผสานและหมุนเวียนงานระดับกว้างเพื่อ ถ่ายโอนความรู้ข้ามสายงาน 8) พัฒนาองค์ความรู้จากคุณค่าและการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อองค์การ 9) สร้าง กลไกรวบรวมและรักษาการเรียนรู้ 10) ถ่ายโอนการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ได้รับจากการอบรมไปสู่การ ปฏิบัติ

กลยุทธ์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมี 10 ประการ ได้แก่ 1) สนับสนุนผู้ร่วมงานสามารถใช้และเชื่อมโยงทางด่วนข้อมูลสารสนเทศ 2) พัฒนาสื่อมัลติมิเดีย ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3) สร้างหรือขยายวีดิทัศน์เพื่อการสอน (Interactive video instruction : IV)4) ใช้เทคโนโลยีสร้างความนิยมการเรียนรู้และความคิดของบุคคลทั้งภายนอกและในองค์การ 5) เรียนรู้และพัฒนาความสามารถบุคคลในกลุ่มเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 6) ติดตั้งระบบสนับสนุนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อปฏิบัติงาน 7) วางแผนและพัฒนาการฝึกจากการปฏิบัติงานในระบบการเรียนรู้ 8) สร้างหลักสูตรเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในองค์การ 9) พัฒนาสำนึกและรู้คุณค่าเทคโนโลยีในฐานะเครื่องมือสร้างสมรรถนะของบุคลากรทั่วองค์การ 10) เพิ่มบทบาทเทคโนโลยีให้รับผิดชอบการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของคณะทำงาน

2.2 แนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการรูปแบบ

2.2.1 ความหมายของรูปแบบ

คำว่า“รูปแบบ” หรือ Model ความหมายจากพจนานุกรมแปลอังกฤษ-ไทย หมายถึง ภาพจำลองรูปจำลอง สิ่งจำลอง หุ่นจำลอง ต้นแบบ แบบ แม่แบบ แบบอย่าง ตัวอย่าง และในพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ซึ่งบรรณาธิการโดย Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของแบบจำลอง (Model) ไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง หรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ 3) เป็นแผนภาพ หรือภาพ 3 มิติ ที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการ หรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัย หรือองค์ประกอบ หรือตัวแปรที่มีความสำคัญซึ่งกันและกันรวมตัวเป็นตัวประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจเขียนเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายด้วยภาษาก็ได้

Tosi and Carroll (1982) กล่าวว่า รูปแบบเป็นนามธรรม ของจริง หรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่แบบจำลองอย่างง่ายไป จนถึงแบบจำลองที่มีความซับซ้อนมาก ๆ มีทั้งแบบจำลองเชิงกายภาพ (Physical Model) เช่น แบบจำลองหอสมุด แบบจำลอง

เครื่องบินเอฟ 16 เป็นต้น และแบบจำลองเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายสภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ด้วยภาษา หรือรูปสัญลักษณ์เป็นต้น

Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัย หรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกัน และกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริง หรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนั้นยังได้กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลได้

3. รูปแบบควรจะต้องระบุ หรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

รัตนะ บัวสนธ์ (2552), ศิริชัย กาญจนวาสี (2550), บุญส่ง หาญพานิช (2546), วิรัช สงวนวงศ์วาน (2547) และไพรัช ถิตย์ผาด (2544) ได้กล่าวถึง ความหมาย ของรูปแบบที่คล้ายกันว่า รูปแบบหมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นวิธีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และจินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับ ซึ่งรูปแบบอาจจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1. แผนภาพ หรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อเป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎี หรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอนรูปแบบการบริหารรูปแบบการประเมิน เป็นต้น

ชาญชัยณรงค์ ทรงคำศรี (2552) ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง สภาพลักษณะที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

สุจินต์ สว่างศรี (2554) รูปแบบ (Model) หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้าง และความสัมพันธ์ของปัจจัย หรือตัวแปร หรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษาให้เข้าใจง่ายอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายหลายอย่าง โดยทั่ว ๆ ไป หรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการจำลองความจริงของ ปรากฏการณ์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น และใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

วิจิตร โคตรบัญชา (2557) รูปแบบ หมายถึงแบบอย่างที่สร้างขึ้น หรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจิตนาการที่มี ต่อปรากฏการณ์โดยสื่อสารในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย และกระชับถูกต้องสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้เพื่อช่วยให้ตนเอง และคนอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

เอกชัย บุตรแสนคม (2559) ได้สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลอง แบบแผน แบบอย่างหรือตัวอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าว ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดง หรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือเป็นแนวทาง ในการสร้างหรือทำซ้ำ หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการ หรือแนวคิดเป็นชุดของปัจจัย หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่ออธิบาย ปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบให้เข้าใจง่ายขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ การประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ

2.2.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้

Smith, et al. (1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลอง ทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษา และ สังคมศาสตร์ไว้ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูล และความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถ นำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วย ท่อน้ำเข้า และท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบได้กับ จำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพ้นเกณฑ์การศึกษา การย้ายออกการจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้าง

ทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้ข้อความ ในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจน แน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้กับการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้สมการ ทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Modelโดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบ รูปแบบเชิงสาเหตุ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่ง อาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุ และเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

Steiner (อ้างถึงใน วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2558) ได้จำแนกรูปแบบ ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) เช่น รูปแบบเครื่องบิน ที่สร้างเหมือนจริง แต่มีขนาดย่อ

1.2 รูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อนแล้วผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น

2. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบ หรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายทฤษฎี หรือปรากฏการณ์ เช่น รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการคัดสรรตามธรรมชาติเพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบนั้นจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบเป็นประเภท Semantic Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพื่อให้เห็นมโนทัศน์โครงสร้างทางความคิดในที่นี้หมายถึงเป็นรูปแบบที่อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.2.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

Brown and Moberg (1980) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบว่ามีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ(Decision Making)

ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550) ได้เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบว่ามีองค์ประกอบดังนี้ 1) องค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย หลักการ การมีส่วนร่วม และการกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 2) องค์ประกอบโครงสร้าง 3) องค์ประกอบกระบวนการดำเนินงาน และ 4) องค์ประกอบด้านการสนับสนุน

ทิศนา แขมมณี (2550) ได้อธิบายถึงรูปแบบว่ามี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ สังเกต ได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น ปรากฏกลไกลเชิงสาเหตุที่กำลังศึกษา และอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา
3. รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา ช่วยสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

พิเชฐ โพธิ์ภักดี (2553) ได้สรุปไว้ว่ารูปแบบประกอบไปด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 โครงสร้าง และสาระสำคัญของรูปแบบประกอบด้วย

1. ฐานะของสถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนกลาง

2. บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้อำนวยการ

3. การกระจายอำนาจภารกิจการจัดการศึกษา 4 ด้าน

4. หน่วยงานกำกับติดตาม ตรวจสอบ และส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน

5. มาตรฐาน และการประกันคุณภาพผู้เรียน

ส่วนที่ 3 การนำสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. การนำไปสู่การปฏิบัติ

2. เงื่อนไขความสำเร็จ

สุภัทร พันธ์พัฒนกุล (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหาร โรงเรียนมัธยมที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมที่มี ประสิทธิผลมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และ 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยการนำองค์การ และการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านกระบวนการ ประกอบด้วยการวางแผนกลยุทธ์ การจัดการ กระบวนการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านผลผลิตประกอบด้วยผลลัพธ์การดำเนินงานภาพรวมของโรงเรียน

มีศิลป์ ชินภักดี (2555) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ดังนี้ รูปแบบ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถาบัน หรือองค์การ ซึ่งประกอบด้วย 1) เทคโนโลยี 2) โครงสร้าง 3) บทบาท

ส่วนที่ 2 เป้าหมาย หรือความคาดหวังส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) กระบวนการบริหาร 4) การตัดสินใจสั่งการ 5) ความต้องการ

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 1) ชุมชน 2) แหล่งเรียนรู้ 3) เศรษฐกิจ 4) การมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุปแล้วในการกำหนดองค์ประกอบการบริหารนั้นว่าควรเป็นอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษา หรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ สำหรับการวิจัยการพัฒนารูปแบบ

การบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ของผู้วิจัยในครั้งนี้มี องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output)

2.2.4 การตรวจสอบรูปแบบ

อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ 1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ความเกี่ยวข้อง และเหตุผลระหว่างตัวแปร และ2) การประมาณคำพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้

Eisner (1976) กล่าวว่า การตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่า การรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Mode) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือกระบวนการการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวจ้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามวิจารญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลปี (Art criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง และต้องอาชัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องการตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอ้างใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ และเชิงปริมาน โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ และสามารถใช้วิธีตรวจสอบความคิดเห็นจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบที่ผู้บริหารสถานศึกษานำรูปแบบไปใช้โดยตรง และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบที่มีความเหมาะสมควรเผยแพร่ต่อการนำไปใช้จริงในสถานศึกษาต่อไป

2.2.5 การสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.1.5.1 การสร้างรูปแบบ

Keeve (1988) กล่าวถึงการสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ ซึ่งขั้นตอนการสร้างรูปแบบ เขียนไว้ในภาพที่ 2.6 ดังนี้

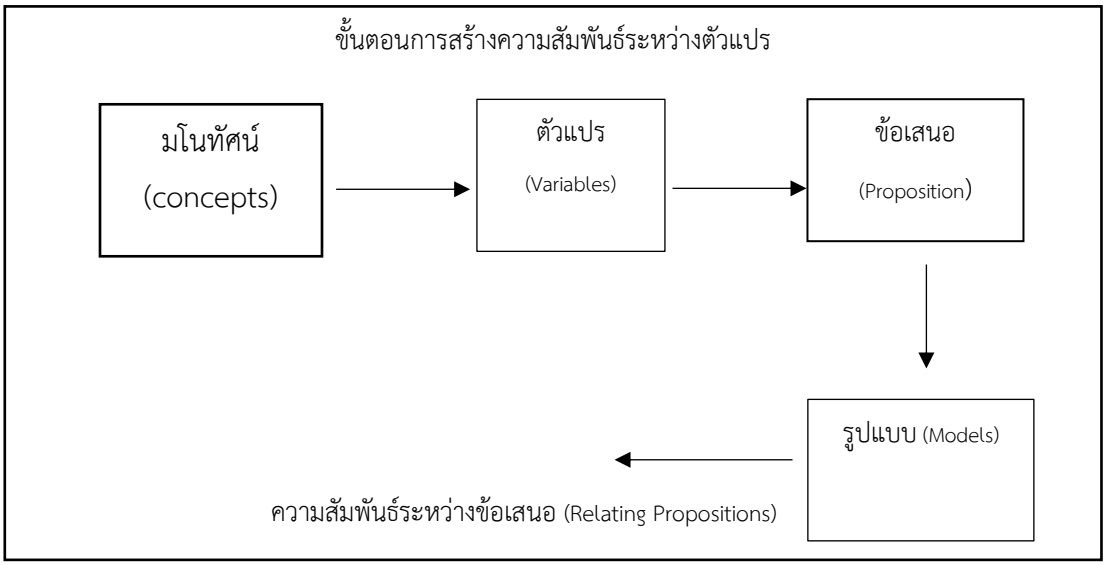

ภาพที่ 2.6 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์

กล่าวโดยสรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วย ลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นผู้วิจัยจะต้องศึกษา แนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อกำหนด ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้าง และข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบาย

ปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัยมีการทดสอบ และปรับปรุงรูปแบบ ก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง และมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

นอกจากนี้ Keeves (1988) ยังได้กล่าวถึง หลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปร มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดา ทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบควรจะต้องระบุ หรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลในเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วย

มิยากาวะ (2550) เสนอการสร้างโมเดล หรือรูปแบบว่าเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราอาจไม่ศึกษาปรากฏการณ์เรื่องนั้นโดยตรงก็ได้ แต่เราศึกษาโดยวิธีการสร้างโมเดล เพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำไปอธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังภาพที่ 2.7

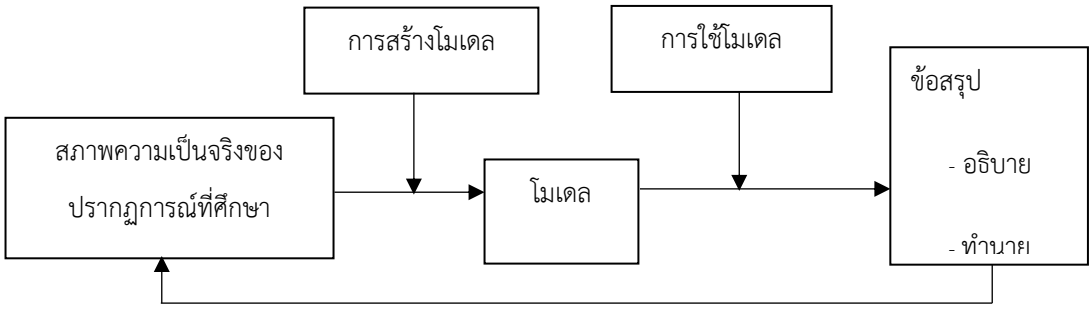

ภาพที่ 2.7 การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล

โมเดลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ ประการ ที่หนึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา และอีกประการหนึ่งสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่อ อธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

คุณสมบัติของโมเดลทั้ง 2 ประการนี้ มีลักษณะขัดแย้งกันเอง กล่าวคือ ถ้าเราสร้างโมเดลให้สอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์มากเท่าใด โมเดลจะสลับซับซ้อนมากขึ้นทำให้การนำโมเดลไปใช้มีความยุ่งยากในทางตรงกันข้าม ถ้าเราเน้นความสะดวกในการนำเอาโมเดลไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ ก็ต้องเขียนโมเดลให้ง่ายเข้าไว้ โมเดลก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพความจริงของ ปรากฏการณ์ซึ่งทำให้การนำโมเดลไปใช้อธิบายทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ได้จำกัด จุดมุ่งหมาย ที่สำคัญการสร้างโมเดล ก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบโมเดลนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ดังนั้นโมเดล ที่สร้างขึ้นจึงมีความชัดเจน และเหมาะสมกับวิธีการทดสอบโดยปกติแล้ว การวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์มักจะทดสอบโมเดลด้วยวิธีการทางสถิติ การสร้างโมเดลการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทดสอบโมเดลเป็นกิจกรรมที่ต้องบูรณาการเข้าด้วยกันเนื่องจากโครงสร้างของโมเดลจะเป็น ตัวกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำไปใช้ทดสอบโมเดลผลของการทดสอบโมเดลย่อมนำไปสู่การยอมรับ หรือปฏิเสธโมเดลนั้น

2.1.5.2 การพัฒนารูปแบบ

ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

Willer (1986) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2535) ได้กล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนั้นอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ

1. การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้าง หรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกัน หรือเรื่องอื่น ๆ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพ สถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรนั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้าซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อนแล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษาองค์ประกอบย่อย หรือตัวแปรแต่ละตัวแล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อย หรือตัวแปรที่สำคัญประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้อยู่ที่การเลือกเฟ้นองค์ประกอบในรูปแบบ (ตัวแปร หรือกิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมผู้วิจัยควรกำหนดหลักการในการพัฒนารูปแบบอย่าง

ชัดเจน เช่น เป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปรในรูปแบบมีน้อยตัว แต่สามารถอธิบายผลได้มาก ในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้ว จำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น ถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้ว หรือแม้กระทั่งได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ บางครั้งจึงใช้คำว่าการทดลองประสิทธิภาพของรูปแบบ

อมรรัตน์ ทิพยจันทร์ (2547) ได้กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบ ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ รวมทั้งผลผลิตของระบบนั้น ๆ ให้ชัดเจน

2. การออกแบบระบบ (System Design) หมายถึง การออกแบบองค์ประกอบของระบบในปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตให้มีคุณภาพมากที่สุด เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กร และสภาพแวดล้อมที่ใช้ระบบนั้น ๆ

3. การทดสอบระบบ (System Testing) หมายถึง การนำระบบที่ออกแบบไปทดสอบโดยการทดลองใช้ระบบในสถานการณ์จำลอง หรือในสถานการณ์จริง เพื่อทดลองดูว่าระบบนั้นมีคุณภาพหรือไม่มีข้อบกพร่องในองค์ประกอบใดจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

อัมพร พงษ์กังสนานันท์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต” โดยได้ดำเนินการ วิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques) และ 2) การประเมินรูปแบบประกอบด้วยการประเมินรูปแบบเพื่อศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษา และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัด การศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ และสังเคราะห์รูปแบบการศึกษาต่อเนื่องสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การนำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบของรูปแบบในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3) การศึกษาความเหมาะสม และเป็นไปได้ โดยกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 19 คน โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย และ 4) การตรวจสอบประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มาจัดทำเป็น แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลังจากนั้นจึงกำหนดรูปแบบการ จัดการศึกษาต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2552) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะ และกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบ และการทดสอบประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนารูปแบบนั้น ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลำดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบ และประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของรูปแบบ

รมย์ พะโยม (2552) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกขั้นตอน ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา

2. การสร้างรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยสนทนากลุ่ม

3. การประเมินรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน 15 คนพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

นิวัตร นาคะเวช (2554) พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝัน ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการที่สอดคล้องกัน คือ

1. การศึกษา และสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย การศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน กรณีตัวอย่าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา สถานศึกษา และการนิเทศโรงเรียนในฝัน

3. การตรวจสอบคุณลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน โดยการสอบถาม สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ซึ่งสอดคล้องกับ Maduas, et al. (1983) ว่าการตรวจสอบรูปแบบสามารถจะกระทำได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ (1) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการ ประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ได้เสนอหลักการเพื่อเป็นหลักฐานของกิจกรรมของการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งจัดเป็น 3 หมวด ดังนี้ 1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 1.3 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standard) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องการพัฒนารูปแบบที่นักวิชาการทั้งหลายได้กล่าว ไว้พอสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบนั้นเป็นวิธีการปรับปรุง หรือพัฒนาภารกิจ หรือแนวคิดที่ได้ดำเนินการ มาแล้ว ซึ่งวิธีการ หรือขั้นตอนในการพัฒนานั้นไม่เป็นข้อที่กำหนดตายตัว แต่โดยส่วนมากมักจะเริ่มต้น จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน องค์ความรู้ หลักการ แนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบที่เราต้องการจะสร้างให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาสมมุติฐาน และหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนาแล้วสร้างรูปแบบที่กำหนดไว้ และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของรูปแบบ สำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบโดยวิธีการสนทนากลุ่ม สอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบกำหนดประเด็นการสนทนา และแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสอบถาม มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ต่อไป โดยออกแบบเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 3) การทดลองใช้ และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 4) การประเมินรูปแบบ ติดตามผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนารูปแบบของ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2558)

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2558) การพัฒนารูปแบบอีกวิธีหนึ่งตามแนวทางการศึกษาของได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา และสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่องการวิจัย และการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุป และนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร และจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

สมุทร ชำนาญ (2559) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคมแบ่งการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรวบรวมทัศนะของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อสรุปเป็นวิธีการพัฒนารูปแบบ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อสรุปเป็นวิธีการพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบ	นักวิชาการ/นักการศึกษา										
	รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2558)	สมุทร ชำนาญ (2559)	วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2558)	ทิศนา แขมมณี (2556)	รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2556)	สุวิมล ว่องวานิช (2559)	(Keeves, (1988)	Maduas, et al. (1983)	Klika & Jordan (2013)	ความถี่	จัดลำดับ
1. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	1
2. การศึกษาจากบริบทจริง	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	1	8
3. การวัดและตรวจสอบผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	2

การพัฒนารูปแบบ	นักวิชาการ/นักการศึกษา										
	รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2558)	สมุทร ชำนาญ (2559)	วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2558)	ทิศนา แขมมณี (2556)	รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2556)	สุริมล ว่องวานิช (2559)	(Keeves, (1988)	Maduas, et al. (1983)	Klika & Jordan (2013)	ความถี่	จัดลำดับ
การดำเนินงาน											
4. การสร้างรูปแบบจำลอง	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	1	9
5. การพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพ	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	7	6
6. การวิเคราะห์หาความเหมาะสม	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	8	5
7. การสรุปและนำเสนอรูปแบบ	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	6	7
8. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	3
9. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	4

จากตารางที่ 2.3 สรุปการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนารูปแบบ รวมทั้งศึกษาทัศนะของนักวิชาการตามที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า วิธีการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ ขั้นที่ 2 การจัดทำร่างรูปแบบ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ ขั้นที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบ

2.3 แนวคิดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

2.3.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นวิทยาการ สมัยใหม่อีกแนวหนึ่งที่ให้ความสำคัญ ในด้านการแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานเพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ วิธีการดังกล่าวจะทำให้เกิดการยอมรับใน วัตถุประสงค์มีผลทางด้านจิตใจที่

จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสนับสนุน และรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้หลายท่านดังนี้

ไพบูลย์ เสียงก้อง และสมปราชญ์ จอมเทศ (อ้างถึงใน ธีระ รุญเจริญ, 2553) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมงานคือ ความยินดีเต็มใจที่จะช่วย หรือเข้าร่วมในการดำเนินงานโดยถูกหน้าที่บังคับกับความร่วมมือที่เพิ่มให้แก่องค์การด้วยความสมัครใจผู้นำที่มีความสามารถจึงมักจะหมายถึงความสามารถที่จะดึงความร่วมมือในประการหลังจากลูกน้องได้มากที่สุด ความจำเป็นที่จะให้กับลูกน้องมีส่วนร่วมนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้บรรยากาศของงานเต็มไปด้วยความพึงพอใจ และมีผลให้เกิดการยอมรับนับถือ ระหว่างบุคคล และบุคคลที่มีต่อกลุ่ม

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษาไม่ว่าจะมีส่วนร่วมในการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน ตลอดจน การประเมินผลในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ไขปัญหาด้วยความเสียสละ และเต็มใจสมัครใจมากกว่าจะถูกขอร้องแกมบังคับการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจะช่วยให้ การตัดสินใจละเอียดถี่ถ้วนมีโอกาสผิดพลาดน้อยก่อให้เกิดผลดีแก่หน่วยงาน ซึ่งถ้าหากประชาชน มีแนวคิดเช่นนี้เป็นส่วนมาก ก็จะทำให้สังคม หรือองค์กรเข้มแข็ง และจะเป็นฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไป

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2553) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2554) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือวิธีการบริหาร หรือรูปแบบการตัดสินใจซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงาน หรือการบริหารมีส่วนแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2554) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วม

ติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกคิดแก้ปัญหาความต้องการบางคน โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง 1) กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง 1 ของการบริหารตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางการแก้ปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการและการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา2) กระบวนการสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมและเพื่อให้การพัฒนานโยบายและ บริการสาธารณะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยเน้นที่กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจประเด็นนโยบายสาธารณะร่วมกัน ปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดและมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด 3) กระบวนการ ที่นำประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน ร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทางสันติ เป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคมและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยนำความเห็นและ ข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ และกำหนดแนวทางหรือนโยบายสาธารณะที่ภาครัฐจะดำเนินการ

สุขตา แดงสุวรรณ์ (2558) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ในการจัดการศึกษาตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษานั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบปัญญา

เฉลียวชาติ (2560) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของ ตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหาการ ตัดสินใจวางแผนในกิจกรรม การร่วมดาเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนาไปสู่การแก้ไขปัญหาจากบทเรียนรู้ร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ

อรทัย หนูสงค์ (2560) กล่าวว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลต่างๆ ในชุมชน เข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ตั้งแต่เข้ามาศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ ถึง

สาเหตุและที่มาของปัญหา ร่วมกันวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แสดงออกในรูปของการสร้างความร่วมมือ ร่วมปฏิบัติงาน ใช้ความคิด สร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม รวมถึงการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ตลอดจนติดตามประเมินผล และรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือ การเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มบุคคล ต่าง ๆ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้

จากความหมายของการมีส่วนร่วมข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) คือ ผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกัน จนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการทั้งหมด หรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้น ๆ กระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ โดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมจัดทำแผนร่วมศึกษาหาสาเหตุ และร่วมช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมประเมินผล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทั้งทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550) ได้เสนอแนวคิดของการมีส่วนร่วมว่าเกิดจากแนวความคิดที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ความสนใจ และความห่วงกังวล ร่วมกันซึ่งเกิดจากความสนใจ และความห่วงกังวลส่วนบุคคล ที่บังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่จะ เปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนาการตกลงใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะ ทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

อภิญญา เวชยชัย (อ้างถึงใน อัมพร พินะสา, 2560) ได้กล่าวถึง แนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นหุ้นส่วนของสถานศึกษา หรือเป็นแบบเพื่อนผู้ปกครอง และชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการโดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคมากกว่าความร่วมมือที่เป็น พิธีการ หรือเป็นความร่วมมือที่ฝ่ายผู้ให้ และสถานศึกษาเป็นฝ่ายรับฝ่ายเดียวเป็นการพึ่งพาอาศัย ซึ่งกัน และกันเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

2. แนวคิดการสร้างความสัมพันธภาพที่เหมาะสมโดยอยู่บนพื้นฐานการยอมรับในความแตกต่างของบุคคลเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบทางการ และควรเป็นความสัมพันธ์แบบสองทางมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อยู่ในการสื่อสาร การยอมรับความเห็น การเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างสัมพันธ์อย่างต่อ

3. การสื่อสารข้อมูลข่าวสารสองทางทำให้เกิด ความร่วมมือที่ข้อมูลเป็นข้อมูลจริง โปร่งใส มีการใช้การสื่อสารหลาย ๆ รูปแบบมีความจริงใจ

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังอาจเกิดจากแนวความคิดอื่น ๆ เช่น อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน อัมพร พินะสา, 2560) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมไว้ 5 ทฤษฎี ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion Theory) การเกลี้ยกล่อมมวลชน หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือ และการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อม มีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้มีผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมี ศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้งให้เกิดศรัทธาตรงกับ ความต้องการของผู้เกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่าลำดับขั้นของความต้องการคือความต้องการของคนเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปหามากมีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีรวิทยาเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการในเรื่อง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัย จากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน และการมีชีวิตอยู่ อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการความรักความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่นความต้องการด้านนี้ เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจตนเองในเรื่องของความรู้ความสามารถ และความสำคัญ ของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตนเป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังไว้

สรุปได้ว่าการเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์แล้วก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Moral Theory) คนเรา มีความต้องการทางกาย และใจถ้าคนเรามีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วยแต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงาน ก็จะต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเป็นต้น และเมื่อไรก็ตามถ้าคนเรามีขวัญดีจะเกิดมีความสำนึกในการรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงาน ทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญส่วนกลุ่มการสร้างขวัญของคนเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะคนมีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีเช่นกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism Theory) ปัจจัยประการ หนึ่งที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมคือการสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้นซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่อง ผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเองพอใจเกียรติภูมิจงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การสร้างความรู้สึกชาตินิยมจะช่วยให้เกิดความรู้สึกการเป็นตัวของตัวเองซึ่งจะเป็นผลเกี่ยวโยงไปถึงความรักความหวงแหนท้องถิ่นของตนเอง

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership Theory) การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกันทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจคนไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีที่เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน หรือผู้นำพลวัต (Dynamic Leader) คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ และผู้นำในทางไม่ดี คือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ (Negative Leader)

5. ทฤษฎีการใช้วิธี และระบบทางการบริหาร (Administrative and Method Theory) การใช้ระบบในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ง่ายเพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการแต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้การบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรักแต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นร่วมกันของรัฐเพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

จากทฤษฎีกล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ และความเสมอภาค การก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอาจใช้แรงจูงใจ หรือการให้แรงเสริม เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเกี่ยวข้องทั้งตัว และจิตส่งผลให้เกิดการกระทำ และการร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นแนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กลุ่มบุคคลจะกระทำไปสู่จุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งการศึกษาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงเป็นแนวทางการให้ ความร่วมมือ และเข้าร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม

มีนักการศึกษา และรายงานการวิจัยหลายเรื่อง ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย ดังนี้

ซึ่งสอดคล้องกับ จิณณวัตร ปะโคทัง (2549) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมมีประเด็นสำคัญ 10 ประการ คือ

1. ระยะเวลา และสถานที่ในการมีโครงการควรต้องให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนโครงการยุติ

2. การมีส่วนร่วมนั้นมีมติทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

3. จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง (An End) หรือจะให้เป็นแนวทางคือจะให้เพียงบุคคลต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องก็พอใจคิดว่าบรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งบางอย่างแล้ว หรือจะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็น แนวทางที่ต้องทำให้ดีโดยตอบให้ได้ว่า“หลังจากการมีส่วนร่วมแล้วจะมีอะไรดีขึ้นอะไรควรจะเกิดขึ้นอีกบ้าง”อันเป็นการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นวิธีการ หรือกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดความสำเร็จดียิ่งขึ้น

4. การมีส่วนร่วมนี้ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอ หรือตลอดเวลาก็ได้ เช่น เวลาเกิดภัยพิบัติทุกคนช่วยกันเมื่อหมดภัยแล้วก็แยกกันกลับไปเช่นเดิม แต่ถ้าตั้งองค์การ ประชาชนเข้ามา มี

ส่วนร่วมแก้ปัญหาภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่กว้างขวางขึ้นอาจต้องการตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในเวลา ที่ยาวนานขึ้น และอาจใช้วิธีการมีจดหมายข่าวแจ้งเรื่องไปยังประชาชนทั่วไปก็ได้

5. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคม และทางการศึกษาซึ่งหากเกิดขึ้นได้ คือ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกันไปด้วยจะเป็นเสมือนการให้การศึกษาแก่สังคมไปในขณะเดียวกัน หลายโอกาสต้องเกิดความพร้อมในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลารอคอยบางอย่างเช่นกัน

6. สถานการณ์มีส่วนร่วมนั้นต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่แข็งขันมิใช่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่งแต่จะต้องสร้างขึ้นเองจะให้มีผู้สั่งว่ามาร่วมกันให้เต็มที่แล้วคนมาร่วมคงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ การมีส่วนร่วมต้องใช้ความพยายามให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดแนวคิดประชาสังคมมีจิตสำนึกสาธารณะเคารพความหลากหลายทางความคิดเพราะทำให้มุมมองกว้างขึ้น และเกิดความรอบคอบ ขึ้นจนเป็น วิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

7. มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณาเพื่อวางแผนดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคลกลุ่มใดเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใด และโดยวิธีใดโดยคณะผู้บริหารมีส่วนร่วมนี้ควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบในจำนวนมากพอควร และให้มีความหลากหลายมากพอ

8. การมีส่วนร่วมรับรู้สภาพปัญหาโดยมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนได้รู้สภาพที่เป็นจริงมากขึ้นการมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหาทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะนำความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกัน และร่วมกันแก้ปัญหานั้น ๆ ได้จะทำให้เป็นบทเรียนที่จะแก้ปัญหากันเองต่อไปได้

9. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคนคล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้นแต่คนในชุมชนหนึ่ง ๆ มักมีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกันมีค่านิยมร่วมกัน

10. ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นอารมณ์ขันประกอบไปบ้างเพราะในสังคมไทยการมีอารมณ์ขันจะช่วยให้บรรยากาศมีส่วนร่วมเกิดขึ้น ดังนั้นในการประชุมถ้าใช้อารมณ์ขัน ดนตรี เกมกีฬา เข้าร่วมด้วยจะสร้างอารมณ์การมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้นได้

มัลลิกา ต้นสอน (2550) มีความเห็นตรงกันในลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นครอบคลุมทั้งระดับประชาชน ชุมชน และองค์กรของประชาชน ดังนี้

1. องค์การประชาชนที่จัดตั้งอย่างไม่เป็นทางการเป็นการรวมกลุ่มจากประชาชนที่มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนอาจมีการรวมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อร่วมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมเป็นกลุ่มตามลักษณะอาชีพ หรือกิจกรรมที่จะทำเป็นกลุ่มที่จัดตั้งไม่เป็นทางการนี้จะทำงานเพื่อประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ และต่อส่วนรวม

2. องค์การประชาชนที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการองค์การเหล่านี้จะจดทะเบียนในรูป ของสมาคม มูลนิธิตามกฎหมาย และยังมีรูปแบบการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น สหกรณ์

การเกษตร สหกรณ์ครูเป็นต้นองค์กรประชาชนเหล่านี้ จะทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่ระเบียบกฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือก หรือแต่งตั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นของตน

สอดคล้องกับ สุระพี อาคมคง (2550) ได้พัฒนารูปแบบความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือตอนล่างได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการ เป็นการร่วมกลุ่มของประชาชนโดยอิสระไม่มีกฎหมาย ระเบียบประเพณี และข้อตกลงรองรับซึ่งเข้ามารวมตัวกันด้วยความเต็มใจ เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม หรือดำเนินการตามความสนใจที่เหมือนกันของสมาชิก

2. การมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการการมีส่วนร่วมโดยมีกฎหมายระเบียบประเพณี และข้อตกลงร่วมกันรองรับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการโดยกลุ่มบุคคล ได้แก่ สมาคมครูผู้ปกครอง

3. การมีส่วนร่วมโดยตรงเป็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยตรงมีอำนาจในการตัดสินใจ

4. การมีส่วนร่วมทางอ้อมเป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะการเป็นตัวแทนไม่มีอำนาจ ในการตัดสินใจ

ซึ่งสอดคล้องกับ Rose (2003) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับชุมชน และการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และสามารถแปลความหมายได้แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมซึ่งเขาแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ด้านที่แตกต่างกันคือ การมีส่วนร่วมที่แท้จริง และการมีส่วนร่วมเทียม

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2553) กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาร่วมรับทราบที่มาของปัญหาเสนอวิธีการสืบค้นหาแผนและโครงการเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา และสำรวจความต้องการของบุคลากรในองค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานร่วมลำดับความสำคัญของปัญหากำหนด แผนและโครงการเพื่อแก้ปัญหา จัดทำแผน และโครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ของแผนและโครงการ และทบทวนแผน และโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติร่วมพัฒนาโดยการออกแรง ออกเงินงบประมาณสิ่งของ ให้คำแนะนา ให้ความรู้ร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลรับทราบการแล้วเสร็จของโครงการ และร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ

5. การมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงปัญหา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อประสบปัญหาแนวเดียวกันในโอกาสต่อไป

อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์ (อ้างถึงใน อัมพร พินะสา, 2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริม และ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีรากฐานความเชื่อในคุณค่า และศักยภาพ “คน” “ชุมชม” และ“ท้องถิ่น” การมีส่วนร่วมจึงเป็น การทำให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในลักษณะของกิจกรรม และดำเนินชีวิตในชุมชนอย่างมีศักดิ์ศรี และเท่าเทียมกันในสิทธิอำนาจตามแนวทางแห่งประชาธิปไตยอันเป็นความสัมพันธ์ตามแนวราบ ปฏิสัมพันธ์ของทุกฝ่ายในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินกิจกรรมจะทำให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการทางสังคมของสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง แบบของการมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา และชุมชนสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมของ สถานศึกษา และชุมชนแบบชายขอบเป็นลักษณะการร่วมมือ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และชุมชนที่มีข้อจำกัด เนื่องจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย

2. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และชุมชนแบบเป็นบางส่วนเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของประชาชนในระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครอง และชุมชน ที่รัฐถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญ ซึ่งสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย

3. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และชุมชนแบบสมบูรณ์ เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา และชุมชน โดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันอย่างเข้มข้น และเท่าเทียมกันต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกันทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเต็มที่ทั้งการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ตามกลไกทางสังคม สิทธิ และอำนาจของประชาชน ไม่ว่าการมีส่วนร่วมจะเป็นไปในรูปแบบใด หรืออยู่ในลักษณะใดก็ตาม ทุกฝ่ายก็ยังคงมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และสรุป แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมมีรากฐานความเชื่อในคุณค่าและศักยภาพ ของคน ชุมชน และท้องถิ่นได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการอาจเป็นการร่วมกันในลักษณะไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มโดยอิสระไม่มีกฎหมาย ระเบียบรองรับ และการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์หรือแบบทางการโดยมีกฎหมายระเบียบรองรับ นอกจากนั้นลักษณะการมีส่วนร่วมยังเกี่ยวข้องกับ

ระยะเวลา และสถานที่ ปริมาณ คุณภาพ เป้าหมาย กระบวนการ การวางแผน การรับรู้สภาพปัญหา ความผูกพันเอื้ออาทร และอารมณ์ขัน อาจเป็นการมีส่วนร่วม ในลักษณะที่ปฏิบัติตนตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดถือเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง แตกต่างจากการมีส่วนร่วมเทียมที่เป็นเพียงการให้ข้อมูลให้แหล่งทรัพยากรเพื่อไปพัฒนาเท่านั้น

2.3.4 กระบวนการการมีส่วนร่วม

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม มีนักการศึกษา และรายงานการวิจัยหลายเรื่องได้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย และแตกต่างกัน ดังนี้

นอกจากนี้ สมภพ อาจชนะศึก (2542), ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) ได้สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมที่คล้ายกันว่า กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วม ในการศึกษาปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาระบบ
6. การมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
7. การมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยจะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินงาน และทรัพยากรที่จะต้องใช้
8. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยประชาชนเข้าร่วมในการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงานเงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงานการใช้ทรัพยากรการประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
9. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นการมีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านวัตถุ และจิตใจโดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของบุคคล และสังคม
10. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลเพื่อที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ชัญญา อภิปาลกุล (2544) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร และการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา เขตการศึกษา 9 ได้สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการศึกษาไว้ 3 ประเด็น คือ

1. ร่วมคิดขั้นตอน และรายละเอียดการดำเนินการ ได้แก่

1.1 การกำหนดความคาดหวังเกี่ยวกับตัวนักเรียน และภารกิจการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ

1.2 การกำหนดจุดประสงค์ต่าง ๆ ในแต่ละเป้าหมาย

1.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ของโครงการ และกิจกรรม พร้อมทั้งระบุตัวชี้วัดความสำคัญของยุทธศาสตร์นั้น ๆ

1.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินกิจกรรม และแผนการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

2. ร่วมทำเป็นขั้นตอนที่นำแผนปฏิบัติการที่ได้ร่วมคิดไปดำเนินการตามแผน

3. ร่วมติดตามขั้นตอน และรายละเอียดการดำเนินการ ได้แก่

3.1 การติดตามเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อพัฒนา หรือปรับปรุง

3.2 การประเมินผลการดำเนินงานโดยภาพรวม

3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อ ผลการดำเนินงาน

ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล เปลื้องกระโทก (2546) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือในการวางโครงการวิธีดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และการดูแลรักษาเพื่อให้กิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมกันในการตัดสินใจเลือกกิจกรรม หรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุด หรือที่เหมาะสมที่สุด

2. ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น

3. ร่วมติดตาม และประเมินผลโครงการคือเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีส่วนร่วม ในการตรวจตราดูแลรักษาผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) กล่าวว่า กระบวนการการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุ ตลอดจนความต้องการ

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุม การแสดงความคิดเห็น รวบรวม ข้อมูล และตัดสินใจ เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

5. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล

6. การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2555) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ

2. การร่วมคิดค้นหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา

3. การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ร่วมกันปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน และประเมินผล

5. ร่วมกันปรับแก้ไข เพื่อไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นในองค์กรอีกต่อไป

พิณสุดา สิริธรังศรี (2558) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม มีขั้นตอน และกระบวนการดังนี้

1. ร่วมคิด โรงเรียน แหล่งเรียนรู้จัดทำประชาคม ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เพื่อรับทราบปัญหา และความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน และกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาร่วมกันเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาให้ ประสบผลสำเร็จ

2. ร่วมตัดสินใจเมื่อมีกิจกรรมใดที่ต้องฟังความเห็น และตัดสินใจร่วมกันที่มีผลกระทบ ต่อการบริหารจัดการ และส่วนได้ส่วนเสียของผู้เรียน และประชาชน ครูผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลของสถานศึกษา และชุมชน

3. ร่วมวางแผนโดยมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันตามการจัดทำประชาคมทั้งแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ และมีการกำหนดโครงการกิจกรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชนร่วมกัน

4. ร่วมดำเนินการเมื่อมีการมอบหมายการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียน/แหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากการคิดร่วมกันวางแผนร่วมกัน ผู้บริหาร ครูกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจหน้าที่ ที่กำหนดร่วมกัน

5. ร่วมรับผิดชอบเมื่อมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ และผลของการดำเนินงานทั้งด้านบวกและด้านลบ ผู้บริหาร ครูกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นร่วมกันโดยไม่ทอดทิ้งให้เป็นปัญหาของผู้ใดผู้หนึ่งความรับผิดชอบดังกล่าว เป็นไปตามระดับ ของความรับผิดชอบ เช่น ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารงาน ครูมีหน้าที่สอนจัดประสบการณ์เรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาช่วยสอน ชุมชนทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมการเรียนรู้ ระดมทรัพยากร

6. ร่วมแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาอันเกิดจากการบริหารจัดการ หรือดำเนินงานผู้บริหาร ครูกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการหาหนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันให้ลุล่วงด้วยดี

7. ร่วมติดตามประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน ผู้บริหาร ครูกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการติดตาม และประเมินผลเพื่อการปรับปรุง และพัฒนา

งานร่วมกันในกิจกรรมการประเมินผลการเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือภูมิปัญญา สามารถเข้ามามีส่วนในการประเมินผู้เรียนด้วย

8. ร่วมชื่นชมผลสำเร็จ เมื่อเกิดผลผลิต ผลลัพธ์ หรือความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารจัดการร่วมกันผู้บริหาร ครูกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจและชื่นชมในผลสำเร็จนั้น ๆ ร่วมกัน เช่น การร่วมแสดงความยินดีการยกย่องให้เกียรติ การมอบรางวัล ฯลฯ

สุดารัตน์ เผ่ามงคล (2559) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมว่ามีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการวางแผนจัดการศึกษา ควรมีการกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้คนในชุมชนเข้าร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานทุกกิจกรรม โครงการ
4. ด้านการพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ควรให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศ และระดมทุน
5. ด้านการติดตาม ประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

อัมพร พินะสา (2560) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมมี 4 ระดับ ประกอบด้วย

1. ร่วมคิด ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ ยุทธศาสตร์ และการจัดทำแผน
2. ร่วมทำเป็นการนำแผนสู่การปฏิบัติ โดยเข้าร่วมในการดำเนินการตามแผน
3. ร่วมติดตาม และประเมินผล เป็นการติดตามประเมินผลการดำเนินงานร่วมรับผิดชอบ และรักษาผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ
4. ร่วมสืบทอดรักษาสิ่งดีงามให้มีความยั่งยืน

สุวิมล รัฐวร (2561) ได้กล่าวถึง กระบวนการมี่วนร่วม มีขั้นตอน และกระบวนการดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน
2. ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

Fornaroff (1980) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอน การมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2. การดำเนินงาน

3. การใช้บริการจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Townsend (1994) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วม 3 ระดับ คือ

1. ระดับการตัดสินใจ (Decision Making) ในระดับนี้ประชาชนชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตนเองโดยมีความสัมพันธ์ต่อผลผลิตทางการศึกษาของสถานศึกษา จึงถือได้ว่า การมีส่วนร่วมระดับนี้ เป็นระดับความรับผิดชอบด้วยตนเอง (Level of Responsibility by Themselves)

2. ระดับความร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่ริเริ่มโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสียสละจากประชาชนในด้านเวลา ทรัพย์สิน และแรงงาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการร้องขอให้เข้ามาสนับสนุนสถานศึกษา เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จการมีส่วนร่วมในระดับนี้ ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable Level of Participation)

3. ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับ และใช้ประโยชน์จากการบริการที่วางไว้ให้เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น โดยบุคลากรในชุมชนเชื่อว่า ชุมชนจะได้รับผลโดยตรงในการเข้ามาช่วยเหลือ

ซึ่งสอดคล้องกับ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1984) ได้แบ่งองค์ประกอบ ของรูปแบบการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1.1 การริเริ่มตัดสินใจ (Initial Decisions)

1.2 การดำเนินการตัดสินใจ (Ongoing Decisions)

1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ (Operational Decisions)

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย

2.1 สนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Contribution)

2.2 การบริหาร และ การประสานขอความร่วมมือ (Administration and Co-Ordination)

2.3 การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน (Enlistment)

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วย

3.1 ผลประโยชน์ ในด้านวัตถุ

3.2 ผลประโยชน์ทางด้านสังคม

3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วม ในการประเมินผล (Evaluation)

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรวบรวมทัศนะของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ดังตารางที่ 2.4 นี้

ตารางที่ 2.4 วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม	รายชื่อนักวิชาการ														
	เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553)	จรัส อติวิทยากรณ์ (2555)	พิณสุดา สิริธรังศรี (2558)	สุดารัตน์ เผ่ามงคล (2559)	อัมพร พิมะสา (2560)	สุวิมล รัฐวร (2561)	Fornaroff, A. (1980)	Cohen & Uphoff (1984)	Townsend (1994)	Rose (2003)	Swanaburg (1996)	Likert (1961)	Bryman (1986)	ความถี่	ลำดับ
1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุตลอดจนความต้องการ	✓	✓	✓		✓					✓	✓	✓	✓	8	4
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	1
3. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การร่วมรักษา พัฒนาต่อยอด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							7	5
4. การมีส่วนร่วม	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	9	3

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม	รายชื่อนักวิชาการ														
	เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553)	จรัส อติวิทยากรณ์ (2555)	พิณสุดา สิริธรังศรี (2558)	สุดารัตน์ เผ่ามงคล (2559)	อัมพร พิมะสา (2560)	สุวิมล รัฐวร (2561)	Fornaroff, A. (1980)	Cohen & Uphoff (1984)	Townsend (1994)	Rose (2003)	Swanaburg (1996)	Likert (1961)	Bryman (1986)	ความถี่	ลำดับ
รับประโยชน์ การร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์															
5. การมีส่วนร่วมในการลงทุน								✓			✓		✓	3	6
6. การร่วมใช้บริการจากโครงการ							✓				✓			2	7
7. การมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ ปรับแก้ไข		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	2
8. ร่วมชื่นชมผลสำเร็จ			✓												8

จากตารางที่ 2.4 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรวบรวมทัศนะของนักวิชาการ เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยสรุปองค์ประกอบการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง ร่วมวางแผน ร่วมประชุมปรึกษาหารือ ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ร่วมวางแผนกำหนดวิธีการติดตามผล การตรวจสอบ และการดูแลรักษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดหรือวิธีการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสม มีคุณภาพ และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การร่วมทำ ร่วมดำเนินการ ร่วมสร้างสรรค์งานที่พึงประสงค์ ในการให้บริการ 9 ขั้นตอน ดังนี้ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผนและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การร่วมสะท้อนปัญหา การหาแนวทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุง และพัฒนางานร่วมกัน และนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อประสบปัญหาแนวเดียวกันในโอกาสต่อไป

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การร่วมชื่นชมในผลการพัฒนา ร่วมเห็นคุณค่าในการกระบวนการพัฒนา มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการร่วมดำเนินงาน การร่วมรับประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนที่ตรงตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

2.3.5 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสามัคคีรวมพลังของบุคคลในองค์กร
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงาน และการย้ายงาน
4. ช่วยลดความขัดแย้ง และการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน และให้สุขภาพจิตของคนในองค์กร ดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร
8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และ ทะนุถนอม
9. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมงานให้ ลดน้อยลง และทำให้ผลของงานดีขึ้น

สมยศ นาวีการ (2545) ได้สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร

2. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางด้านการเปลี่ยนแปลง จะทำให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา-ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความราบรื่นมากขึ้น เนื่องจากการใช้การมีส่วนร่วมทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา ความไม่พอใจเหล่านี้สามารถยุติได้โดยการอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา

4. ความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กรเพิ่มขึ้น เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการสำคัญขององค์กร เช่น การตัดสินใจ จะทำให้รู้สึกผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น และรู้สึกว่าตนเอง และคำแนะนำต่าง ๆ ของตนถูกให้คุณค่าโดยองค์กร ดังนั้นพวกเขาสามารถตอบสนองความต้องการ ความเชื่อถือตนเอง และความสมหวังของชีวิตได้

5. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น บุคลากรที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร บุคลากรจะรู้แรงจูงใจ และความต้องการของฝ่ายบริหาร การรู้สิ่งเหล่านี้ทำให้ไว้วางใจความตั้งใจของฝ่ายบริหาร

6. การบริหารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าหากว่าผู้ใต้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะง่ายมากขึ้น การควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลง ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขา มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของพวกเขามากขึ้น ดังนั้นจึงเต็มใจยอมรับอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชามากขึ้น

7. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจทางด้านการบริหารให้ดีขึ้นได้ การรวมความรู้ และความสามารถของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกันในการแก้ปัญหาจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่าการตัดสินใจของผู้บริหารที่ใช้เฉพาะความคิดของตนเอง

8. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น การมีส่วนร่วมบังคับให้มีการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน องค์กรหลายแห่งพบว่าการขาดการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กร การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่ในองค์กรจึงเป็นการติดต่อสื่อสารจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้องค์กรมีสิ่งย้อนกลับจากบุคลากรได้เป็นอย่างดี

9. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้น ทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ที่เผชิญโดยองค์กรส่วนใหญ่ ในปัจจุบันองค์กรจะขาด

ประสิทธิภาพถ้าว่าบุคลากรมีเป้าหมายที่ขัดแย้งกัน การมีส่วนร่วมช่วยสร้างกลุ่มงานที่มีประสิทธิภาพ และประสานงานระหว่างกันได้

สมเดช สีแสง (อ้างถึงใน ธีระศักดิ์ แก้วหย่อง, 2547) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานรวมกลุ่มกันใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละคนร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตน มีข้อดี คือ

1. ผู้ที่รู้ปัญหาดีที่สุด และสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด จะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด

2. บุคลากรจะได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมในการบริหาร

3. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจ และทำงานเต็มความสามารถ

ทัศนา แสวงศักดิ์ (2548) กล่าวถึงผลดีของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. เกิดกระบวนการกลุ่ม และทำงานร่วมกัน การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น หรือชุมชน ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานถ้าเกิดจากความคิดเห็นของสถานศึกษาแห่งเดียวย่อมไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และไม่เกิดกระบวนการพัฒนาร่วมกัน

2. เป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาได้ทราบปัญหาที่แท้จริง และยังเป็นการลดภาระการทำงานจากส่วนกลาง

3. ทำให้ใช้ทรัพยากรจากชุมชนอย่างคุ้มค่าการที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะร่วมกันดูแลการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม

4. ช่วยในเรื่องระบบการติดตามผล สถานศึกษา และชุมชนจะควบคุมดูแล ตรวจสอบ การทำงานให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

5. สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานเพื่อเด็ก เพื่อสังคม และส่วนรวมมากกว่าการทำงานเพื่อตนเอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การบริหารจัดการองค์กรโดยการสร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนจะส่งผลดี และเกิดประโยชน์ที่สำคัญ คือสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และกำลังใจของบุคลากรในองค์กร เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

2.3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของ

การปฏิรูป ระบบบริหารการศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 5 มาดรา 39 และ 40 ที่มุ่งกระจาชอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและรูปแบบหนึ่งส่งเสริมสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาสาระ ดังกล่าวตรงกับแนวคิดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) คำว่า School - Based Management หรือ SBM นั้น เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง

นอกจากแนวคิดในเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา แล้วยังเกิดกระแสการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Shared Management Movement) ขึ้นในช่วงเวลา เดียวกันและในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 คาลด์เวลล์ (Caldwell, 1990) มอร์แมนและวอลสเตตเตอร์ (Mohman and Wohlstetter, 1994) จนกลายเป็นประเด็นร่วมและยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วน ร่วมในส่วนต่าง ๆ ของโลก

อรทัย ก๊กผล (2552) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ คือ

1. เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเอง และถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วน หนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนอยู่

2. ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายอย่างไร และการที่จะจัดการกับปัญหาใดก่อนหลัง

3. ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะเป็นผู้ดูแลรักษา

4. ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ ความสามารถของตนเอง

5. ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

6. ร่วมรับผลประโชชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้ว ย่อมจะได้รับ ผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2553) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5

ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมิน
5. การมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข

ประสาร พรหมณา (2553) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร
2. มีส่วนร่วมปฏิบัติงาน
3. มีส่วนร่วมตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร คณะครู
4. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย (2557) ได้เสนอได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 7 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การสื่อสารภายในองค์กร
3. บรรยากาศภายในองค์กร
4. การทำงานเป็นทีม
5. การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงาน
6. การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
7. ด้านการมีส่วนร่วมโดยวิธีวิจัยเพื่อพัฒนา

พิณสุดา สิริธรังศรี (2558) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมคิด
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมวางแผน
4. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
5. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
6. การมีส่วนร่วมแก้ปัญหา

7. การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

8. การมีส่วนร่วมชื่นชมผลสำเร็จ

เสาวนีย์ เดือนเด่น และคณะ (2558) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล

5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมคิด

2. การมีส่วนร่วมวางแผน

3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ

4. การมีส่วนร่วมประเมินผล

5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็น ตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังแสดงในตาราง 2.6

ตารางที่ 2.5 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทัศนะนักวิชาการ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**สรุป**
1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา	✓				✓		2
2. การมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์				✓	✓	✓	3
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ			✓	✓			2
4. การมีส่วนร่วมวางแผน	✓			✓	✓	✓	4
5. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	✓	✓		✓	✓	✓	5
6. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ				✓			1
7. การมีส่วนร่วมแก้ปัญหา	✓			✓			2

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	1	2	3	4	5	6	สรุป
8. การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล	✓	✓		✓	✓	✓	5
9. การมีส่วนร่วมชื่นชมผลสำเร็จ				✓	✓	✓	3
10. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ		✓					1
11. การทำงานเป็นทีม			✓				1
12. การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงาน			✓				1
13. การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร			✓				1
14. การมีส่วนร่วมโดยวิธีวิจัยเพื่อพัฒนา			✓				1
15. การสื่อสารภายในองค์กร			✓				1
16. บรรยากาศภายในองค์กร			✓				1
17. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร		✓					1

หมายเหตุ 1=อรทัย ก๊กผล (2552), 2-จรัส อติวิทยาภรณ์ (2553) 3-ประสาร พรหมณา (2553), 4=รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย (2557), 5-พิณสุดา สิริธรังศรี (2558), 6-สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561)

จากตารางที่ 2.5 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทัศนะนักวิชาการ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามี 17 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปรสรุปได้ว่า มี ตัวแปร 2 ด้าน ที่มีความถี่สูงจำนวน 5-6 ความถี่ คือ 1) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 2) การมีส่วนร่วม ติดตามประเมินผล ดังนั้น ในการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 2 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 2) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล มาเป็น แนวคิดในการศึกษา

2.4 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI)

2.4.1 ความหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

มีนักวิชาการศึกษา ได้ให้ความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI)

จันธิรา เตจ๊ะจักร (2552) ให้ความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญหลายอย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก หากเด็กได้รับบริการที่ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะ เป็นด้านการแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ช่วยเหลือหากได้รับบริการในช่วงแรก ๆ ของชีวิตจะช่วยพัฒนาการของเด็ก และทำให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพได้ถึงขีดสูงสุด

นะรงษ์ ชาวเพ็ชร (2554) ให้ความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early intervention) ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนถึงก่อนวัยเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีอยู่เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ การช่วยเหลือประกอบด้วยการเก็บข้อมูลและประวัติของเด็กพิการ การคัดกรอง การประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานของเด็กพิการ การเยี่ยมบ้าน การอบรมผู้ปกครอง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัว (ESP) การจัดทำสื่อ การจัดทำเครื่องมือการวัดผล การให้บริการที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IP) การวัดประเมินผล ทั้งยังมีการส่งเสริมสนับสนุนคนพิการให้ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นพิเศษ การส่งต่อเด็กพิการไปยังสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพื้นฐานความสามารถของเด็ก และความพร้อมของครอบครัว ทั้งนี้โดยจัดให้มีความร่วมมือของครูผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

พวงมณี ชัยเสรี (2557) กล่าวว่า การได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นการให้การช่วยเหลือหรือฟื้นฟูสมรรถภาพตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ เพื่อ พัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในวัยเด็กหรือ ก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมาย ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักกยภาพ เป็นการลดผลกระทบ ความพิการ และป้องกันความพิการ หรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องมาจากความพิการด้วย นอกจากนี้ยังมีความสำคัญหลายอย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก หากได้รับการบริการที่ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ ครูการศึกษาพิเศษ

นพดล ธุลีจันทร์ (2559) ให้ความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในวัยเด็กหรือก่อนเรียน อย่างมีเป้าหมายตามความต้องการ จำเป็นของเด็กโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้

เด็กได้รับ การพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการลดผลกระทบจากความพิการและป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องจากความพิการด้วย

บุรินทร์ สารีคำ (2560) ให้ความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: El) หมายถึง การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่ บุคคลที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันที ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่อง ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวให้ได้รับบริการที่หลากหลายทางด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษาฟื้นฟู รวมถึงสามารถเข้าถึงสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการอื่น ๆ ใด ตลอดจนการป้องกันความบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียงกับเด็กทั่วไปให้มากที่สุด

บุญสิตา วงศรี. (2560) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EU) เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุด แก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันที ตั้งแต่แรกเกิด หรือทันทีที่พบความพิการ โดยเน้นการร่วมมือกับพ่อแม่และครอบครัวมุ่งพัฒนาเด็กให้ได้รับ บริการจากนักวิชาชีพที่หลากหลาย ทั้งด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ การบำบัดรักษา เพื่อส่งเสริมให้เด็ก ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้น

กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551) การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในวัยเด็กหรือก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการจำเป็นของเด็ก โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการลดผลกระทบจากความพิการและป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องจากความพิการด้วย

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพ และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิด หรือตั้งแต่เมื่อทราบว่ามีความบกพร่อง โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งต้องมีการประเมินศักยภาพเบื้องต้น สภาพความบกพร่องที่ อาจเกิดต่อไป การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันกับผู้ปกครอง ครูผู้สอน ตลอดจนการประเมินผลทั้งระหว่างการให้บริการและหลังการให้บริการช่วยเหลือ ทั้งนี้ โปรแกรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ ให้กับเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการอย่างเป็นขั้นตอน โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักวิชาชีพ

เพื่อแก้ไข ป้องกัน และส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กพิการแต่ละคน

2.4.2 ความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ผดุง อารยะวิญญู (2551) ให้ความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญ ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือเด็กในช่วงแรก ๆ ของชีวิตจะช่วยค้ำจุนพัฒนาการของเด็ก และ ทำให้เด็กสามารถพัฒนาได้ถึงขีดสูงสุด

2) การให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หากไม่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านจิตวิทยา และด้านการศึกษาแล้ว เด็กที่มีความบกพร่อง และเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะมีปัญหาด้านพัฒนาการ อาจไม่สามารถพัฒนาทักษะของเขาในวัยตอนต้นของชีวิต และพัฒนาความสำคัญที่จำเป็นในการที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3) การให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อป้องกันความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างคลอดและแก้ไขความบกพร่อง

4) การที่ประเทศไทยได้ยึดถือเอา การเรียนซ่อมเสริม เป็นรูปแบบสำคัญรูปแบบหนึ่งในการจัดบริการการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง เด็กเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับบริการการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือการศึกษาระยะแรกเริ่ม เพื่อเตรียมให้สามารถเข้าเรียนร่วมในระดับอนุบาลและประถมศึกษาต่อไป

ณฐาภรณ์ ชื่อมาก (2554) ได้กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญต่อเด็กในแง่ของการเห็นความสามารถของตนเองของเด็กส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง อีกด้วย สอดคล้องกับมูลนิธิเพื่อเด็กพิการ (2553) ที่กล่าวว่า การบริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มทันทีที่พบความพิการ ช่วยให้เด็กไม่ต้องทรมานกับปัญหาแทรกซ้อนอื่น ๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการ ถูกปล่อยปละละเลย

Gargiulo & Kilgo (2010) ให้ความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดังนี้ การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษนั้น มีความคุ้มค่ามากเมื่อเด็กสามารถเข้า สู่ระบบโรงเรียนทั่วไปได้ โดยไม่มีปัญหามาก ซึ่งทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีและมีความยั่งยืนมากกว่า ดังนั้น นโยบายการจัดการเรียนร่วมจะได้ผลดีและคุ้มค่าที่สุดถ้ามีการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่าง ครอบคลุมและทั่วถึง

พวงมณี ชัยเสรี (2557) กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีความสำคัญ ต่อทั้งตัวเด็กเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาส ความเท่าเทียมกัน ในการได้รับบริการที่

เหมาะสมจากภาครัฐ และที่สำคัญ คือ สิทธิความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค และโอกาสทางการศึกษาที่สมควรได้รับการบริการที่ดีมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความช่วยเหลือ ด้านการเตรียมความพร้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์การบริการ รวมทั้งโอกาสในการเข้ารับการศึกษา ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กพิการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

บุญสิตา วงศรี (2560) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีความสำคัญต่อตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพยนามัย การบริการทางจิตวิทยา และบริการทางการศึกษาแก่เด็กเพื่อพัฒนา ความสามารถด้านต่าง ๆ ด้านครอบครัวส่งผลเด็กได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ระหว่างพ่อแม่ กับเด็ก ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบเช่นเดียวกับเด็กที่พ่อแม่มีลูกปกติ การดูแลและสังเกตพฤติกรรมของเด็ก อย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ค้นพบสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น หากการได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในช่วงปีแรก ๆ ของชีวิต จะช่วยให้เด็กพิเศษส่วนใหญ่ สามารถเรียนรู้ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในระดับที่สูงขึ้นได้

2.4.3 หลักการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

สันติ ตุไชย (2553) ได้สรุปว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญ ดังนี้

1. เพื่อช่วยฎ้าจุนพัฒนาการของเด็กและทำให้เด็กสามารถพัฒนาได้ถึงขีดสูงสุด
2. เพื่อช่วยเหลือซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัยด้านจิตวิทยาและด้าน การศึกษา
3. เพื่อป้องกันความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างคลอด
4. การเรียนซ่อมเสริม เป็นรูปแบบสำคัญรูปแบบหนึ่งในการจัดบริการ

การศึกษาพิเศษให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง เด็กเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับบริการการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือการศึกษาระยะแรกเริ่ม เพื่อเตรียมให้สามารถเรียนร่วมในระดับอนุบาลและประถมศึกษาต่อไปการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการมีความสำคัญมาก ถ้าผู้ปกครองเอาใจใส่ ตั้งแต่ที่รู้หรือพบว่าพิการหรือมีความบกพร่อง มีความเข้าใจในปัญหา พฤติกรรมอาการตั้งแต่แรกเริ่ม จะได้วางแผนการฝึก พัฒนาทักษะ ด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกาย จิตใจแกเด็กพิการได้เร็วเท่าใด โอกาสที่จะมีพัฒนาการที่ดีอย่างต่อเนื่องได้เร็วเท่านั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2557)

นะรงษ์ ชาวเพ็ชร (2554) การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการทันทีที่พบความพิการหรือเมื่ออายุยังน้อยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กพิการเพราะจะช่วยให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เต็มตามศักยภาพช่วยลดระดับความพิการให้ลดน้อยลง ซึ่งผู้ปกครองและครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ ทำให้เด็กพิการสามารถดำรงชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อเด็กพิการ ครอบครัวและสังคม

บุรินทร์ สารีคำ (2560) หลักการในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการนั้น ต้องให้บริการช่วยเหลือโดยเร็วที่สุดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจัดให้บริการแก่เด็กพิการ แต่ละคนโดยการ จัดทำ "โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล " จัดในบริบทของการศึกษาหรือการแพทย์ จัดให้ผู้ปกครองมีส่วน ร่วมในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยความร่วมมือและยอมรับความคิดเห็นซึ่ง กันและกัน ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และผู้ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ เช่น แพทย์นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักโสต

Ball (2008) สรุปว่า หลักการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มี 3 ประการ คือ (1) จัดทำแผนการช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อการพัฒนาของเด็ก (2) ช่วยให้เด็กและครอบครัวได้รับการช่วยเหลือในด้านพัฒนาการและช่วยลดภาวะความพิการ (3) ช่วยครอบครัวของเด็กพิการในการพัฒนาเด็กทั้งการสนับสนุนการดูแลเด็กที่บ้าน การสนับสนุนบริการด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา บริการทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งเมื่อแพทย์วินิจฉัยว่าเด็กมีความพิการตั้งแต่ยังเล็กแล้วควรมีการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดโดย ผู้เชียวชาญ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของเด็กเพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการควรยึดหลักการ ดังนี้

1) จัดให้คนพิการเป็นรายบุคคลและครอบครัว

2) สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละคนและครอบครัว

3) มุ่งพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน

4) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดบริการ

5) ครอบคลุม ยืดหยุ่น ทันสมัยและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6) ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการให้บริการเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.4.4 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ผดุง อารญวิญญ (2551) กล่าวว่า รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการมีหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการทำงานระหว่างครอบครัวกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการช่วยเหลือเด็กการให้บริการช่วยเหลืออาจทำ ได้หลายรูปแบบในขณะเดียวกัน ดังนี้

1) รูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) เป็นรูปแบบที่เด็กพิการอยู่ในความดูแลของแพทย์มีส่วนน้อยที่จำเป็นต้องได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษาแต่วิธีการทำงานมีความแตกต่างกันในเป้าหมายของการให้บริการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจะเกิดผลน้อยถ้า

ผู้ให้บริการเน้นการให้บริการทางการแพทย์อย่างเดียว เพราะการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ให้ความสนใจในการรักษาสิ่งที่มีความบกพร่องของเด็กที่เหมือนกับเด็กอื่น ๆ

2) รูปแบบทางการศึกษา (Education Model) เป็นรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการให้มีพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ ได้มากที่สุดตามขั้นตอนพัฒนาการของเด็กทั่วไป ทั้งนี้ไม่สนใจสาเหตุของความพิการ การทดสอบมีขึ้นเพื่อประเมินความสามารถและปัญหาของเด็กการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพในขณะเดียวกัน ก็มุ่งลดปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคลและปัญหาอาจเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อแพทย์มากกว่านักการศึกษาที่มีวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน จะเป็นการเหมาะสมมากกว่าหากแพทย์และนักการศึกษาได้ร่วมมือกัน เนื่องจากการให้บริการทางการศึกษาอาจต้องใช้เวลามากกว่าตัวอย่าง เช่น แพทย์พยายามช่วยเด็กหูหนวกให้ได้ยินเสียง สนใจ การรักษาพยาธิสภาพของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการได้ยินเท่านั้น แต่ครูควรที่จะสนใจการพัฒนาศักยภาพเด็กในทุก ๆ ด้าน ไม่เพียงแต่เรื่องของการได้ยินเท่านั้น

2.4.5 แนวคิดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

สุวรรณ บัวพันธ์ (2547) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัวพ่อ แม่ ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการเลี้ยงดูและพัฒนาลูกหลาน ของตน ถ้าผู้ปกครองเข้าใจ สนใจ เอาใจใส่และร่วมมือในการฟื้นฟูสมรรถภาพของลูกแล้ว จะทำให้เกิดผลในการพัฒนาที่มีประสิทธิผล ปู่ ย่า ตา ยายและญาติ ๆ ควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือด้วยการปรับเปลี่ยนทางอารมณ์ของผู้ปกครองตั้งแต่รู้ว่ามีลูกพิการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มประสบผลสำเร็จ ผู้ปกครองต้องได้รับการช่วยเหลือในการปรับอารมณ์ให้ยอมรับว่ามีบุตรหลานพิการและไม่ท้อแท้สิ้นหวัง หรือมีความคาดหวังมากเกินไป การให้ความร่วมมือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคนพิการต่อไปนั้น ผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการและครอบครัวจำเป็นต้องมีเทคนิคในการวิเคราะห์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครอบครัวที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ การจัดบริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัว มีขั้นตอน ดังนี้

1) จัดให้มีผู้รับผิดชอบคนพิการและครอบครัวเป็นรายกรณี

2) จัดทำรายละเอียดข้อมูล เกี่ยวกับระดับความสามารถของคนพิการทุกด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาการทางร่างกาย การเรียนรู้ ภาษาและการพูด อารมณ์จิตใจ และทักษะการช่วยเหลือตนเอง

3) การจัดทำรายละเอียดของสิ่งที่ครอบครัวคิดว่ามีความสำคัญตามลำดับและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือพัฒนาการของคนพิการในอนาคต

4) จัดทำรายละเอียดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่จะช่วยเหลือตามความต้องการเฉพาะของคนพิการและครอบครัว ความถี่ในการให้บริการ ปริมาณการให้บริการและวิธีการให้บริการที่เหมาะสม

5) กำหนดวันเริ่มโครงการและระยะเวลาดำเนินการ

6) กำหนดผลสัมฤทธิ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับคนพิการและครอบครัว เพื่อให้ครอบคลุมจุดประสงค์ย่อย วิธีการประเมินและระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละระดับของการพัฒนาทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจปรับเปลี่ยนการให้บริการช่วยเหลือที่เหมาะสมตามความจำเป็น

7) กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับคนพิการและครอบครัวแต่ละรายความร่วมมือของผู้ปกครองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การร่วมสังเกตคนพิการ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การช่วยเหลือในการส่งต่อ การเข้าร่วมประชุมกลุ่มของผู้ปกครองการเยี่ยมบ้านจะส่งผลให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวประสบผลสำเร็จมากที่สุดและจำเป็นต้องมีการประเมินผลและทบทวน ทุก 6 เดือน

ความสำเร็จในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากการสนับสนุนกลุ่มและ เครือข่ายตลอดจนการให้คำปรึกษา มีองค์ประกอบดังนี้

1) ต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นที่แท้จริงของผู้ปกครอง

2) ต้องมีทางเลือกหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับความแตกต่างของแต่ละครอบครัว

3) ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4) บุคลากรที่ให้บริการช่วยเหลือ ต้องยอมรับว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่สุด อันดับแรกที่จะช่วยพัฒนาคนพิการได้ดี 3.6 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

นะรงษ์ ชาวเพ็ชร (2554) อธิบายถึงกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการให้เกิดประสิทธิผลอย่างทั่วถึง ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติหลักฐานต่าง ๆ และผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการจัดทำแผนการให้บริการ มีสาระสำคัญ กิจกรรมความร่วมมือ ดังนี้ คือ

1.1 สาระสำคัญในกรสอบประวัติและตรวจสอบข้อมูลส่วนตัว ควรประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ประวัติการเจ็บป่วย สาเหตุที่ทำให้เกิดความพิการของ ความสัมพันธ์บุคคลในครอบครัว ทัศนคติของคนในครอบครัว

1.2 เทคนิคและวิธีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง คือ การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องและ จดบันทึกโดยละเอียด สัมภาษณ์ทำความรู้จักพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ถ้าใช้ภาษาท้องถิ่นได้

ให้ใช้ภาษา ท้องถิ่น จัดที่นั่งให้เผชิญหน้าตรง ๆ และการจัดที่นั่งที่ ไม่เป็นทางการมากไป พูดคุยถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง ญาติ พี่น้องด้วย แสดงความจริงใจเอื้ออาทร ไม่เร่งใช้คำถามมาก ๆ ในเวลาสั้น ๆ เพื่อให้ได้ ข้อมูลมาก ๆ สังเกตท่าทางผู้ให้บริการและให้หยุดเป็นช่วง ๆ ขณะสัมภาษณ์ด้วย

2. ประเมินความสามารถพื้นฐานปัจจุบันของเด็กพิการมีความสำคัญมาก เพราะทำให้ ทราบว่า คนพิการมีพัฒนาการล่าช้าหรือแตกต่างจากคนทั่วไปอย่างไร ในด้านใดบ้าง ซึ่งจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การตัดสินใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และการให้บริการช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพตามความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความเหมาะสมต่อไป มีสาระสำคัญ กิจกรรมความร่วมมือและเทคนิคต่าง ๆ

3. เยี่ยมบ้านจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจพบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ปกครองปฏิเสธ ต่อต้านการให้ความช่วยเหลือหรืออายุที่มีลูกพิการไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา รวมทั้ง ผู้ปกครองมักคิดว่าเป็นเรื่องยากที่จะให้สังคมยอมรับคนพิการ บุคลากรไม่ควรท้อแท้ และควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการเยี่ยมบ้าน คือ

3.1 ในการไปเยี่ยมบ้านควรเตรียมแบบบันทึกข้อมูลประกอบการเยี่ยมบ้านไปด้วย เช่น แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แฟ้มหรือข้อมูลคนพิการ ข้อมูลเดิมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่มี รวมทั้งนัดหมาย คณะกรรมการ การร่วมทำงานล่วงหน้าก่อนไปเยี่ยมบ้าน

3.2 ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านเป็นประจำได้ ควรให้อาสาสมัครไปเยี่ยมบ้าน แทน โดยอบรมอาสาสมัครในชุมชนก่อน และกำหนดระยะเวลาในการออกเยี่ยมบ้านให้ชัดเจนหรือให้ คำปรึกษาทางจดหมายและโทรศัพท์ ตลอดจนมีการติดตามผลเป็นระยะ เพื่อที่จะได้รับทราบความก้าวหน้าของคนพิการ

ในการออกเยี่ยมเพื่อนบ้านและบุคคลในชุมชน บุคลากรควรทำความเข้าใจปรับเจตคติให้เกิด ความสร้างสรรค์ต่อคนพิการ ให้การยอมรับและให้โอกาสคนพิการให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การให้ความช่วยเหลือ และประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ สาธิตการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ ได้แสดงความสามารถต่อชุมชน ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวข้องกับคนพิการในชุมชน

4. จัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัวพ่อแม่และผู้ปกครองเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการเลี้ยงดู และพัฒนาลูกหลานของตน ถ้าผู้ปกครองเข้าใจ สนใจ เอาใจใส่และร่วมมือในการฟื้นฟูสมรรถภาพของลูกแล้วจะทำให้เกิดผลการพัฒนาที่มีประสิทธิผล ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติ ๆ ควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือด้วยการปรับเปลี่ยนทางอารมณ์ของผู้ปกครองตั้งแต่รู้ว่ามีลูกพิการเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มประสบผลสำเร็จผู้ปกครองต้องได้รับการช่วยเหลือใน

การปรับอารมณ์ให้ยอมรับว่ามีบุตรหลานพิการเละไม่ท้อแท้สิ้นหวัง หรือมีความคาดหวังมากเกินไป การให้ความร่วมมือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคนพิการต่อไปนั้น ผู้ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการและครอบครัวจำเป็นต้องมีเทคนิคในการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครอบครัว ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ การจัดบริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัว มีขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดให้มีผู้รับผิดชอบคนพิการและครอบครัวเป็นรายกรณี

4.2 จัดทำรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสามารถของคนพิการทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาการทางร่างกาย การเรียนรู้ ภาษาและการพูด อารมณ์จิตใจ และทักษะการช่วยเหลือตนเอง

4.3 การจัดทำรายละเอียดของสิ่งที่ครอบครัวคิดว่ามีความสำคัญตามลำดับและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือพัฒนาการของคนพิการในอนาคต

4.4 จัดทำรายละเอียดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่จะช่วยเหลือตามความต้องการเฉพาะของคนพิการและครอบครัว ความถี่ในการให้บริการ ปริมาณการให้บริการและวิธีการให้บริการที่เหมาะสม

4.5 กำหนดวันเริ่มโครงการและระยะเวลาดำเนินการ

4.6 กำหนดผลสัมฤทธิ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับกนพิการและครอบครัว เพื่อให้ ครอบคลุมจุดประสงค์ย่อย วิธีการประเมินและระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละระดับของการพัฒนาทั้งนี้ เพื่อให้ง่าย ต่อการตัดสินใจปรับเปลี่ยนการให้บริการช่วยเหลือที่เหมาะสมตามความจำเป็น

4.7 กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับคนพิการและกรอบครัวแต่ละราย

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับพัฒนาการของคนพิการ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลลูกด้วยตนเอง เช่น การเดิน การแต่งตัว การรับประทานอาหาร เป็นต้น และส่งเสริมเจตคติการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

5. อบรมผู้ปกครองจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเยี่ยมบ้าน จะทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัวส่วนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจในการช่วยเหลือลูกพิการจึง จำเป็นต้องอบรมเพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจในการช่วยเหลือลูก

นพดล ธุลีจันทร์ (2559) สรุปรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) โดยเครือข่ายความร่วมมือ ได้ 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักในการดำเนินงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI)

1) จัดประชุม/อบรม/สัมมนา ให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

2) สร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองเป็นรายบุคคล

3) จัดประชุมผู้ปกครอง

4) ประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

2.การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการ มีหลากหลายวิธีการ เช่น

1) การสังเกต (Observation)

การสังเกตทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรม สิ่งที่ควรสังเกต เช่น การกระทำของคนพิการที่แสดงออกมาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งต่างๆ รอบตัว การมีส่วนร่วมในสถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลของคนพิการโดยการพบปะ พูดคุย สนทนากับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ได้แก่ พ่อแม่ อาจใช้การสัมภาษณ์ใน 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ซึ่งการสัมภาษณ์ทุกลักษณะจะต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้ง จึงจะถือว่าได้ดำเนินการโดยสมบูรณ์

3) การซักประวัติ (The interview)

การซักประวัติ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของคนพิการด้วยการสอบถามโดยใช้แบบสอบประวัติหรือแบบเก็บข้อมูลอื่น รวมถึงสอบถามปัญหา ความต้องการจำเป็นด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ ซึ่งผู้ซักประวัติควรมีทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการฟัง มนุษยสัมพันธ์ การใช้ภาษาพูด ภาษากาย ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมถึงต้องมีการจัดบรรยากาศที่มีความเป็นมิตร เป็นส่วนตัว หลีกเลี่ยงการแทรกแซง หรือถูกขัดจังหวะ ควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้เกิดความหลากหลายและหลีกเลี่ยงการถามนำสังเกตอาการหรืออารมณ์ของผู้ตอบ มีการกระตุ้นให้ตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง 4. สังคมมิติ สังคมมิติเป็นการค้นหาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนพิการ สมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนที่อยู่รอบตัวคนพิการ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา

เกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของคนพิการ และการประสานส่งต่อให้คนพิการได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป

5) การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมบ้าน เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ สภาพครอบครัว และบริบทชุมชน โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ การเตรียมแบบบันทึกข้อมูล เช่น แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แฟ้มหรือข้อมูลคนพิการ ข้อมูลเดิม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องนัดหมายคณะทำงาน และครอบครัวล่วงหน้า ประสานงานอาสาสมัครหรือแกนนำในชุมชนที่เกี่ยวข้อง และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทั้งนี้ ผู้ให้การเยี่ยมบ้าน อาจใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ

3. การคัดกรองผู้เรียนตามประเภทความพิการทางการศึกษา

1) คัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

2) การส่งต่อ หลังจากการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับ

4. การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน

1) ประเมินความสามารถพื้นฐานให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่างๆ เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ของคนพิการ

2) เตรียมข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น และพัฒนาการของเด็กแต่ล่ะคน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

5.การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan: IFSP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP)

1) เตรียมการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan: IFSP) หรือจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ซึ่งจะต้องประสานงานกับบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เอกสารประกอบอื่นๆ

2) คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว พิจารณาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

3) หากคณะกรรมการไม่เห็นด้วยให้ทบทวนปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและ/หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว โดยอาจรวบรวมข้อมูลทั่วไปคัดกรอง และประเมินความสามารถพื้นฐานเพิ่มเติม แล้วจัดทำแผน IFSP/IEP ใหม่

6. การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือ

1) ประสานหน่วยงาน องค์กรทุกภาคส่วนสามารถให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการทุกประเภท เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านสาธารณชน

2) ส่งเสริม สนับสนุนให้เครือข่ายความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านสาธารณชน

7.การให้บริการโดยกิจกรรมที่เหมาะสม

1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมคนพิการภายในศูนย์การศึกษา ที่หน่วยบริการและที่บ้าน ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ/หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะความครัว

1.1 จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) หรือแผนบริการโดยครอบครัวและชุมชน (FCSP)

1.2 จัดทำ จัดหา พัฒนาและใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม

1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) หรือแผนบริการโดยครอบครัวและชุมชน (FCSP)

1.4 บันทึกผลหลังการให้บริการ

2) ให้คำปรึกษา แนะนำการให้บริการในการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของคนพิการแก่ผู้เกี่ยวข้อง

8. การนิเทศ ติดตาม/การประเมินความก้าวหน้า/การส่งต่อ

1) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2) พัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม

3) ประเมินความก้าวหน้าของคนพิการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ/หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

4) การรายงานผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

9. การสรุปผลและรายงานผล

การสรุปผลและการจัดทำรายงานผลพัฒนาการของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และรายงานผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการต่อผู้ปกครอง ผู้บริหาร

1) รวบรวมรายงานผลการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2) นำผลที่ได้จากการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) ศูนย์การศึกษาพิเศษ นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อประกอบการวางแผนในปีถัดไป

10. การเผยแพร่

การเผยแพร่เป็นการนำรายงานผลการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) นำมาเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้ สังคมออนไลน์ เว็บไซต์ วิทยุ/ทีวี สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร การประชุม สัมมนา นิทรรศการ

บุรินทร์ สารีคำ (2560) สรุปองค์ประกอบการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน ได้ 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักในครอบครัว

1) บุคคลในครอบครัวมีความเข้าใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่

2) บุคคลในครอบครัวให้การยอมรับสภาพความพิการของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว

3) บุคคลในครอบครัว มีความเชื่อมั่นว่าเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านสามารถพัฒนาได้

4) บุคคลในครอบครัวได้รับการอบรม ความรู้ หรือคำชี้แนะสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะสภาพความพิการของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

5) บุคคลในครอบครัว มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่เด็กพิการวัยเรียนตามบ้านและผู้ปกครองพึ่งได้รับ

6) บุคคลให้ความปลอดภัยมั่นคง ต้องไม่ทอดทิ้ง ให้ความช่วยเหลือดูแล

2. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน

1) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปข้อมูลด้านการแพทย์ข้อมูลด้านการศึกษา เช่น สูจิบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน ใบรับรองแพทย์ ผลการเรียน

2) มีการนำเทคนิค วิธีการ หรือเครื่องมือมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กพิการ

3) มีการจัดทำระเบียนข้อมูลเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

4) มีการนำข้อมูลทั่วไปมาใช้ในการวางแผนการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

3. การประเมินสมรรถภาพพื้นฐาน

1) การให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการคัดกรองเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

2) มีการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองและเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าประกอบกับกระบวนการประเมินทางจิตวิทยา และการทดสอบความสามารถเพื่อคัดกรองประเภทความพิการ โดยทีมวิชาชีพ

3) มีการใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกประเภทและระดับความพิการ

4) มีการประเมินสมรรถภาพพื้นฐานของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านครอบคลุมทั้ง 6 ทักษะและทักษะจำเป็นพิเศษตามสภาพที่พึงประสงค์

5) มีการกำกับและทบทวนผลการคัดกรองเพื่อนำข้อมูล จากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดทำแผนการให้บริการ

1) มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูผู้สอนทีมสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) มีการนำข้อมูลการประเมินสมรรถภาพพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3) มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่ยึดความต้องการจำเป็นของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านเป็นสำคัญ ให้ครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 6 ทักษะและทักษะจำเป็นพิเศษ

4) มีการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาปรับสภาพแวดล้อม สถานที่เพื่อให้บริการช่วยเหลือตรงตามสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กพิการและทักษะจำเป็นพิเศษ

5. การนำแผนสู่การปฏิบัติ

1) มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

2) มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านโดยใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการอื่นใดทางการศึกษามีความเหมาะสมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3) มีการเยี่ยมบ้านเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านอย่างต่อเนื่อง

4) มีการประสานงานการจัดการให้บริการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ร่วมกับทีมวิชาชีพและเครือข่าย

5) มีการประเมินผลการพัฒนาทักษะเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านตามเกณฑ์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

6. การทบทวนการให้บริการ

1) มีการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพ

2) มีการประเมินความก้าวหน้าทางพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมของครูทีมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และผู้บริหาร

3) มีการรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ

4) มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านอย่างต่อเนื่อง

7. การเปลี่ยนผ่าน

1) มีการชี้แจง ความรู้ ความเข้าใจความสำคัญของการเปลี่ยนผ่าน นิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ

2) มีการชี้แจง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แบบบันทึกการ เปลี่ยนผ่าน นิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ

3) มีการประสานงานการเปลี่ยนผ่านจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กพิการวัยเรียนตามบ้านอย่างเป็นระบบ

4) มีการนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล การเปลี่ยนผ่านเด็กพิการ วัยเรียนตามบ้าน อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

8. ความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) มีการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูล ข่าวสาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

2) มีการประสานงาน ระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

3) มีการส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชนชุมชน ฯลฯ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน

9. การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา

1) มีการส่งเสริมเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านมีโอกาสเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2) มีการจัดให้มีสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3) มีการให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4) มีการจัดทำระเบียนสื่อ การแลกเปลี่ยน การยืมและการซ่อม บำรุงรักษาสื่อ สิ่ง อำนวยความสะดวก ให้พร้อมใช้

5) มีการปรับสภาพสิ่งแวดล้อม และที่พักอาศัยให้เหมาะสมตรงกับความต้องการจำเป็นทางกายภาพ

6) มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ญาณิศา เทียนงูเหลือม (2560) ได้สรุปว่า กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม (Early intervention : EL) เป็นการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ซักประวัติ รวมทั้งเยี่ยมบ้าน คัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา-ส่งต่อ โดยใช้แบบสอบถามแบบ คัดกรอง การประเมินความสามารถพื้นฐาน และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ ให้บริการที่เหมาะสม ประเมินความก้าวหน้านิเทศติดตามประเมินผลพร้อมทั้งส่งต่อสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) กล่าวถึง ขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ว่าเป็นการเน้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มี ความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ 0 -19 ปี โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไป ตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 7 ขั้นตอน ได้แก่

1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไป หมายถึง การใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนพิการ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลด้านการแพทย์ ข้อมูลด้านบริการสังคมสงเคราะห์ และข้อมูลอื่น ๆ ของนักเรียนพิการ พร้อมจัดทำระเบียนข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2) การคัดกรองประเภทความพิการ หมายถึง การประเมินเบื้องต้นว่าเด็กมีความผิดปกติ หรือมีภาวะเสี่ยงต่อความผิดปกติ เพื่อเป็นข้อมูลในการประสานการช่วยเหลือและการใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและคนพิการ ประกอบกับกระบวนการประเมินทางจิตวิทยา ในการคัดกรองประเภทความพิการ โดยใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกประเภทและระดับความพิการ และนำผลการคัดกรองไปใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือ

3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการประเมินจากทีมสหวิทยาการ คลอบคลุมการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่เป็นมาตรฐาน ในการประเมินทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการดูแลช่วยเหลือตนเองและสังคม ทักษะการพูดและการใช้ภาษา ทักษะทางวิชาการ และทักษะความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการประเมินความสามารถพื้นฐานครอบคลุมทุกด้าน นำข้อมูลจากการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพนักเรียน

4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง การจัดทำแผนการศึกษาที่ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล สามารถพัฒนาศักยภาพนักเรียนพิการครอบคลุมทุกด้านซึ่งมีองค์ประกอบคือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความเห็นของบิดา มารดา มารดาหรือผู้ปกครอง

5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล โดยทีมสหวิทยาการที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว 1 ปี วันเริ่มต้น วันสิ้นสุด วิธีหรือเทคนิคการสอน สื่อ เกณฑ์และการประเมินผล และผลการประเมิน มีการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่เพื่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ตามความต้องการจำเป็น ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการประสานการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

6) การประเมินความก้าวหน้า หมายถึง การจัดทำข้อมูล เพื่อแสดงผลพัฒนาศักยภาพของของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามเกณฑ์ชี้วัดของ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และมีการปรับปรุงแผนพัฒนาศักยภาพ ตามความต้องการจำเป็น โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบประเมินความก้าวหน้านักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาศักยภาพและหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพ นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพนักเรียน พร้อมทั้งรายงานผลความก้าวหน้าพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างเป็นระบบ การประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

7) การนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อหมายถึง การประชุมชี้แจง ระบบการส่งต่อและการใช้แบบบันทึกการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับบริการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการแพทย์การศึกษา สังคม และอาชีพ มีการใช้แบบบันทึก การส่งต่อนักเรียนพิการเพื่อส่งต่ออย่างเป็นระบบ มีการส่งต่อทั้งภายนอกและภายใน มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างต่อเนื่องการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการช่วยเหลือ

คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษงาน (2561) ให้ขั้นตอนการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) และเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ดังนี้

2.1) รวบรวมข้อมูล ประวัติของคนพิการที่มารับบริการ

2.2) คัดกรองประเภทความ พิการทางการศึกษา/ส่งต่อ

2.3) ประเมินระดับความสามารถพื้นฐานของคนพิการที่มารับบริการ

2.4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) แผนบริการโดยครอบครัวและชุมชน (FCSP)

2.5) ให้บริการเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IP) และแผนบริการโดยครอบครัวและชุมชน (FCSP)

2.6) การประเมินความก้าวหน้า พัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP)

2.7) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และส่งต่อ 2.8) จัดทำและให้บริการ

ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการคนพิการ 2.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551)

กล่าวถึง กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เป็นขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวาง แผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พื้นฐาน อาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติสังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งมีหลักการในการเก็บรวบรวมแต่ละวิธีพอสังเขป ดังนี้

1.1 การสังเกต (Observationคือ การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใส่ใจและมีระเบียบวิธีเพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น ซึ่งข้อดีของวิธีการสังเกตเหมาะกับการศึกษา พฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งในเด็กพิการและครอบครัว เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการ บอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้นแต่มีข้อจำกัดของวิธีการสังเกต คืออาจมี อารมณ์ร่วม มีอคติหรือเข้าข้างกลุ่มที่ศึกษา จะส่งผลต่อความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ การบันทึกผลการสังเกตมักมีลักษณะเป็นการพรรณนาสิ่งที่ควรต้องสังเกต ได้แก่ การกระทำของแต่ละ บุคคล (Acts) แบบแผนการกระทำ (Activities) ความสัมพันธ์ (Relationship) การมีส่วนร่วม (Participation) และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม (Setting)

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview) คือ การรวบรวมข้อมูลโดยการพบปะ พูดคุย สนทนากับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งอาจใช้การสัมภาษณ์ ใน 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบเป็นมาตรฐาน (Standardized interview หรือ Structured interview) หรือ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน (Unstandardized interview หรือ Unstructured interview) หลังจากการสิ้นสุดการสัมภาษณ์ให้รีบทำการบันทึกให้สมบูรณ์

1.3 การซักประวัติ (The interview) คือ การได้ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กพิการด้านต่าง ๆ จากการกรอกแบบสอบประวัติและการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กพิการและครอบครัว ทำให้ ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงยิ่งขึ้น ประกอบกับจะได้ทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของเด็ก พิการและครอบครัวในปัญหาความต้องการด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เขากำลังประสบอยู่ โดยทั่วไป การซักประวัติเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างเด็กพิการและครอบครัวกับครูการศึกษาพิเศษ ครู ผู้รับผิดชอบ หรือผู้เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ซึ่งการซักประวัติต้อง อาศัยการมีมนุษย์สัมพันธ์ การใช้ภาษาพูด ภาษากาย สีหน้า ความกระตือรือร้น การมีส่วน

ร่วมและการ แลกเปลี่ยนข้อมูลกับเด็กพิการและครอบครัว ซึ่งพบว่าการต้อนรับและการรู้จักบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ จะมี ความสำคัญและทำให้เด็กพิการและครอบครัวรู้สึกอบอุ่น การจัดสภาพบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ให้มีความ เป็นเอกเทศ ส่วนตัว อุณหภูมิและแสงพอเหมาะ หลีกเลี่ยงการแทรกแซง หรือการถูกขัดจังหวะ ระหว่าง ดำเนินการก็มีความสำคัญในการซักประวัติ รวมถึงกระบวนการตอบสนองความต่อเนื่อง และการส่งต่อ คำถามของเด็กพิการและครอบครัวขณะตอบคำถามรูปแบบของคำถามควรหลีกเลี่ยงคำถามที่มีหลาย ตัวเลือก หลายคำถาม หลายคำตอบในประโยคเดียวกันต้องเป็นคำถามเปิดเพื่อให้เกิดความหลากหลายและเปิดกว้าง หลีกเลี่ยงคำถามนำ ซึ่งผู้ซักประวัติที่ดีควรรู้จักใช้การเงียบฟังคำตอบ สังเกตการตอบ อาการ หรืออารมณ์ผู้ตอบโดยมีการกระตุ้นให้เด็กพิการและครอบครัวตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง

1.4 สังคมมิติ

การรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคสังคมมิตินั้น เป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวเด็กพิการข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กพิการและการประสานให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป

1.5 การเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านเด็กพิการจะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงของเด็กพิการ ครอบครัว และชุมชน ซึ่งควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการเยี่ยมบ้าน คือ

1.5.1 การไปเยี่ยมบ้านควรเตรียมแบบบันทึกข้อมูล ประกอบการเยี่ยมบ้านไปด้วย เช่น แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แฟ้มหรือข้อมูลเด็กพิการ ข้อมูลเดิมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่มีรวมทั้งนัดหมายคณะกรรมการร่วมทำงานล่วงหน้าก่อนไปเยี่ยมบ้าน

1.5.2 การไปเยี่ยมบ้านอาจทำงานโดยผ่านทางอาสาสมัครในชุมชน ซึ่งเป็นอาสาสมัครที่ได้รับการอบรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งการให้คำปรึกษา การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลเป็นระยะ ก็จะช่วยให้ทราบความก้าวหน้าด้านพัฒนาการของเด็กพิการได้

สรุปได้ว่า การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการเพื่อดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่ม (Early Intervention : EI) อาจประกอบด้วย การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ

การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เป็นวิธีการคัดกรองเด็กหรือบุคคลที่มี ความบกพร่องแยกจากเด็กทั่วไป จัดเป็นการค้นหาเบื้องต้นว่ามีความผิดปกติ หรือมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการมี ความผิดปกติ การคัดกรองเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา นั้น มักจะพิจารณาว่าเด็กมีลักษณะอยู่ในภาวะ เสี่ยงหรือมีอุปสรรคในการเรียนรู้ เช่น มีความพิการ มีความบกพร่องหรือมีศักยภาพจำกัดหรือไม่ จุดมุ่งหมายในการคัดกรองประเภทความพิการเป็นการช่วยในการค้นหาเด็กที่ควรจะได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

การส่งต่อ เป็นกระบวนการเพิ่มเติมหลังจากการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับ การได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา เป็นต้น

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน (Based Assessment)

การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาตลอดจนให้คำนึงถึงทักษะพื้นฐานทั้ง 6 ทักษะหลักการและกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กมีหลักการที่สำคัญ 7 ประการ โดยโบว์ จี. แฟรงค์ (Bowe. G. Frank 1995) สรุปไว้ ดังนี้

1. นักการศึกษาและนักวิชาชีพควรคำนึงถึงกระบวนการประเมิน 5 ประการ นี้เป็นสำคัญ

1.1 การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบ

1.2 การจดบันทึกผลการประเมินในหลายสถานการณ์

1.3 การวิเคราะห์งานและจัดกระทำกับข้อมูลพฤติกรรมเด็ก

1.4 การแยกแยะความแตกต่างของพฤติกรรมเด็ก

1.5 ระบุวัตถุประสงค์ของการสอนตามสิ่งประเมินได้

2. พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น อาจมิใช่สาเหตุของปัญหาก็ได้ อย่าด่วนตัดสินใจจาก สถานการณ์เดียว

3. การสังเกตพฤติกรรม ต้องประเมินทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสังคมการสื่อภาพ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านการปรับตน ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง

4. ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการที่เบี่ยงเบนไป ต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเด็ก

ปกติใน วัยเดียวกัน

5. การประเมินเด็กและการวัดผลเด็กควรได้จากการรวบรวมจากการสังเกตเด็กที่บ้านที่ คลินิก ในโครงการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือที่โรงเรียน

6. ความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรม สภาพของความจริง ควรนำมาเป็นข้อพิจารณาด้วย นอกจากนี้บทสัมภาษณ์ของผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเด็กด้วย

7. ควรประเมินหลายครั้งก่อนที่จะสรุปผล

4. การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan: IFSP) / การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

4.1 การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan : IFSP) เป็นแนวทางในการวางแผนช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัว ตั้งแต่ ระยะแรกเริ่มเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัวกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนบริการที่เหมาะสมของแต่ละครอบครัว แผนบริการเฉพาะครอบครัวนี้จะประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รวมทั้งข้อมูลที่จะช่วยเพิ่มความสามารถของครอบครัวในการดูแล หรือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดองค์ประกอบของการประสานงานบริการ จะมี ความหลากหลายในการให้บริการของนักวิชาการต่างอาชีพ ที่มีความสำคัญต่อการบริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาก มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับโครงสร้างและหน้าที่นัก วิชาชีพ อย่างไรก็ตามในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวที่มารับบริการความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญสห วิชาชีพมาวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติงานต้องมีผู้ประสานงานบริการทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวม ประสานงานให้ข้อมูลสนับสนุน ช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็น จึงจะทำให้งานประสบผลสำเร็จได้เป็น อย่างดี

4.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรตระหนักรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษา รวมทั้งมีแนวทางในการจัดหาหรือจัดบริการเสริมได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความเห็นชอบของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน

5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (Appropriate Intervention Activities)

การจัด กิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทจะต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ ละคน กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กพิการ นอกจากต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัด ดังกล่าวแล้ว ยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ความสามารถ ทักษะทั้ง 6 ด้าน และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ

6. การประเมินความก้าวหน้า (Re-Assessment)

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะต้องมีการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก (Anecdotes) แฟ้มผลงานเด็ก (Portfolios) การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ (Checklists) การเขียนบันทึก (Journals) การทำสังคมมิติ การใช้แบบทดสอบ (Test) โดยครูการศึกษา พิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ นักวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้อง อาจมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และ ร่วมตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ซึ่งควรจะมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เป็นการกำกับ ติดตามผล การให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทางการให้บริการ และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษและเป็นไปตามแผนบริการเฉพาะครอบครัว และแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงการที่เด็กพิการได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ตรงตามความต้องการตามที่กำหนดไว้ในแผนบริการเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนเด็กพิการได้รับการส่งต่ออย่างเหมาะสมทั้งทางด้าน การศึกษา การแพทย์ การอาชีพ และการสังคมสงเคราะห์สรุปเป็นแผนภูมิกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดังภาพที่ 2.9

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

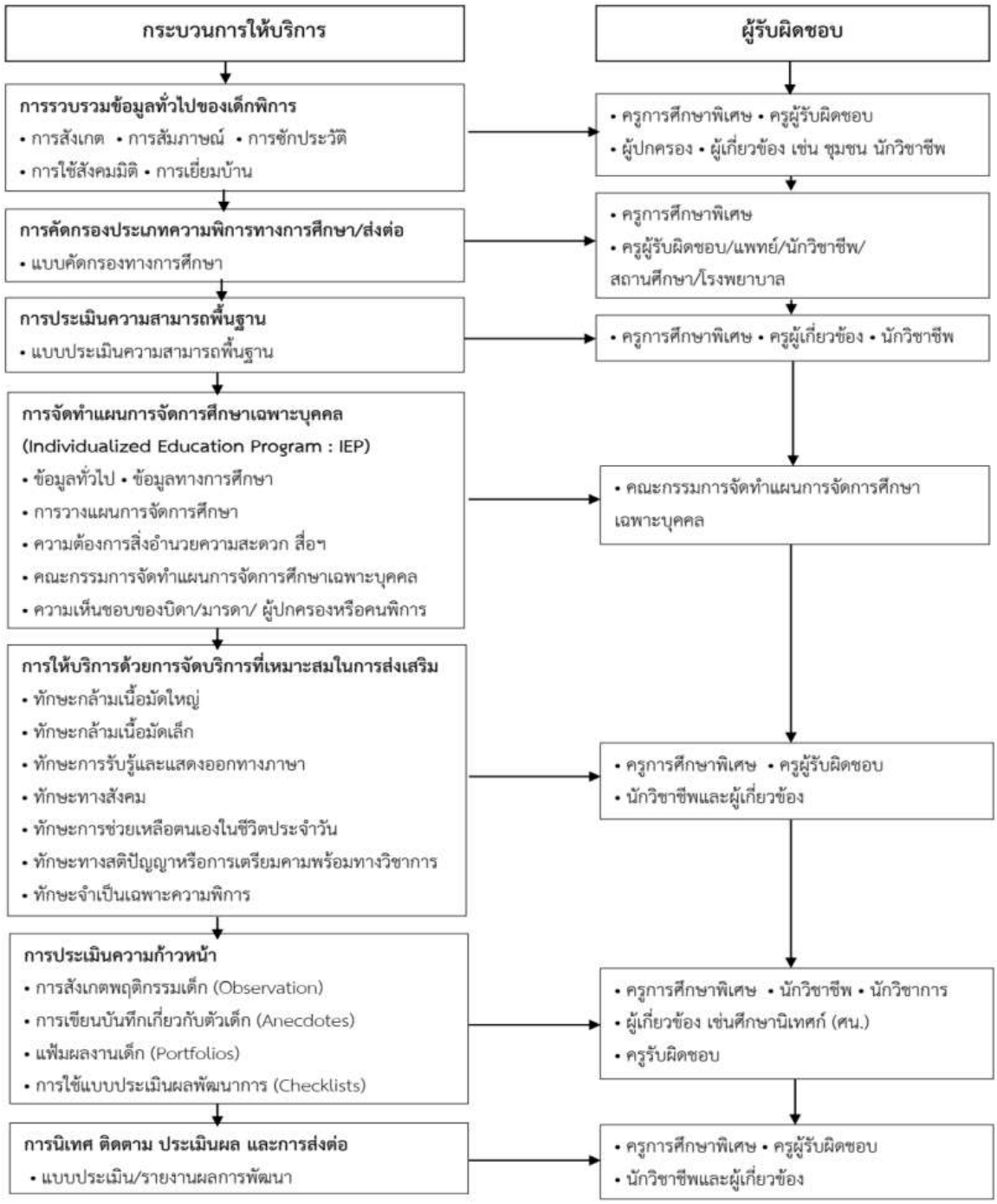

ภาพที่ 2.8 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ตารางที่ 2.6 การสังเคราะห์องค์ประกอบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI)

องค์ประกอบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI)	หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย							
	นะรงษ์ ชาวเพ็ชร (2554)	นพดล ธุลีจันทร์ (2559)	บุรินทร์ สารีคำ (2560)	ญาณิศา เทียนงูเหลือม (2560)	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560)	คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษงาน	กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551)	ความถี่
1. การสร้างความตระหนักในครอบครัว	✓	✓	✓	✓				4
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
4. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
5. การเยี่ยมบ้าน	✓		✓					2
6. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
7. การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan: IFSP)		✓	✓			✓	✓	4
8. การนำแผนเข้าสู่การปฏิบัติ			✓					1
9. การทบทวนแผนการให้บริการ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6
10. การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา			✓		✓		✓	3
11. อบรมผู้ปกครองหรือผู้ดูแลคนพิการ	✓		✓					2

องค์ประกอบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI)	หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย							
	นะรงษ์ ชาวเพ็ชร (2554)	นพดล ธุลีจันทร์ (2559)	บุรินทร์ สารีคำ (2560)	ญาณิศา เทียนงูเหลือม (2560)	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560)	คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษงาน	กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551)	ความถี่
12. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	✓			✓			✓	3
13. การเปลี่ยนผ่าน			✓					1
14. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
15. การประเมินความก้าวหน้า	✓		✓	✓				3
16. การนิเทศติดตามประเมินผลและการส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

ผู้วิจัยได้สรุปโดยการกำหนดองค์ประกอบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ไว้เป็น 9 ขั้นตอน ในการดำเนินงานดังนี้

1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ หมายถึง การสร้างความรู้สึกที่ดี การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเด็กพิการที่พาเด็กพิการมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ หมายถึง การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา จากเด็กพิการเป็นรายบุคคล การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรองและการประสานงาน การดำเนินการส่งต่อไปยังโรงพยาบาล สถานศึกษาอื่น เพื่อให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง

4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะและทักษะจำเป็นเฉาพะความพิการ การเปรียบเทียบกับพัฒนาการ

ตามวัยของเด็กทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียนแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล

5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หมายถึง การวางแผนการให้บริการเด็กพิการโดยครู บุคลากร ผู้ปกครอง ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตามความสามารถพื้นฐานเป็นรายบุคคลอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

7) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ดำเนินการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของเด็กพิการแต่ละประเภทความพิการ

8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน หมายถึง ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล

9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษา การกำกับ ติดตามและประเมินผลการให้บริการของครูและบุคลากร นักวิชาชีพ เพื่อสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการ และประสานการส่งต่อเด็กพิการไปยังสถานศึกษาอื่นให้ได้รับบริการที่เหมาะสม) ดังภาพที่ 2.10 ดังนี้

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

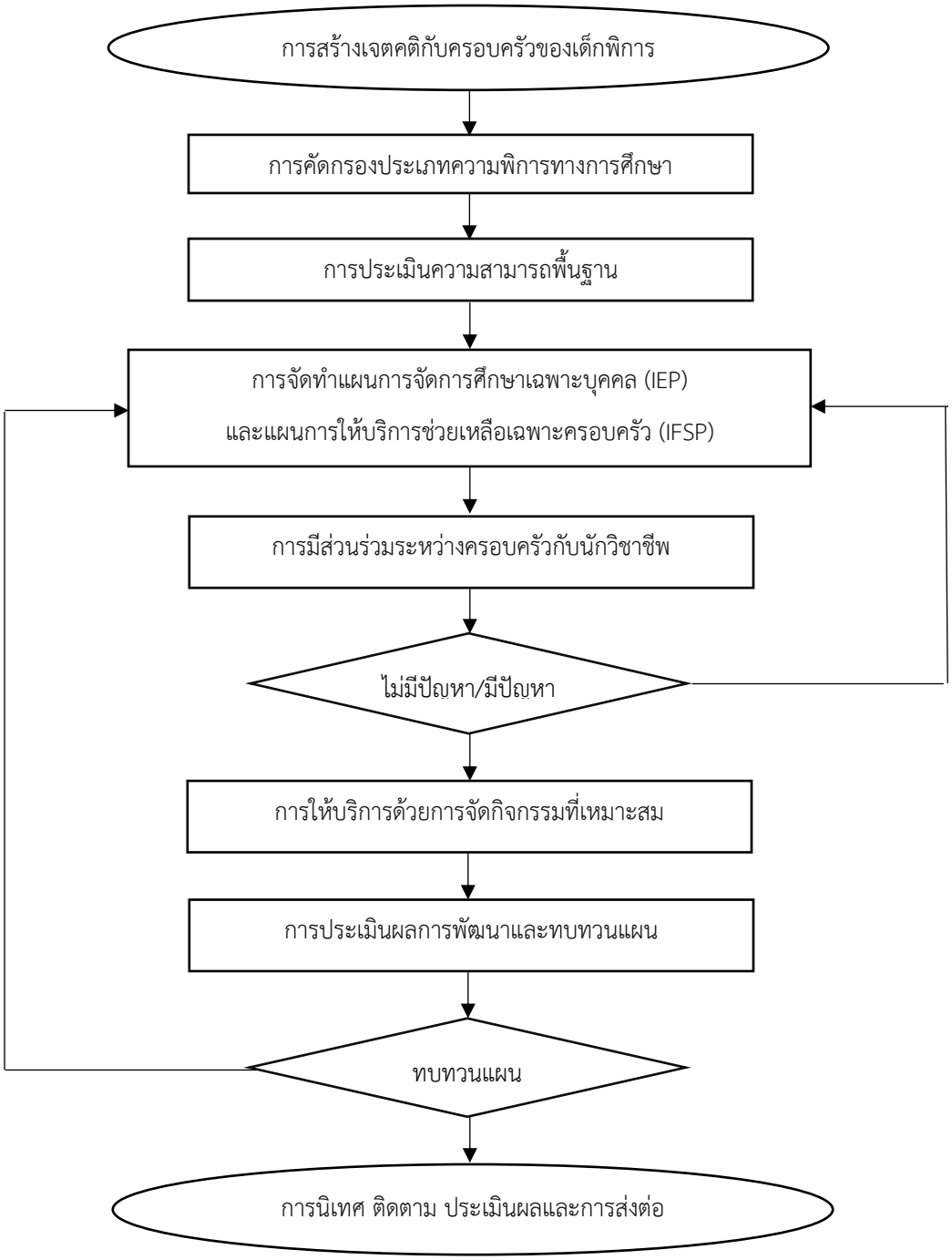

ภาพที่ 2.9 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ปี 2563)

2.5 บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีประวัติความเป็นมา บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ ดังนี้

2.5.1 ข้อมูลทั่วไปของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมให้คนพิการ สนับสนุนการเรียนการสอน การจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง การจัดครูเดินสอนแก่คนพิการและสถานศึกษาในระยะแรกเริ่ม อธิบดีกรมสามัญศึกษามีคำสั่งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาพิเศษมุกดาหาร ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และให้สำนักงานชั่วคราวตั้งอยู่ในโรงเรียนศึกษาพิเศษมุกดาหาร ถนนตาดแคน ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2543 - สิงหาคม พ.ศ. 2546)

วันที่ 12 สิงหาคม 2546 ย้ายที่ตั้งสำนักงานชั่วคราว ไปตั้งอยู่ภายในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองมุกดาหาร เลขที่ 22/1 ถนนมุกดาหาร–ดอนตาล ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

วันที่ 29 มิถุนายน 2550 ย้ายที่ตั้งสำนักงานไปตั้งอยู่ เลขที่ 244 หมู่ 5 บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยมีนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว เป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ 244 หมู่ 5 บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 49000 โดยมี นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.5.2 บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 125 ตอนที่ 28 ก วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2551 หน้าที่ 2) กำหนดให้ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแล

คนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

บทบาทที่ 1 จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

บทบาทที่ 2 พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

บทบาทที่ 3 จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

บทบาทที่ 4 จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)

บทบาทที่ 5 ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการ ทางการศึกษา

บทบาทที่ 6 เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ

บทบาทที่ 7 จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด

บทบาทที่ 8 ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

บทบาทหน้าที่อื่น ๆ ในการดำเนินงานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ.2553 (ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 95 ง วันที่ 6 สิงหาคม 2553 หน้าที่ 23) ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพซึ่งเจ็บป่วยเรื้อรังอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านเป็นระยะเวลานานจนไม่สามารถไปเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามปกติ

2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชน

3) จัดระบบส่งต่อและส่งเสริมสนับสนุนช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ

4) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการตามความเหมาะสมจำเป็น

5) ประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรคนพิการหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถพัฒนา สนับสนุนและจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีการเรียนร่วมทั้งของรัฐและเอกชน

2.5.3 ประเภทการให้บริการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การให้บริการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เป็นการดูแลกลุ่มคนพิการที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 ดังนี้

1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) คนตาบอดหมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์ หรือ การใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง

(2) คนเห็นเลือนรางหมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายใหญ่หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน

2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับน้อยจนถึงระดับรุนแรง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

(1) คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมาก จนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลผ่านทางการได้ ยิน ไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟังหรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม

(2) คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะรับรู้ข้อมูลผ่านทางการได้ยินโดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง

3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติ เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ มีความพิการของระบบประสาทมีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ อาจแบ่งออกได้เป็นประเภท ดังนี้

(1) โรคของระบบประสาท หรือโรคอัมพาตเนื่องจากสมองพิการ

(2) โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ

(3) การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิดเช่น โรคศีรษะโต

(4) สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่ สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบติเหตุ และโรคติดต่อความบกพร่องทางสุขภาพ

5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยา ที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา รวมทั้งสภาพความ บกพร่องทางการเรียนรู้ สมองได้รับบาดเจ็บทางการปฏิบัติสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่านและ ปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องมาจากสภาพบกพร่อง หรือความด้อย โอกาสเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องของ การออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ

7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่เป็นที่ยอมรับ ทางสังคมหรือวัฒนธรรม

8) บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการ สื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากการทำงาน ในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน ซึ่งลักษณะของบุคคลออทิสติกสรุปได้ดังนี้

(1) มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์

(2) มีความบกพร่องทางการสื่อสาร

(3) มีความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์

(4) มีความบกพร่องทางด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

(5) มีความบกพร่องทางด้านการใช้อวัยวะต่าง ๆ อย่างประสานสัมพันธ์

(6) มีความบกพร่องทางด้านจินตนาการ

(7) มีความบกพร่องทางด้านสมาธิ

9) บุคคลพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีความพิการหรือความบกพร่องมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน

โดยการให้บริการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร นั้น แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1) การให้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ แบบไป-กลับ

2) การให้บริการที่หน่วยบริการ

3) การให้บริการที่บ้านปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ให้บริการ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอดงหลวง อำเภอดอนตาลอำเภอนิคมคำสร้อย คำเภอคำชะอี และอำเภอหนองสูง และมีหน่วยบริการอำเภอ 5 หน่วย ได้แก่

1) หน่วยบริการอำเภอหว้านใหญ่

2) หน่วยบริการดงหลวง

3) หน่วยบริการดอนตาล

4) หน่วยบริการนิคมคำสร้อย

5) หน่วยบริการคำชะอีและอำเภอหนองสูง

2.5.4 วิสัยทัศน์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

วิสัยทัศน์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร คือ ภายในปี 2564 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ที่ได้คุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา

2.5.5 พันธกิจของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1) จัดระบบการจัดศึกษาและให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2) ส่งเสริมและพัฒนาทีมบุคลากรสู่มืออาชีพ

3) ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการที่มีคุณภาพ

4) ส่งเสริมและบูรณาการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการร่วมกับภาคีเครือข่าย

5) พัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล

2.5.6 กลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1) การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา และให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2) ส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม อย่างทั่วถึงเสมอภาค

3) พัฒนาทีมบุคลากร ให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการบูรณาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

5) การพัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล

2.5.7 การมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยได้รับความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ จากหน่วยงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ดังนี้

1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

3) องค์การบริหารส่วนตำบลบางทรายใหญ่

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

6) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร

7) โรงพยาบาลมุกดาหาร โรงพยาบาลหว้านใหญ่ โรงพยาบาลดงหลวง โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย โรงพยาบาลคำชะอี โรงพยาบาลหนองสูง

8) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกสูง

9) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านคนพิการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร

10) ชมรมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาจังหวัดมุกดาหาร

11) ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน ไลฟ์สไตล์มุกดาหาร

12) ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีมุกดาหาร

13) ห้างสรรพสินค้าโลตัสมุกดาหาร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ฉลาด จันทรสมบัติ (2550) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดความรู้องค์กรชุมชน พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ บ้านน้ำเกลี้ยง ตำบลนาข่า และบ้านเหล่าราษฎร์พัฒนาตำบล ประชาพัฒนา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม องค์กรชุมชนเป้าหมายมี 8 องค์กรโดยมีกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสิ้น 42 คน เครื่องมือมี 5 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลรายครัวเรือน 2) การสนทนากลุ่ม 3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง 4) แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) แบบ ประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการจัดการความรู้องค์กรชุมชน ระเบียบวิธีแบบผสานวิธี คือ ประยุกต์ใช้การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิง คุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า 1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ควบคู่กับการพัฒนากลุ่ม แบ่ง ออกเป็น 5 ระยะ คือ 1) การเตรียมชุมชน 2) การสร้างแรงจูงใจจิตสำนึก ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้าง วิสัยทัศน์

3) การจัดทำแผน/พัฒนาศักยภาพทีม 4) นำแผนไปปฏิบัติและพัฒนางาน และ 5) ประเมิน สรุปผล 2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน พบว่า 2.1 รูปแบบการ จัดการความรู้องค์กรชุมชนที่พัฒนาประกอบด้วย 18 กิจกรรมหลัก คือ 1) ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน 2) สร้างทีมและแกนนำ 3) ศึกษาบริบทชุมชนกลุ่มองค์กรชุมชนและสภาพการจัดการความรู้ 4) สร้าง แรงจูงใจและจิตสำนึกในการทำงานร่วมกัน 5) สร้างวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ 6) สร้างความเข้าใจ กิจกรรมพัฒนาการจัดการความรู้ 7) จัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาการความรู้และแผนความรู้ 8) พัฒนา ความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์สำหรับผู้จัดเก็บข้อมูล 9) สร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่ม 10) ส่งเสริมแสวงหาความรู้และศึกษาดูงานการจัดการความรู้ที่ดีเด่น 11) ทำการสรุปทบทวนแผนกิจกรรมใน กระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่ม 12) ดำเนินการนำร่องใช้กิจกรรมในกระบวนการจัดการความรู้ 13) การสรุปบทเรียน สะท้อนผลและทบทวนแผนการจัดการความรู้ระดับกลุ่มหมู่บ้าน 14) ดำเนินการ ยกระดับองค์ความรู้ และจัดการความรู้ในประเด็นอื่นเกิดองค์ความรู้ที่ชัดแจ้ง 6 ด้าน คือ การสร้าง การ จำแนก การจัดเก็บ การนำความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนและการประเมินผล 15) ประเมิน กระบวนการจัดการความรู้ 16) จัดตั้งศูนย์จัดการความรู้องค์กรชุมชนระดับหมู่บ้าน และเผยแพร่ผลงาน ในเว็บไซด์ 17) การเสริมแรงทางบวกให้รางวัล เผยแพร่ผลงานเว็บไซด์ และ 18) อภิปรายสรุปผลการ จัดการความรู้ 2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน พบว่า 1) เกิดบุคคลเรียนรู้ ได้แก่ ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ปฏิบัติงานกลุ่ม ผู้จดบันทึก และผู้ประสานงาน 2) การจัดการ ความรู้ ที่มาของความรู้ได้จากปัญหา การตั้งคำถาม การแก้ปัญหาด้วยการปฏิบัติจริงจนเกิดองค์ความรู้ที่ เหมาะสม 3) กระบวนการเรียนรู้ ต้องมีที่มา ของการสร้างความรู้ การจำแนก การจัดเก็บ การนำไปใช้ การ แลกเปลี่ยนและการประเมินผล 4) ความรู้ที่ผ่านการสกัดขุมความรู้ของบุคคลที่ฝังอยู่ในตัวเองมา ผสมผสานกับความรู้ อยู่ภายนอกเกิดความเหมาะสมกับบริบทมีการปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้นกว่าที่ เป็นอยู่ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) ด้านเทคนิคการผลิต 3) มีศูนย์จัดการความรู้ที่เป็นตัวเคลื่อนให้กลุ่ม ได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีการใช้เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต 4) มีชุดความรู้ และชิ้นงานกลุ่ม3. กลุ่มองค์กรชุมชนมีความพึงพอใจในการดำเนินการจัดการความรู้องค์กรชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก 4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน ประกอบด้วย 1) บุคคลมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ 2) การใช้ ภาวะผู้นำของผู้วิจัยและร่วมวิจัย 3) ความ สามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาททีมผู้ร่วมวิจัย 4) การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่เริ่มแรก 5) บรรยากาศในการทำงานแบบมีส่วนร่วม 6) กระบวนการเรียนรู้ควบคู่ด้วยวิธีปฏิบัติ และ 7) มีกลไกขับเคลื่อน คือ ศูนย์จัดการความรู้ขององค์กรชุมชน

พรกมล นุ่มหอม (2551) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างความ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 480 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบหลักที่มีอิทธิพลต่อความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ พลวัต แห่งการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ การให้อำนาจและสร้างความสามารถให้กับบุคลากรการจัดการ ความรู้ และการเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบหลักจะต้องปฏิบัติผ่านตัว แปรที่เป็นองค์ประกอบย่อย 20 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 52 ตัว จาก การพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบหลักของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จากองค์ประกอบหลัก 5 ประกอบ สามารถเรียงลำดับ ค่ามากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) การให้อำนาจและสร้างความสามารถให้กับบุคลากร 2) การจัดการความรู้3) พลวัตแห่งการเรียนรู้ 4) การปรับเปลี่ยนองค์การ 5) การเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ผลการตรวจสอบความเที่ยงของโมเดลเชิงโครงสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ค่าไค-สแควร์ ค่าดัชนีบอกความกลมกลืนและค่าดัชนีบอกความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประหยัด สุขสำราญ (2556) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบ คือครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการเอาใจใส่ไม่กล้าแสดงออกการวางแผนไม่ต่อเนื่อง และขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตน ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขาดกระบวนการคิดที่ดีไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน และขาดการมีส่วนร่วม ด้านนโยบายแนวคิดการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

รัชนี สรรเสริญ, เบญวรรณ ทิมสุวรรณ และวรรณรัตน์ ลาวัง (2556) พบ 2 นวัตกรรมในการดูแลคนพิการ ได้แก่ นวัตกรรมที่ 1 รูปแบบการดูแลคนพิการโดยใช้ครอบครัว และชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 แนวคิดหลัก คือ 1) การดูแลต่อเนื่องที่ไร้รอยต่อ 2) ความเข้มแข็งของครอบครัว 3) ศักยภาพชุมชน 4) การเรียนรู้ร่วมกันสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และ 8 หลักการสำคัญ คือ 1) บทบาทของครอบครัว 2) บทบาทของภาคีเครือข่าย 3) การเข้าถึงบริการ 4) การประสานงานที่ไร้รอยต่อ 5) การ

จัดเตรียมบริการที่เหมาะสม 6) การมีส่วนร่วมขอครอบครัว และคนพิการ 7) การเคารพในศักดิ์ศรีของคนพิการ 8) ความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำนวัตกรรมที่ 2 WE CAN DO by TIM.

ประหยัด สุขสำราญ (2556) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบ คือครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการเอาใจใส่ไม่กล้าแสดงออกการวางแผนไม่ต่อเนื่อง และขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตน ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขาดกระบวนการคิดที่ดีไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน และขาดการมีส่วนร่วม ด้านนโยบายแนวคิดการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

อนัญญา เจียนรัมย์ (2557) พบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการโดยรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจอยู่ในระดับมากเพราะเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการแก้ไข หรือปรับปรุงสภาพคนพิการที่ทุกคนต้องได้รับ ด้านที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อม พบความต้องการในระดับมากเพราะคนพิการรายได้ต่อ ซึ่งทำให้คนพิการมีเงินไม่เพียงพอที่จะนำมาซ่อมแซม หรือปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนเองให้มั่นคงการศึกษา พบว่าความต้องการอยู่ในระดับมากเพราะคนพิการเห็นว่าตนได้รับการศึกษาไม่เพียงพออาชีพ และรายได้ พบว่า ความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลางเนื่องจากความพิการเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และคนพิการส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยยังชีพเป็นประจำประกอบกับคนพิการส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทำให้ขาดความรู้ความสามารถขาดทักษะเฉพาะด้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมพบความต้องการในระดับปานกลาง เพราะความพิการเป็นอุปสรรคต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

นริสา วงศ์พนารักษ์, ศิรินาถ ตงศิริ และบังอร กุมพล (2557) โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมผ่านแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในการขับเคลื่อนงาน พบว่าความรู้ และทัศนคติต่อการดูแลคนพิการความคิดเห็นต่อกระบวนการดูแลคนพิการในชุมชนแบบมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ร่วมดำเนินการวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้มีการสร้างความเข้าใจในการใช้ข้อมูลสมรรถนะคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการหากระบวนการดูแลคนพิการในชุมชนที่เหมาะสม ผลความสำเร็จเกิดจากการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การคัดกรองเบื้องต้นเลือกกลุ่มเป้าหมายประเมินระดับความพิการ และความต้องการโดย ICF ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามความต้องการ และประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย

สมคิด หาแก้ว (2558) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยสนับสนุนการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบในภาพรวมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด และปัจจัยสนับสนุนการบริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการบริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 2) หลักการของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และ 4) วิธีดำเนินการ (PDCA) การบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด งานวิจัยเกี่ยวกับภาคีเครือข่าย

นุชา สระสม (2560) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ลักษณะ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักความอาวุโส 2) การมีส่วนร่วมในการวาง แผนการดำเนินงานโดยให้เกียรติผู้ที่มีบารมี หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการดำเนินการตามความเชื่อ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนา 4) การมีส่วนร่วมในการประสานประโยชน์ร่วมกัน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลแบบกัลยาณมิตร โดยมีผลสำเร็จของการมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัด สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ 1) การมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน คือ โรงเรียนจัดการศึกษาได้ มาตรฐาน ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้ด้านนักเรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดพระอินทร์ทรง ช้างเอราวัณ เป็นไปตามความคาดหวังของชุมชน

สุมาลี ศรีผง (2560) ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือ

2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 เนื้อหา และแนวทางการดำเนินงาน ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา และแนวทางสู่การปฏิบัติ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

3. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ศิวิไลซ์ วนรัตน์วิจิตร และ อรวรรณ กีรติสิโรจน์ (2560) เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยใช้อุปกรณ์ฟื้นฟู และอุปกรณ์ช่วยเหลือ จากต้นทุนภูมิปัญญาชุมชนศึกษาในคนพิการ และครอบครัว 70 คน ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า

1. ผลการค้นหาต้นทุนความรู้ภูมิปัญญาชุมชนด้าน อุปกรณ์สำหรับคนพิการที่บ้านพบอุปกรณ์จากภูมิปัญญาชุมชน 53 ชิ้น ได้รับข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ ด้านความปลอดภัย และข้อระวัง ในวิธีการใช้อุปกรณ์

2. ผลการพัฒนาระบบการดูแลคนพิการ โดยใช้อุปกรณ์ต้นทุนความรู้ภูมิปัญญาในชุมชนพบว่า ระบบฯ ประกอบด้วย 2 ระดับ คือ การสนับสนุนระดับอำเภอ ได้แก่

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย

2.2 กำหนดให้มีศูนย์การจัดการ

2.3 พัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการดูแลคนพิการ

2.4 สนับสนุนงบประมาณ

2.5 ศูนย์อุปกรณ์เพื่อคนพิการ ได้รับจากภาครัฐ และบริจาค

2.6 จัดช่องทางการให้คำปรึกษาสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง

2.7 ผู้บริหารระดับสูงของสาธารณสุข และนายอำเภอให้การสนับสนุน และขวัญกำลังใจ

วรัญญาจิตร บรรทัด, พิมพ์วรรณ เรืองพุทธ, สุพัตรา สหายรักษ์ และวัฒนา วาระเพียง (2560) เรื่อง การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้จัดการรายกรณี ในการดูแลฟื้นฟูคนพิการสูงอายุในชุมชน โดยใช้เทคนิค AIC ซึ่งประกอบด้วยการสร้างความรู้การสร้างแนวทางการพัฒนาการสร้างแนวปฏิบัติ และการประเมินผลใน อสม. 32 คน ดูแลคนพิการสูงอายุในชุมชน 50 คน ต.นาเคียน อ.เมือง

จ.นครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า ระบบ และกลไกในการขับเคลื่อน คือการสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และพัฒนาสมรรถนะให้ อสม.สามารถดูแลคนพิการสูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพโดย อสม. ที่ผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีสมรรถนะเพิ่มขึ้นทุกด้านมากที่สุดด้านความรู้พื้นฐาน ในสิทธิของคนพิการสูงอายุ (ร้อยละ 97.34) ด้านความรู้ในการประเมิน และคัดกรองภาวะสุขภาพ (ร้อยละ 95.78) สรุปรูปแบบการจัดการได้ดังนี้

1. รพ.สต.สำรวจคนพิการสูงอายุในความรับผิดชอบ
2. ชี้แจงให้ อสม. เข้าใจบทบาทของการเป็นผู้จัดการรายกรณี
3. จัดอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้จัดการ รายกรณีในการดูแลคนพิการสูงอายุในชุมชน”
4. จัดทีมในการลงดูแลฟื้นฟูคนพิการสูงอายุในชุมชน
5. บันทึกการลงเยี่ยมส่งทุกเดือน
6. รพ.สต.รวบรวมข้อมูล และกำกับติดตามการปฏิบัติงานของอสม.
7. ประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ ดูแลคนพิการสูงอายุ

เจิมจันทร์ เดชปั้น (2560) เรื่องการศึกษาการเข้าถึงสิทธิการได้รับบริการคุณภาพชีวิต และการพัฒนาระบบบริการคนพิการทางการเคลื่อนไหวจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คนพิการในพื้นที่เข้าถึงบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ร้อยละ 79.5 เข้าถึงบริการด้านการศึกษาร้อยละ 45.5 การฝึกอาชีพสำหรับคนพิการร้อยละ 37.8 การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมร้อยละ 65.0 ล่ามภาษามือร้อยละ 21.3 เบี้ยยังชีพร้อยละ 92.3 การปรับสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยร้อยละ 52.5 ผู้ช่วยคนพิการร้อยละ 68.0 และการจ้างงานจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนร้อยละ 22.8

ชินวัฒน์ อนุพันธ์ ศิรินาถ ตงศิริ และชนัตถา พลอยเลื่อมแสง (2561) พบกระบวนการพัฒนาการดูแลคนพิการทางการเคลื่อนไหวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลบริบทพื้นที่ 2) จัดประชุมวางแผนเชิงปฏิบัติการ 3) กำหนดแผนงาน 4) ปฏิบัติตามแผน 5) ติดตามประเมินผล 6) สรุปผล โดยกระบวนการนี้ส่งผลให้คนพิการทางการเคลื่อนไหว มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้ดูแลมีวิธีการปฏิบัติต่อคนพิการที่ดีขึ้น และมีเจตคติต่อคนพิการดีขึ้น

นิสราพร แช่มชูงาม (2561) ได้ทำการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบ มีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ส่วนอีก 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อยดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ สภาพการทำงานที่ปลอดภัย และมีสุขภาพดี การเกี่ยวข้องทางสังคม จังหวะของชีวิตโดยมีส่วนร่วมธรรมนูญในองค์กรการทำงาน 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.016

ชนิดา โสหา (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพ ผู้เรียน ส่วนปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ระบบกลไกของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินงานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินรูปแบบ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ สถานศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

รัชนี สรรเสริญ และคณะ (2553) พบหน่วยบริการระดับปฐมภูมิส่วนใหญ่จัดระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานดำเนินการปรับปรุงเครือข่ายการดูแลสุขภาพ และการให้บริการการส่งต่อทางการแพทย์เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพ และป้องกันความพิการโดยหน่วยบริการปฐมภูมิเริ่มดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ รวมถึงการบูรณาการแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาสุขภาพชุมชน เช่น การสนับสนุนทุนการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน การระดมคนพิการ ครอบครัว และสมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพมากขึ้น ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพตามความต้องการของคนพิการเป็นฐาน แต่อย่างไรก็ตามบุคลากรทางสุขภาพยังได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และความชำนาญเฉพาะทาง ตลอดจนการสนับสนับสนุนอำนวยความสะดวกอย่างจำกัด ส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนมีบทบาทเป็นพันธมิตร และร่วมดำเนินงานการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในระดับ

ปานกลาง ดังนั้นเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในหน่วยบริการปฐมภูมิมีความจำเป็นต้องให้ ความสำคัญ และลงทุนทั้งการส่งเสริมความรู้ และพัฒนาทักษะผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายการสร้างความมีน้ำใจในระบบสนับสนุนการดำเนินงานการใช้เครือข่าย ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วนระหว่างบุคลากรทางสุขภาพชุมชนคนพิการและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริม และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ คนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Aldinger (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนของการดำเนินการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดเจ้อเจียง ประเทศจีน โดยการวิเคราะห์ทฤษฎี ฐานรากมีขั้นตอนก่อนการดำเนินงานการดำเนินงาน การตรวจสอบ และกระบวนการประเมินผล ของระดับ ห้องเรียนตามกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านกายภาพ และด้านจิตสังคม พบว่าโรงเรียนยังขาดการทำความเข้าใจ และการบูรณาการแนวคิด HPS และขาดการพัฒนาอาชีพ และการสนับสนุน แต่ผู้เข้าร่วมโครงการด้านสุขภาพนนั้นต้องปรับตัวเกี่ยวกับ ทัศนคติ ความรู้ ความคิด และพฤติกรรม

Ternieden (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสามหมู่บ้านชนบทประเทศเอธิโอเปีย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของทั้งสามหมู่บ้าน Khisha, Triab และ Shinkah มีรูปแบบที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมหลายองค์กรเอกชน ได้บูรณาการแนวคิดของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ความไวว้างใจกับ ชุมชนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนใน 3 หมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และครู ได้แสดงความคิดเห็นว่าสภาพภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์มีอิทธิพลต่อระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองได้รับแรงจูงใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงโรงเรียนเพราะด้านสุขภาพ และความปลอดภัยของเด็กที่ประสบอุบัติเหตุ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน ท้องถิ่น เกษตรกร และสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่มักจะมีส่วนร่วมกับ ชุมชนอย่างเป็นทางการ

Ramstetter (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการประเมิน และเสริมสร้างสุขภาพ การประสานงานในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการศึกษาแบบองค์รวมที่ครอบคลุมผ่านกระบวนการของการประเมินผลการดำเนินงาน และการประเมินผลการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสนับสนุนที่ต้องการคือด้านการเงิน และการดูแลจากคณะกรรมการโรงเรียนความปลอดภัยเพื่อสุขภาพของนักเรียน จึงจะทำให้ โรงเรียนประสบความสำเร็จ และเชิญสมาชิกของชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ภายนอกมาร่วมเป็นผู้ประสานงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินโรงเรียน ร่วมคิดสร้างเสริม

สุขภาพนักเรียนเชื่อมต่อกับภารกิจของโรงเรียน และมีโปรแกรมการเก็บบันทึก การประชุมสะท้อนความคิดเห็น มีการประเมินผลหลังดำเนินการ และเผยแพร่ผลงาน

Gumus (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมี ส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนตุรกี กรณีการวิเคราะห์หลายระดับ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเฉพาะปัจจัยในระดับชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียนทั้งสองระดับ มีปัญหาคล้ายกับหลาย ๆ ประเทศที่กำลังพัฒนา มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กชาย และเด็กหญิง ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านครัวเรือนโดยไม่คำนึงถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ มีตัวแปรด้านบริบททางเศรษฐกิจ และสังคม ในการสร้างแบบจำลอง พบว่ามีการกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบความสัมพันธ์ตามบริบทเศรษฐกิจ สังคมในเข้ามา มีส่วนร่วมกับโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือน และระดับการมีส่วนร่วม พบว่าผู้ปกครอง และหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ความยากจนของครัวเรือน และครัวเรือนขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ผลการศึกษาการวิเคราะห์หลายระดับแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียนกับชุมชนมีนัยสำคัญแตกต่างกัน

Mobbs (2013) ได้ศึกษา การพัฒนาเด็กที่มีสุขภาพดีด้านคุณลักษณะมีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเมื่อเปรียบเทียบในระดับคุณลักษณะของเครือข่ายกับผลการดำเนินงาน และเมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพของเครือข่ายกับความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างโครงสร้างเครือข่ายกับองค์กร และความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างโครงสร้างเครือข่ายกับองค์กรที่ ให้บริการเมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพของเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับของการรวมกลุ่มของผู้ให้บริการระดับปฐมภูมิเทียบกับประสิทธิภาพของเครือข่าย ยังพบว่าความไว้วางใจระหว่างภายในองค์กรเครือข่าย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของเครือข่าย

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์การศึกษาพิเศษ

สุพจน์ ชะพินใจ (2548) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำแนกรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ งานประสานการจัดการเรียนร่วม งานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และงานค้นหาจำแนกและส่งต่อ สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำแนกเป็นรายข้อ 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ งานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล งานฟื้นฟูสมรรถภาพคน พิการ และงานเตรียมความพร้อม

สิกขวัฒฑ์ ขวัญแก้ว (2549) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 26 - 45 ปี มีรายได้ต่ำกว่า 4,001 - 6,000 บาท วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา อาชีพรับจ้างในภาพรวมผู้ปกครองมี ความพึงพอใจต่อการจัดการการบริหารงานของโรงเรียนการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สุรัญจิต วรรณนวล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติจากหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้านการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ ด้านการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการตามความต้องการจำเป็น ด้านการให้บริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมพร้อมตามแผนที่กำหนด ด้านการอบรมผู้ปกครอง ด้านการให้บริการช่วยเหลือโดยชุมชนและบริการทรัพยากรเรียนรู้ และด้านการเยี่ยมบ้าน ส่วนด้านการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Planะ IFSP) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 3) แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์ประจำจังหวัด ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณและบุคลากร เพิ่ม มีการเยี่ยมบ้านอย่างต่อเนื่อง ให้อบรมให้กับผู้ปกครองสม่ำเสมอและมีค่าเดินทางให้กับผู้ปกครอง จัดทำ Individualized Education Program: IEP ให้กับเด็กพิการทุกคน และประชาสัมพันธ์งานการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่กลุ่มเครือข่ายอย่างสม่ำาเสมอ

วัชราภรณ์ ผิวขำ (2550) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 35 คน ครู จำนวน 105 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 140 คน พบว่า สภาพการบริหารงานช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มี ความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ 2550 โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทาง

ร่างกายและสุขภาพเป็นรายบุคคล ในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 20 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพดีขึ้นทุกทักษะ

วรัตม์ ศรีเทพ (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูล พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาพิเศษของ โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูลในระดับมากทุกด้าน

จันธิรา เตจ๊ะจักร (2553) ที่ศึกษาผลการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ เด็กออทิสติก ของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ปีงบประมาณ 2553 พบว่า ผลการประเมินการ พัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก เป็นรายบุคคล จำนวน 2 คน ซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพดีขึ้นทุกทักษะ

2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ

สมพร หวานเสร็จ (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาโดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองและบุคลากรที่ให้บริการมีความ ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญา โดยร่วมเสนอปัญหา วางแผนการให้ความช่วยเหลือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา ร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาเป็น รายบุคคลตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้รูปแบบการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญา โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน 2) การประเมิน สมรรถภาพพื้นฐานของเด็ก 3) การประเมินสภาพแวดล้อม 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และ 6) การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของเด็ก รูปแบบมีความเหมาะสมทำให้เด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ได้รับการพัฒนา ศักยภาพสูงขึ้นในเชิงประจักษ์ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกขั้นตอนของการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการบริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้ในเขตพื้นที่อื่น พบว่า สามารถใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในศูนย์การศึกษาพิเศษได้โดยมีระดับการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการ จัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อ คุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กร เครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัด การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการ ดำเนินภารกิจของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการ พัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลผลการทดลองใช้ รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่ม บุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ

ศศิรัศม์ วีระไวทยะ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำเสนอยุทธศาสตร์การสร้าง เครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) แนวคิดและกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมโดยใช้สถานศึกษาเป็น ฐาน พบว่า (1) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสันติภาพภายในและสันติภาพระหว่าง บุคคล (2) เครือข่ายร่วมมือมี 2 รูปแบบ คือ เครือข่ายแนวราบ เป็นเครือข่ายที่ดำเนินการเองโดยมี ผู้บริหารและนักเรียนเป็นแกนนำ และเครือข่ายแบบผสม ซึ่งเป็นเครือข่ายที่สถานศึกษารับมอบนโยบาย และแนวทางการร่วมมือตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดร่วมกันดำเนินการเอง (3) องค์ประกอบเครือข่าย ความร่วมมือ ประกอบด้วยเครือข่ายภายนอกและเครือข่ายในสถานศึกษา (4) วิธีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนและการแบ่งปันองค์ความรู้ทรัพยากร และกิจกรรม 2) สภาพปัญหาภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในประเทศไทย ประกอบด้วยปัญหาด้านแกนนำเครือข่าย ด้านสมาชิกเครือข่าย และด้านกระบวนการสภาพปัญหาภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัจจัยเงื่อนไขภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ แกนนำ เครือข่าย ความรู้ความเข้าใจและบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย ความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายปัจจัยเงื่อนไขภายนอก ได้แก่ นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน และการสนับสนุนจากชุมชน 3) ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์คือ (1) ยุทธศาสตร์การปรับกระบวนการทัศน์การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม (2) ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ (3) ยุทธศาสตร์การค้นพบและ ใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอย่างเต็มศักยภาพ (4) ยุทธศาสตร์การจัดการเครือข่าย (5) ยุทธศาสตร์การศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (6) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพัฒนานักเรียนเพื่อนักเรียน

7) ยุทธศาสตร์การเชื่อมประสานเครือข่ายภาครัฐและหน่วยงานต่างประเทศ (8) ยุทธศาสตร์การจัดตั้งศูนย์ประสานงาน กลางเครือข่ายความร่วมมือ (9) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสร้างแกนนำ (10 ยุทธศาสตร์การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังภาพที่ 2.10

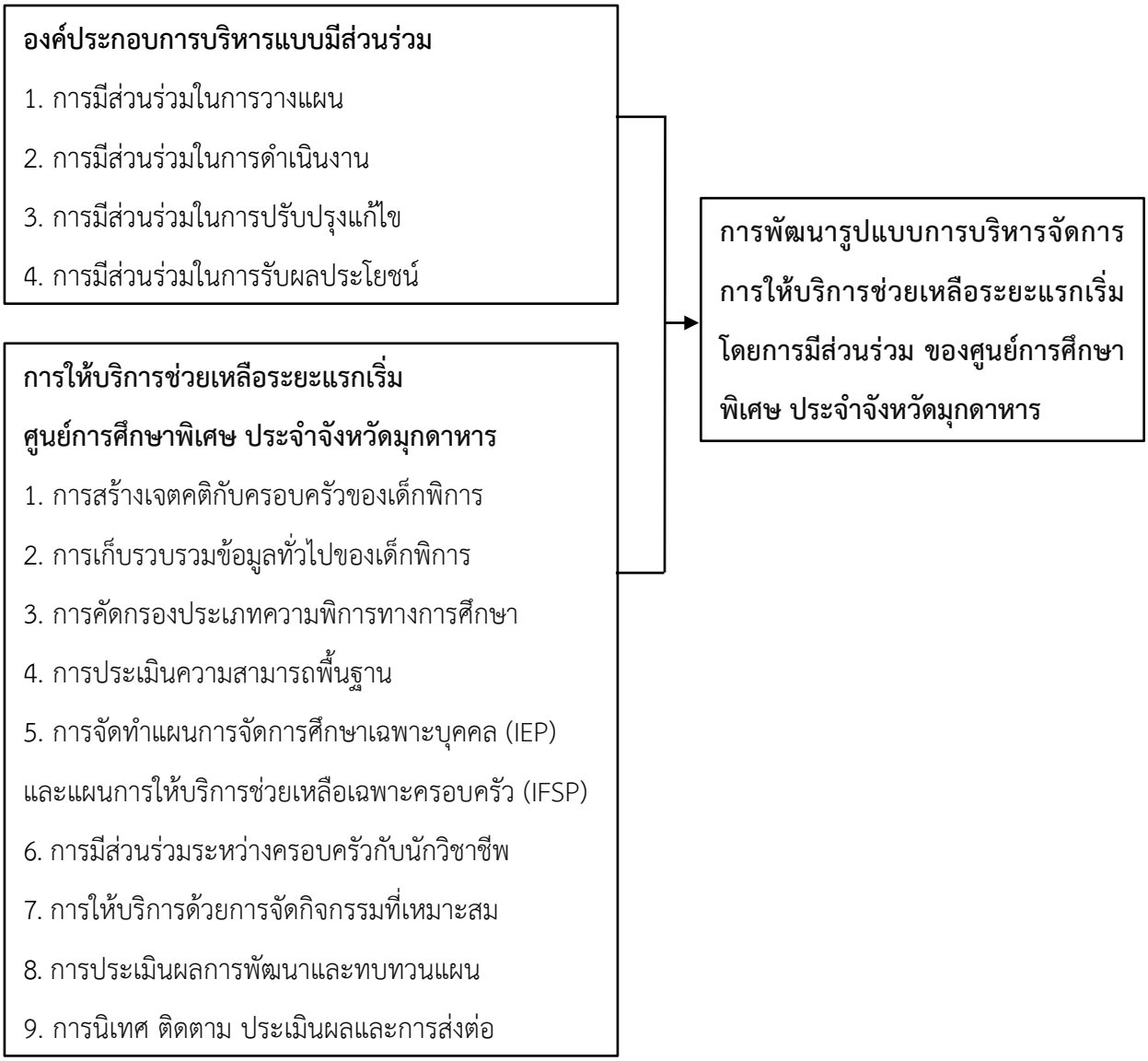

ภาพที่ 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนข้อเท็จจริงได้ครอบคลุมมากกว่าการใช้วิธีเดียว โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 4 ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

รายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะการวิจัย	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหารที่เกี่ยวข้อง 1.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบบันทึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารวรรณกรรม	ได้ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
	1.3 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	ได้ทราบสภาพปัญหาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
	1.4 ศึกษาพหุกรณี (Case Study) ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 แห่ง ที่มีการบริหารจัดการการศึกษาได้ประสบความสำเร็จในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	2.1 ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	ร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
	2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	เล่มร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	เล่มรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
	2.3 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
	2.4 สร้างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	เล่มคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	คู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร
	2.5 ประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	คู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 3 ศึกษาผล การใช้รูปแบบ การบริหารจัดการ การให้บริการ ช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มโดยการ มีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัด มุกดาหาร	3.1 ทดลองใช้รูปแบบ การบริหารจัดการ การให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มโดยการมี ส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัด มุกดาหาร	1. คู่มือรูปแบบ การบริหารจัดการ การให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มโดยการ มีส่วนร่วม ของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดมุกดาหาร 2. แบบบันทึกข้อมูล ผลการประเมิน การพัฒนาผู้เรียน ตามแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล Individualized Education Program (IEP) ปีการศึกษา 2563 3. แบบบันทึกข้อมูล ผลการประเมิน การพัฒนาผู้เรียน ตามแผนให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individual Family Services Plan : IFSP) ปีการศึกษา 2563	1. ผลการพัฒนา ผู้เรียนตามแผน การจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล Individualized Education Program (IEP) ปีการศึกษา 2563 2. ผลการประเมิน การพัฒนาผู้เรียน ตามแผนให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะ ครอบครัว (Individual Family Services Plan : IFSP) ปีการศึกษา 2563

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	4.1 สรุปผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร	ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) หลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย จากข้อมูลต่าง ๆ โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดบริหารจัดการสถานศึกษา ขอบข่าย และภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาศูนย์การศึกษา

พิเศษ ทฤษฎี แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management)

1.2 ศึกษาตำรา เอกสารราชการ ด้านนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

1.3 ศึกษาตำรา เอกสารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ

2. การสังเคราะห์รูปแบบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ประกอบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.2 การสังเคราะห์รูปแบบหลังจากที่ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล (Cross Check Data) แล้วสรุปผลการศึกษา ได้องค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผนและ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

3. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยวิจัยเชิงสำรวจ

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน ครูและบุคลากร จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

3.2.2 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตลอดถึงผลที่เกิดขึ้นกับเด็กพิการความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end) โดยระบุปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.4.1 สร้างข้อคำถามโดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่

3.4.2.1 ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

3.4.2.2 ผู้ช่วยศาสตรจารย์สุพัตรา ปสังคโท รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.4.2.3 ดร.กิ่งแก้ว ภูทองเงิน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

3.4.2.4 ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.4.2.5 ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

โดยนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8 -1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.4.3 การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีลักษณะคล้ายคลึงและมีบริบทใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้รับไปตรวจสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ใช้เกณฑ์การประเมินตามวิธีวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert, 1970)

3.6.1 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.6.2 ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. ศึกษาพหุกรณี (Case Study) การบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาลักษณะเดียวกันที่ประสบผลสำเร็จและมีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ข้อมูลเชิงประจักษ์

การศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับ และเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เพื่อเป็นสารสนเทศสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ในการจัดทำร่างองค์ประกอบสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

4.1 การกำหนดสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมาย ผู้วิจัยกำหนดศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 แห่ง ที่มีการบริหารจัดการการศึกษาได้ประสบความสำเร็จ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีผลการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 3 อยู่ในระดับดีขึ้นไป รวมทั้งเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีกระบวนการด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยรวมที่โดดเด่น (Outstanding) ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ จนประสบผลสำเร็จ และเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์ เชิงลึก (In-depth interview) และแบบฟอร์มการวิเคราะห์เอกสาร เป็นแนวทางในการกำหนดคำถาม

4.3 กลุ่มเป้าหมาย ศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับ และมีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่ประสบผลสำเร็จในการให้บริการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.1 การยกร่างการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการจากระยะที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการพิจารณา ร่างรูปแบบตามแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ครูและบุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน เพื่อพิจารณาร่างองค์ประกอบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และสภาพที่พึงประสงค์ ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการในการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตลอดจนเงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กพิการร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และประเด็นองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ ได้รับการยอมรับและเหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2. ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตามแบบมาตรฐาน

การประเมินของ McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2001) เสนอการตรวจสอบรูปแบบซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นจากผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน รายละเอียดดังนี้

1) รศ.ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2) ผศ.ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ	ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3) ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง	ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4) ดร.นพดล ธุรีจันทร์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
5) ดร.สุรพล เสนบุญ	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

6) ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
7) ดร.อรอินทร์ คลองมิ่ง	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์
8) ดร.รังสิสวุฒิ สุวรรณโรจน์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
9) นางสาวน้ำฝน โงชาฤทธิ์	ตำแหน่ง	ครูนักกายภาพบำบัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
10) นางสาววราภรณ์ บัวศรี	ตำแหน่ง	ครูนักกายภาพบำบัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
11) นายมานิตย์ คำงาม	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
12) นายคูณ นามบุรินทร์	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
13) นายอำนาจ ชนชนะชัย	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ (McMillan & Schumacher) โครงสร้าง และองค์ประกอบพฤติกรรมการวัดของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.3 เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ของแบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ตามแบบมาตรฐานการประเมินของ McMillan Schumacher ของโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบเครื่องมือการบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2) ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

3) ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

4) ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

5) ดร.เกตอรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบของร่างรูปแบบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญ 13 ท่าน โดยการประเมินด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความ ดังนี้ (Best and John, 1981)

4.51-5.00 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

3.51-4.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับปนกลาง

1.51-2.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ

1.00-1.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำผลจากการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการปรับปรุงรูปแบบคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำไปใช้ในระยะการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในสถานการณ์จริงต่อไป

3. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตามแบบมาตรฐานการประเมินของ McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2001) เสนอการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็น จากผลการประเมิน

ประสิทธิภาพรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน รายละเอียดดังนี้

1) รศ.ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2) ผศ.ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ	ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3) ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง	ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4) ดร.นพดล ธุรีจันทร์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
5) ดร.สุรพล เสนบุญ	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี
6) ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

7) ดร.อรอินทร์ คลองมิ่ง	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์
8) ดร.รังสิสวุฒิ สุวรรณโรจน์	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
9) นางสาวน้ำฝน โงชาฤทธิ์	ตำแหน่ง	ครูนักกายภาพบำบัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
10) นางสาววราภรณ์ บัวศรี	ตำแหน่ง	ครูนักกายภาพบำบัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
11) นายมานิตย์ คำงาม	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
12) นายคูณ นามบุรินทร์	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
13) นายอำนาจ ชนชนะชัย	ตำแหน่ง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ (McMillan Schumacher) โครงสร้าง และองค์ประกอบ พฤติกรรมการวัดของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

3.3 เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ของแบบประเมิน ร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ตามแบบมาตรฐานการประเมินของ McMillan Schumacher ของโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำเสนอแบบเครื่องมือการบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2) ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

3) ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

4) ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

5) ดร.เกตอรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ

จังหวัดมุกดาหาร ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบของร่างรูปแบบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญ 13 ท่าน โดยการประเมินด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความ ดังนี้ (Best and John, 1981)

4.51-5.00 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

3.51- 4.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับปนกลาง

1.51-2.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ

1.00-1.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำผลจากการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการปรับปรุงรูปแบบคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำไปใช้ในระยะการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารในสถานการณ์จริงต่อไป

4. สร้างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการมาจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2 นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนา

5. ประเมินร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การประเมินร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน นำมาสรุปเป็นประเด็น จากผลการประเมินประสิทธิภาพประเมินร่างคู่มือการใช้รูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

5.1 กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่ได้จากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านครูนักวิชาชีพ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารจัดสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ โครงสร้างองค์ประกอบของร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

5.3 เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ของแบบประเมิน ร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ของโครงสร้างและองค์ประกอบของคู่มือรูปแบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้แบบประเมินร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบของร่างคู่มือรูปแบบ แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญ 13 ท่าน โดยการประเมินด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความ ดังนี้ (Best and John, 1981)

4.51-5.00 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.51- 4.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ

1.00-1.50 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

5.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำผลจากการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการปรับปรุงร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำไปใช้ในระยะการทดลองในสถานการณ์จริงต่อไป

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิผลและความเหมาะสมของการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) สร้างความเข้าใจ และชี้แจงให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษที่เข้าร่วม

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยเพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในครั้งนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูและบุคลากร จำนวน 18 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน จำนวน 40 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล Individualized Education Program (IEP) ปีการศึกษา 2563

1.2.2 แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individual Family Services Plan : IFSP) ปีการศึกษา 2563

1.3 การตรวจควบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.3.1 สร้างแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล Individualized Education Program (IEP) และแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individual Family Services Plan: IFSP)

1.3.2 นำแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียน มาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1.3.2.1 ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.3.2.2 ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

1.3.2.3 ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.3.2.4 ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

1.3.2.5 ดร.เกตอรอินท์ พิทักษ์โคชากุล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

โดยนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2563 เกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ และรูปแบบการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำผลจากการสัมภาษณ์ ไปปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ไปใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

สรุปผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. ศึกษาผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 164 คน โดยยกตัวอย่างบันทึกผลการพัฒนาเด็กพิการ จำนวน 5 คน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สรุปผลการพัฒนาก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

3. กราฟแสดงผลการพัฒนาเด็กพิการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูและบุคลากร จำนวน 18 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

1.2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.2.3 ผู้วิจัยนำเสนอแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

1.2.3.1 ผศ.ดร.อรวรรณ นิ่มตลุง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2.3.2 ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

1.2.3.3 ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.2.3.4 ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

1.2.3.5 ดร.เกตอรอินท์ พิทักษ์โคชากุล ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

โดยนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

1.2.4 การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีลักษณะคล้ายคลึง และมีบริบทใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้รับไปตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยมีสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.99 มีวิธีการ ดังนี้

1.2.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมหนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูล จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งไปทางไปรษณีย์

1.2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ใช้เกณฑ์การประเมินตามวิธีวัดแบบลิเคิท สเกล (Likert, 1970)

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ระยะ และนำเสนอประเด็นสำคัญเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ผู้วิจัยค้นพบตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
4. ผลการประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหาร ที่เกี่ยวข้อง

4.1.1.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดบริหารจัดการสถานศึกษา ขอบข่าย และภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management)

4.1.1.2 ศึกษาตำราเอกสารราชการ ด้านนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข

4.1.1.3 ศึกษาตำราเอกสารงานวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ

4.1.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.1.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างองค์ประกอบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.1.2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบหลังจากที่ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Review) ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 โดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล (Cross Check Data) แล้วสรุปผลการศึกษา องค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 องค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน

องค์ประกอบของการบริหารจัดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	ได้ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ข้อสังเกต/ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	✓		ปีการศึกษา 2562 เกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการโดยรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในกระบวนการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการ
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	✓		
3.การประเมินความสามารถพื้นฐาน	✓		

ตารางที่ 4.1 การสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 องค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน (ต่อ)

องค์ประกอบของการบริหารจัดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	ได้ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	ข้อสังเกต/ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)			พัฒนาหรือฝึกทักษะร่วมกันของครูและผู้ปกครอง
5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	✓		
6. การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน	✓		อีกทั้งยังขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ เนื่องจากเด็กพิการมีข้อจำกัดของความพิการ และอุปสรรคในการเข้ารับบริการเป็นอย่างมาก และในขั้นตอนของการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กพิการ ยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	✓		

จากตารางที่ 4.1 การสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 แล้วสรุปผลการศึกษาองค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน พบว่า ได้ดำเนินการตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน แต่มีข้อสังเกตหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินงาน ได้แก่ เกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการ โดยรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจ ในกระบวนการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือฝึกทักษะร่วมกันของครู และผู้ปกครอง อีกทั้งยังขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ เนื่องจากเด็กพิการมีข้อจำกัดของความพิการ และอุปสรรคในการเข้ารับบริการเป็น

อย่างมาก และในขั้นตอนของการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กพิการยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง

4.1.3 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.1.3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยแนวคิด หลักการการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

4.1.3.2 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏผล ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 27)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	ตำแหน่ง		
	- ผู้บริหาร	2	7.41
	- ครู และบุคลากร	25	92.59
2	เพศ		
	- ชาย	8	29.63
	- หญิง	19	70.37
3	วุฒิการศึกษา		
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
	- ปริญญาตรี	20	74.07
	- ปริญญาโท	7	25.93
	- ปริญญาเอก	-	

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 27) (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4	ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร	-	-
	- น้อยกว่า 3 ปี	7	25.93
	- 3 - 5 ปี	16	59.26
	- มากกว่า 5 ปี	4	14.81

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร ครู และบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 27 คน จำแนกเป็นมีผู้บริหาร จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.41 ครูและบุคลากร จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 92.59 จำแนกเป็นเพศชาย 8 คน คิดเป็นร้อยละ29.63 เพศหญิง จำนวน19 คิดเป็นร้อยละ 70.37 วุฒิการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 และปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีระยะเวลาปฏิบัติงานงาน ระยะเวลา 3-5 ปี จำนวน 16 คน ร้อยละ 59.26 รองลงมามีระยะเวลาน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 7 คน ร้อยละ 25.93 และมีระยะเวลามากกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากแบบสอบถามปรากฏแสดงในตารางที่ 4.3 - 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการสอบถามการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม จำแนกรายด้าน ของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
1	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	2.06	0.43	น้อย
2	การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ	2.01	0.41	น้อย

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการสอบถามการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม จำแนกรายด้าน ของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน (ต่อ)

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
3	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	2.00	0.38	น้อย
4	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	2.04	0.41	น้อย
5	การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	1.95	0.48	น้อย
6	การประเมินความก้าวหน้า	1.97	0.61	น้อย
7	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1.96	0.43	น้อย
รวม		**2.01**	**0.37**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.01, σ=0.37) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ (μ=2.06, σ=0.43) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (μ=2.04, σ=0.41) และการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา
และการส่งต่อ (μ=2.01, σ=0.41)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ				
1.1	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม	2.04	0.76	น้อย
1.2	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง	2.00	0.83	น้อย
1.3	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ	2.07	0.78	น้อย
1.4	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ	2.15	0.77	น้อย
1.5	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน	1.96	0.76	น้อย
1.6	การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง	2.15	0.77	น้อย
1.7	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย	1.96	0.76	น้อย
1.8	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบ และมีประสิทธิผล	2.15	0.77	น้อย
รวม		**2.06**	**0.43**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.06, σ =0.43) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ,การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่องและด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล (μ=.2.15., σ=0.77) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ (μ=.2.07., σ=0.78) และการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน และการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการเพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย (μ=1.96, σ=0.76)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ				
2.1	การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล	2.07	0.78	น้อย
2.2	การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง	1.78	0.80	น้อย
2.3	การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ	2.07	0.78	น้อย
2.4	การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรอง	1.96	0.75	น้อย
2.5	การประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง	2.15	0.77	น้อย
รวม		**2.01**	**0.41**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.01, σ=0.41) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล,การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ (μ=2.07, σ=0.78) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล,การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ (μ= 2.07, σ=0.78) และการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง (μ= 1.78, σ=0.80)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน				
3.1	การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ	2.07	0.78	น้อย
3.2	การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	1.78	0.80	น้อย
3.3	การวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	2.00	0.73	น้อย
3.4	การสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง	2.15	0.77	น้อย
รวม		2.00	0.38	น้อย

จากตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.00, σ=0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง (μ=2.15, σ=0.77) การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ (μ=2.07 σ=0.78) และการเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป (μ=1.78, σ=0.80)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)				
4.1	การกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ	1.96	0.85	น้อย
4.2	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	2.07	0.78	น้อย

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)				
4.3	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	1.96	0.85	น้อย
4.4	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ	2.15	0.77	น้อย
4.5	การจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	2.04	0.75	น้อย
รวม		**2.04**	**0.41**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.04, σ=0.41) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ (μ=2.15, σ=0.77) ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (μ=2.07, σ=0.78) การจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล (μ=2.04, σ=0.75) และการกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ,ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน (μ=1.96, σ=0.85)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม				
5.1	การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน	1.96	0.85	น้อย

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม				
5.2	ดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ	2.15	0.77	น้อย
5.3	ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน	2.00	0.73	น้อย
5.4	การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	1.96	0.85	น้อย
5.5	การจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะความสามารถพิเศษของเด็กพิการ	1.78	0.80	น้อย
5.6	การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง	2.04	0.75	น้อย
5.7	การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น	1.78	0.80	น้อย
รวม		**1.95**	**0.48**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการ

ให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=1.95, σ=0.48) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ (μ=2.15, σ=0.77) การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง (μ=2.04, σ=0.75) และการจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ,การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น (μ=1.78, σ=0.80)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความก้าวหน้า

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
6. การประเมินความก้าวหน้า				
6.1	การวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	2.04	0.75	น้อย
6.2	การออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	2.04	0.75	น้อย
6.3	การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	2.04	0.75	น้อย
6.4	สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ	1.78	0.80	น้อย
รวม		**1.97**	**0.61**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินความก้าวหน้า พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=1.97, σ=0.61) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก คือ การวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ,การออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ และการดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ (μ=2.04, σ=0.75) และสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ (μ=1.78, σ=0.80)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

ที่	รายการ	สภาพปัญหา		ความหมาย
		μ	σ	
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ				
7.1	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1.96	0.75	น้อย
7.2	การออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1.78	0.80	น้อย
7.3	การดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	2.11	0.75	น้อย
7.4	การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ	2.00	0.73	น้อย
รวม		**1.96**	**0.43**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้านของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน จำแนกรายข้อ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=1.96, σ=0.43) เมื่อ

พิจารณารายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาอันดับแรกคือการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ (μ=2.11, σ=0.75) การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ (μ=2.00, σ=0.73) และการออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ(μ=1.78, σ=0.80)

4.1.4 ศึกษาพหุกรณี (Case Study) การบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาลักษณะเดียวกันที่ประสบผลสำเร็จ และมีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ข้อมูลเชิงประจักษ์

เป็นการเข้าศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปสาระสำคัญ แสดงตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	1. มีคณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการเป็นรายบุคคล 2. มีระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกที่ชัดเจน 3. การซักประวัติเด็กพิการ ผู้ปกครองให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยให้ข้อมูลหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับตัวเด็กพิการได้ชัดเจน การซักประวัติ เด็กพิการมีหลายวิธี เช่น การตอบ การใช้แบบซักประวัติโดยการเขียนเติมข้อมูล 4. ครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพร่วมให้ข้อมูลที่เป็นอย่างระบบ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ	1. มีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองเด็กพิการเป็นรายบุคคล ที่นำมาใช้โดยการสร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ เพื่อให้นำเครื่องมือไปใช้ได้ถูกต้อง 2. มีการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์ การคัดกรองและบันทึกข้อมูลผลการประเมินที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้นำผลการประเมินคัดกรองไปใช้วางแผนให้บริการและใช้เพื่อการส่งต่อไป ยังหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	1. มีการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการรายบุคคลโดยครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองเป็นระบบขั้นตอนที่ชัดเจน 2. มีการกำหนดบทบาทของครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ ในการร่วมประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการ 3. มีคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการ 4. มีแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองร่วมออกแบบและชี้แจงให้เข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้ในการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	1. มีการกำหนดแนวทางดำเนินการร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครอง 2. มีการกำหนดบทบาทของครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 3. มีกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ที่เป็นระบบ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	4. มีการประสานงานการนัดหมายครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ให้กับเด็กพิการแต่ละคน 5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ของเด็กพิการแต่ละคนได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานและผลการประเมินสภาพครอบครัวของเด็กพิการ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำแผน 6. การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการใช้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลพัฒนาการของเด็กพิการเพื่อใช้กำหนดเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาเด็กพิการแต่ละบุคคลที่ชัดเจน 7. มีการจัดหาเทคโนโลยีสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตาม พัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	1. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคนครูผู้สอนได้นำแผนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มาจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	**รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้**
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	2. มีการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยมีการจัดกิจกรรมตามตารางการให้บริการเด็กพิการแต่ละบุคคลมีครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนและร่วมบันทึกข้อมูลผลการพัฒนาในทักษะที่รับผิดชอบ 3. ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการของเด็กพิการแต่ละคนโดยการประเมินเป็น 3 ระยะคือก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม 4. นำผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล 5. มีการกำหนดแผนงานการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมอย่างเป็นระบบต่อเนื่องโดยมีคณะกรรมการนิเทศกำกับติดตาม 6. มีการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคลโดยมีผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศการจัดกิจกรรมประจำวันพร้อมให้ข้อเสนอแนะปรับแก้ไขกิจกรรมที่เหมาะสมในทันที
6. การประเมินความก้าวหน้า	1. มีการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักสหวิชาชีพโดยการกำหนดวิธีการประเมินความก้าวหน้าไว้ในแผนการสอนรายบุคคลอย่างชัดเจนเพื่อให้ครูผู้ปกครองนักศึกษาวิชาชีพรู้เป้าหมายในการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคล

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	**รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้**
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
6. การประเมินความก้าวหน้า (ต่อ)	2. การออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคลจัดทำโดยครูผู้ปกครองและนักสหวิชาชีพร่วมกำหนดรายการประเมินให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐาน ของเด็กพิการแต่ละคนที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานก่อนการพัฒนาเปรียบเทียบกับความสามารถพื้นฐานหลังการพัฒนา
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่ออย่างเป็นระบบ โดยการวางแผนร่วมกับครู ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารให้คำแนะนำ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรม การประเมินผล และการส่งต่อเด็กพิการ 2. มีทะเบียนข้อมูลเครือข่ายการส่งต่อเด็กพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน 3. มีการออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อที่อำนวยความสะดวกให้ครู นักวิชาชีพนำไปใช้ได้สะดวก และเป็นระบบเดียวกัน 4. มีการประสานส่งต่อเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยใช้ข้อมูล ผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กพิการ รวมทั้งแฟ้มข้อมูลประวัติการรับบริการประกอบการส่งต่ออย่างเป็นระบบชัดเจน 5. การส่งต่อเด็กพิการ มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสถานศึกษาที่จะส่งต่อ ตามกระบวนการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษได้วางระบบไว้

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ (ต่อ)	6. มีการนำเด็กพิการและผู้ปกครองไปดูสถานที่จริงและมีการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อให้เด็กพิการมีความพร้อมรับบริการในสถานศึกษาแห่งใหม่ได้ดีขึ้น 7. มีการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสรุปผลพัฒนาการเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยจัดประชุมผู้ปกครอง และจัดทำรายงานผลการพัฒนาเด็กพิการในรูปแบบสมุดบันทึกพัฒนาการ ส่งรายงานให้ผู้ปกครองทราบ และใช้เป็นข้อมูลการส่งต่อเด็กพิการ เพื่อรับบริการที่เหมาะสมในปีการศึกษาต่อไป
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	1. มีเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการที่เข้มแข็งสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กพิการโดยครอบครัว 2. มีการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการโดยครอบครัวโดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นครูผู้สอน สอนตามความสนใจและความถนัดของเด็กพิการเป็นหลัก มีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล 3. มีศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ 4. มีเครือข่ายชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือ เด็กพิการ 5. มีการจัดบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนที่โดดเด่น

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	1. การสังเกตพฤติกรรมเด็กพิการ มีระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกที่ชัดเจน 2. การซักประวัติเด็กพิการ ผู้ปกครองให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยให้ข้อมูลหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับตัวเด็กพิการได้ชัดเจน การซักประวัติเด็กพิการ มีหลายวิธี เช่น การตอบการใช้แบบซักประวัติโดยการเขียนเต็มข้อมูล 3. ครูผู้รับผิดชอบมีการบันทึกข้อมูลจากการสอบถามผู้ปกครองได้โดยละเอียด ครูมีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวางแผนให้บริการเด็กพิการแต่ละบุคคล 4. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการใช้วิธีการต่างๆหลายรูปแบบ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้เกี่ยวข้องกับเด็กการรวบรวมจากเอกสารทางการแพทย์ประวัติ
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ	1. มีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองเด็กพิการเป็นรายบุคคลที่นำมาใช้โดยการสร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ 2. มีการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์ การคัดกรองและบันทึกข้อมูล เพื่อให้นำผลการประเมินคัดกรองไปใช้วางแผนให้บริการและใช้เพื่อการส่งต่อไปยังหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ 3. มีการประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูนักสหวิชาชีพผู้ปกครองและเครือข่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีแบบประเมินหรือแบบสังเกตพฤติกรรมที่ครูการศึกษาพิเศษนักสหวิชาชีพจัดทำขึ้นหรือผู้ปกครองให้ข้อมูลการคัดกรองขณะที่เด็กอยู่ที่บ้านทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้วางแผนให้บริการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	1. มีการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการรายบุคคลโดยครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองเป็นระบบขั้นตอนที่ชัดเจน 2. มีการกำหนดบทบาทของครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพในการร่วมประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการ 3. มีแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองร่วมออกแบบและชี้แจงให้เข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้ 4. จะใช้ผลการประเมินหรือเปรียบเทียบกับพัฒนาการเด็กทั่วไปในวัยเดียวกันเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้วางแผนให้บริการที่เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละบุคคล
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	1. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการกำหนดแนวทางดำเนินการร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครอง 2. มีกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ที่เป็นระบบโดยใช้การประชุมปฏิบัติการ 3. มีการประสานงานการนัดหมายครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ให้กับเด็กพิการแต่ละคน 5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ของเด็ก

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	พิการแต่ละคนได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานและผลการประเมินสภาพครอบครัวของเด็กพิการ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำแผน 6. การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการใช้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลพัฒนาการของเด็กพิการเพื่อใช้กำหนดเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาเด็กพิการแต่ละบุคคลที่ชัดเจน 7. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ของเด็กแต่ละคนใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครอง ร่วมกำหนดเป้าหมายวิธีการจัดการเรียนรู้การวัดประเมินผลตลอดจนการเลือกใช้สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริการที่เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละบุคคล 8. มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการจำเป็นของเด็กและครอบครัวโดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน 9. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการโดยผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	10. มีการจัดหาเทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตาม พัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการในการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคล 11. มีการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคลโดยครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองร่วมดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	1. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคนครูผู้สอนได้นำแผนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มาจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ 2. มีการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กพิการแต่ละบุคคลโดยมีการจัดกิจกรรมตามตารางการให้บริการเด็กพิการแต่ละบุคคลมีครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนและร่วมบันทึกข้อมูลผลการพัฒนาในทักษะที่รับผิดชอบ 3. ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการของเด็กพิการแต่ละคนโดยการประเมินเป็น 3 ระยะ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	คือก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม 4. นำผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล 5. มีการกำหนดแผนงานการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมอย่างเป็นระบบต่อเนื่องโดยมีคณะกรรมการนิเทศกำกับติดตาม 6. มีการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคลโดยมีผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศ การจัดกิจกรรมประจำวันพร้อมให้ข้อเสนอแนะปรับแก้ไขกิจกรรมที่เหมาะสมในทันที 7. มีการสรุปประเด็นปัญหาการจัดกิจกรรมโดยครูผู้ปกครองและนักวิชาชีพประชุมหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน 8. มีการจัดลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมประจำวันพร้อมทั้งได้ชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติให้ครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองได้นำไปใช้จัดกิจกรรมเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ 9. มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนทักษะความสามารถ พิเศษของเด็กพิการ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจนและนำมาดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 10. การดำเนินโครงการมีครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทรัพยากรและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพเด็กพิการ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	11. มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด โดยครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ 12. มีการสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครองด้วยการรายงานผลการพัฒนาเด็กรายบุคคล 13. มีการประสานกับหน่วยงานต่างๆในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกตลอดปีการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมการแสดงทักษะกลไกการนำเด็กพิการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การพาเด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
6. การประเมินความก้าวหน้า	1. มีการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักสหวิชาชีพโดยการกำหนดวิธีการประเมินความก้าวหน้าไว้ในแผนการสอนรายบุคคลอย่างชัดเจนเพื่อให้ครูผู้ปกครองนักศึกษาวิชาชีพรู้เป้าหมายในการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคล 2. การออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคลจัดทำโดยครูผู้ปกครองและนักสหวิชาชีพร่วมกำหนดรายการประเมินให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการแต่ละคนที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานก่อนการพัฒนาเปรียบเทียบกับความสามารถพื้นฐานหลังการพัฒนา

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
6. การประเมินความก้าวหน้า (ต่อ)	3. มีการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการร่วมกับ นักสหวิชาชีพและได้รายงานผลความก้าวหน้าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนและวางแผนพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลในปีการศึกษาถัดไป 4. การออกแบบเครื่องมือและมีคู่มือการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคลจัดทำโดย ครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองร่วมกำหนดรายการประเมินให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการแต่ละคนที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานก่อนการพัฒนาเปรียบเทียบกับความสามารถพื้นฐานหลังการพัฒนา 5. มีการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการร่วมกับ นักสหวิชาชีพและได้รายงานผลความก้าวหน้าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนและวางแผนพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลในปีการศึกษาถัดไป 6. การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นกระบวนการที่ครูผู้ปกครองนักสหวิชาชีพร่วมกันประเมินให้ข้อมูลที่เกิดจากการตรวจสอบข้อรายการประเมินและพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคล 7. มีการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการร่วมกับนักสหวิชาชีพและได้รายงานผลความก้าวหน้าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนและวางแผนพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลในปีการศึกษาถัดไป

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการ ศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ อย่างเป็นระบบ โดยการวางแผนร่วมกับครู ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารให้คำแนะนำ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรม การประเมินผล และการส่งต่อเด็กพิการ 2. มีทะเบียนข้อมูลเครือข่ายการส่งต่อเด็กพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน 3. มีการออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อที่อำนวยความสะดวกให้ครู นักวิชาชีพนำไปใช้ได้สะดวก และเป็นระบบเดียวกัน4. มีการประสานส่งต่อเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยใช้ข้อมูล ผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กพิการ รวมทั้งแฟ้มข้อมูลประวัติการรับบริการ ประกอบการส่งต่ออย่างเป็นระบบชัดเจน 5. การส่งต่อเด็กพิการ มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสถานศึกษาที่จะส่งต่อ ตามกระบวนการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษได้วางระบบไว้ 6. มีการนำเด็กพิการและผู้ปกครองไปดูสถานที่จริงและมีการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อให้เด็กพิการมีความพร้อมรับบริการในสถานศึกษาแห่งใหม่ได้ดีขึ้น 7. มีการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อสรุปผลพัฒนาการเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยจัดประชุมผู้ปกครอง และจัดทำรายงานผลการพัฒนาเด็กพิการในรูปแบบสมุดบันทึกพัฒนาการ ส่งรายงานให้ผู้ปกครองทราบ และใช้เป็น

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	ข้อมูลการส่งต่อเด็กพิการ เพื่อรับบริการที่เหมาะสมในปีการศึกษาต่อไป
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	มีเครือข่ายครู หมอ นักสหวิชาชีพ พ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เข้มแข็ง พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการทุกขั้นตอนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กพิการตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	1. มีคณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เป็นรายบุคคล 2. การสังเกตพฤติกรรมเด็กพิการมีระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกที่ชัดเจน 3. การซักประวัติเด็กพิการ ผู้ปกครองให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยให้ข้อมูลหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับตัวเด็กพิการได้ชัดเจน การซักประวัติเด็กพิการมีหลายวิธี เช่น การตอบการใช้แบบซักประวัติโดยการเขียนเต็มข้อมูล 4. การรวบรวมข้อมูลเด็กพิการรายบุคคลครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพร่วมให้ข้อมูลที่เป็นอย่างระบบ 5. ครูที่รับผิดชอบเด็กพิการแต่ละคนได้ลงพื้นที่ สอบถามข้อมูลเชิงลึกโดยการเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองได้ครบทุกคน ขณะลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเด็ก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับครูผู้รับผิดชอบเป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ (ต่อ)	6. ครูผู้รับผิดชอบมีการบันทึกข้อมูลจากการสอบถามผู้ปกครองได้โดยละเอียดครูมีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวางแผนให้บริการเด็กพิการแต่ละบุคคล 7. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการใช้วิธีการต่างๆหลายรูปแบบ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้เกี่ยวข้องกับเด็กการรวบรวมจากเอกสารทางการแพทย์ประวัติการรับบริการด้านต่างๆ 8. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดระบบข้อมูลเด็กพิการรายบุคคลโดยใช้แฟ้มประวัติเด็กพิการรายบุคคลจัดเก็บโดยใช้ระบบ IT สามารถเลือกใช้ข้อมูลได้โดยสะดวก
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ	1. มีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองเด็กพิการเป็นรายบุคคล ที่นำมาใช้โดยการสร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพเพื่อให้นำเครื่องมือไปใช้ได้ถูกต้อง 2. มีการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์ การคัดกรองและบันทึกข้อมูลผลการประเมินที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้นำผลการประเมินคัดกรองไปใช้วางแผนให้บริการและใช้เพื่อการส่งต่อไปยังหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ 3. มีการประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูนักสหวิชาชีพผู้ปกครองและเครือข่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีแบบประเมินหรือแบบสังเกตพฤติกรรมที่ครูการศึกษาพิเศษนักสหวิชาชีพจัดทำขึ้นหรือผู้ปกครองให้ข้อมูลการคัดกรองขณะที่เด็กอยู่ที่บ้านทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้วางแผนให้บริการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ (ต่อ)	4. การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรองมีความชัดเจนเนื่องจากผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองที่ร่วมให้ข้อมูลร่วมคัดกรองตามแบบคัดกรอง และมีข้อมูล ผลการคัดกรองประเภทความพิการมาอย่างเป็นระบบดีแล้ว 5. มีการประสานงานดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการตามสภาพปัญหา จากการคัดกรองตามระบบงานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้กำหนดไว้การประสานงานมีหลายวิธี เช่น การประสานงานโดยโทรศัพท์ ไลน์กลุ่ม หนังสือราชการ
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	1. เด็กพิการรายบุคคล มีการประเมินความสามารถพื้นฐานโดยครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองเป็นระบบขั้นตอนที่ชัดเจน 2. มีการกำหนดบทบาทของครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพในการร่วมประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการ 3. มีคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการ เพื่อนำไปใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ 4. มีแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองร่วมออกแบบและชี้แจงให้เข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้ในการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ 5. การประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กพิการจะใช้ผลการประเมินหรือเปรียบเทียบ พัฒนาการเด็กทั่วไปในวัยเดียวกันเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้วางแผนให้บริการที่เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละบุคคล

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน (ต่อ)	6. การประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการมีการกำหนดระยะเวลาเป็น 3 ช่วงคือ การประเมินก่อนการให้บริการการ การประเมินระหว่างการให้บริการ และการประเมินหลังการให้บริการ แต่ละช่วงระยะเวลาของการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนจะต้องมีครูผู้ปกครอง และนักสหวิชาชีพดำเนินการร่วมกัน 7. จะมีการรวบรวมข้อมูลผลการประเมินแต่ละด้าน โดยครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพประชุมให้ข้อมูลความคิดเห็นที่ชัดเจน มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้วางแผนการให้บริการ มีการสรุปผลการประเมินโดยใช้ผลการประเมินทั้ง 3 ระยะเพื่อตัดสินใจวางแผนให้บริการตามความเหมาะสมต่อไป
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	1. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการกำหนดแนวทางดำเนินการร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครอง 2. มีการกำหนดบทบาทของครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 3. มีกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ที่เป็นระบบโดยใช้การประชุมปฏิบัติการ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	4. มีการประสานงานการนัดหมายครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ให้กับเด็กพิการแต่ละคน 5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ของเด็กพิการแต่ละคนได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานและผลการประเมินสภาพครอบครัวของเด็กพิการ มาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำแผน 6. การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการใช้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลพัฒนาการของเด็กพิการเพื่อใช้กำหนดเป็นเป้าหมายในการ พัฒนาเด็กพิการแต่ละบุคคลที่ชัดเจน 7. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ของเด็กแต่ละคนใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครอง ร่วมกำหนดเป้าหมายวิธีการจัดการเรียนรู้การวัดประเมินผลตลอดจนการเลือกใช้สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริการที่เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละบุคคล 8. มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการจำเป็นของเด็กและครอบครัวโดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	9. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการโดยผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ 10. มีการจัดหาเทคโนโลยีสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคล โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการในการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคล 11. มีการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล โดย ครู นักสหวิชาชีพผู้ปกครองร่วมดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	1. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคนครูผู้สอนได้นำแผนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มาจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ 2. มีการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กพิการแต่ละบุคคลโดยมีการจัดกิจกรรมตามตารางการให้บริการเด็กพิการแต่ละบุคคลมีครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนและร่วมบันทึกข้อมูลผลการพัฒนาในทักษะที่รับผิดชอบ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	3. ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการของเด็กพิการแต่ละคนโดยการประเมินเป็น 3 ระยะคือก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม 4. นำผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล 5. มีการกำหนดแผนงานการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมอย่างเป็นระบบต่อเนื่องโดยมีคณะกรรมการนิเทศกำกับติดตาม 6. มีการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคลโดยมีผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศการจัดกิจกรรมประจำวันพร้อมให้ข้อเสนอแนะปรับแก้ไขกิจกรรมที่เหมาะสมในทันที7. มีการสรุปประเด็นปัญหาการจัดกิจกรรมโดยครูผู้ปกครอง และนักสหวิชาชีพประชุมหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน 8. มีการจัดลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมประจำวันพร้อมทั้งได้ชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติให้ครู นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองได้นำไปใช้จัดกิจกรรมเด็กพิการ 9. มีการจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะความสามารถพิเศษของเด็กพิการโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจนและนำมาดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	10. การดำเนินโครงการ มีครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทรัพยากรและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพเด็กพิการ 11. มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดโดย ครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ 12. มีการสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง ด้วยการรายงานผลการพัฒนาเด็กรายบุคคล 13. มีการประสานกับหน่วยงานในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกตลอดปีการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมวันสำคัญ และกิจกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
6. การประเมินความก้าวหน้า	1. มีการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักสหวิชาชีพ โดยการกำหนดวิธีการประเมินความก้าวหน้าไว้ในแผนการสอนรายบุคคล อย่างชัดเจนเพื่อให้ครูผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพรู้เป้าหมายในการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคล 2. การออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคลจัดทำโดยครูผู้ปกครองและนักสหวิชาชีพร่วมกำหนดรายการประเมินให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการแต่ละคนที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานก่อนการพัฒนาเปรียบเทียบกับความสามารถพื้นฐานหลังการพัฒนา

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
6. การประเมินความก้าวหน้า (ต่อ)	7. มีการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการร่วมกับนักสหวิชาชีพและได้รายงานผลความก้าวหน้าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนและวางแผนพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลในปีการศึกษาถัดไป 8. การออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าเด็กพิการรายบุคคลจัดทำโดยครู นักสหวิชาชีพ และผู้ปกครองร่วมกำหนดรายการประเมินให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการแต่ละคนที่ได้จากการประเมินความสามารถพื้นฐานก่อนการพัฒนาเปรียบเทียบกับความสามารถพื้นฐานหลังการพัฒนา 9. การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นกระบวนการที่ครูผู้ปกครองนักสหวิชาชีพร่วมกันประเมินให้ข้อมูลที่เกิดจากการตรวจสอบข้อรายการประเมินและพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคล
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ อย่างเป็นระบบ โดยการวางแผนร่วมกับครู ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารให้คำแนะนำ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรม การประเมินผล และการส่งต่อเด็กพิการ 2. มีทะเบียนข้อมูลเครือข่ายการส่งต่อเด็กพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ (ต่อ)	3. มีการออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อที่อำนวยความสะดวกให้ครู นักวิชาชีพนำไปใช้ได้สะดวก และเป็นระบบเดียวกัน 4. มีการประสานส่งต่อเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยใช้ข้อมูล ผลการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กพิการ รวมทั้งแฟ้มข้อมูลประวัติการรับบริการประกอบการส่งต่ออย่างเป็นระบบชัดเจน 5. การส่งต่อเด็กพิการ มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสถานศึกษาที่จะส่งต่อ ตามกระบวนการที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษได้วางระบบไว้ 6. มีการนำเด็กพิการและผู้ปกครองไปดูสถานที่จริงและมีการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมใหม่ เพื่อให้เด็กพิการมีความพร้อมรับบริการในสถานศึกษาแห่งใหม่ได้ดีขึ้น 7. มีการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสรุปผลพัฒนาการเด็กพิการแต่ละบุคคล โดยจัดประชุมผู้ปกครอง และจัดทำรายงานผลการพัฒนาเด็กพิการในรูปแบบสมุดบันทึกพัฒนาการ ส่งรายงานให้ผู้ปกครองทราบ และใช้เป็นข้อมูลการส่งต่อและเพื่อรับบริการที่เหมาะสมในปีการศึกษาต่อไป
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	1. ใช้แนวทางวอลดอร์ฟ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เด็กพิการทุกประเภท 2. พัฒนาครูอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้ครูมีองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ การคัดกรองเด็กพิการ การจัดทำหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กพิการ

ตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ประเด็นการสนทนา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (ต่อ)	ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการรายบุคคล การวัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเด็กพิการและการรายงานผลการพัฒนาเด็กพิการเป็นรายบุคคล 3. นำเทคโนโลยี CAPER มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ช่วยทำให้การบริหารจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสถานศึกษามีความก้าวหน้า และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์การศึกษาพิเศษอื่นได้

จากตารางที่ 4.11 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงาน และถอดบทเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาในลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้ง 3 แห่ง มีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน และมีข้อสังเกตที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน หรือเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการทำงาน และเป็นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ รวมถึงศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 3 แห่ง มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมือนกัน คือ ด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ได้แก่ มีเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการที่เข้มแข็ง สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กพิการโดยครอบครัว มีเครือข่ายครู หมอ นักสหวิชาชีพ พ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เข้มแข็ง พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการทุกขั้นตอนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กพิการตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการโดยครอบครัวโดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นครูผู้สอน สอนตามความสนใจและความถนัดของเด็กพิการเป็นหลัก มีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการ

จัดการเรียนการสอน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล มีศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ มีเครือข่ายชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือเด็กพิการ มีการจัดบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2.1. ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ครูและบุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน เพื่อพิจารณายกร่างการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการจากระยะที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการพิจารณาร่างรูปแบบตามแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ประเด็นที่ศึกษา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
1. การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ	1. ประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง 2. การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย เล่าสู่กันฟัง 3. การติดต่อสื่อสารแบบกึ่งทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
	4. การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา 5. การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ เช่น การนัดหมายโดยการพบปะพูดคุย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น นายอำเภอ ชมรมสมาคม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ 4. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ 5. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน 6. การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง 7. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย 8. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล
3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล 2. การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง 3. การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ 4. การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรอง

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา (ต่อ)	5. การประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง
4. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	1. การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ 2. การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป 3. การวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention)แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล 4. การสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง
5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	1. การกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ 2. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวน การมีส่วนร่วม 3. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน 4. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดา และผู้ปกครองเด็กพิการ

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (ต่อ)	5. การจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล
6. การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ	1. การวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ 2. การออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ 3. การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ 4. สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ
7. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	1. การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน 2. ดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ 3. ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน 4. การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล 5. การจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ 6. การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากสนทนากลุ่มตามขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	รายละเอียด/สาระสำคัญที่นำไปใช้
7. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)	7. การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น
8. การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน	1. การวางแผนการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน 2. การออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน 3. การดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน 4. สรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน
9. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	1. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 2. การออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 3. การดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 4. การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ

จากตารางที่ 4.12 ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดในประเด็นการสนทนากลุ่ม และสาระสำคัญมาสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขึ้นมาใหม่จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ								
	การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ	การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 11	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 12	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 13	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 14	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 15	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 16	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รวมความถี่	**13**	**14**	**13**	**13**	**13**	**14**	**13**	**13**	**14**

จากตารางที่ 4.13 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน โดยพิจารณาบนพื้นฐานบริบทของหน่วยงานที่ให้บริการแต่ละหน่วยงาน ในเชิงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีความถี่ 13 ขึ้นไป พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม มีแนวคิด และหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกัน และได้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.1

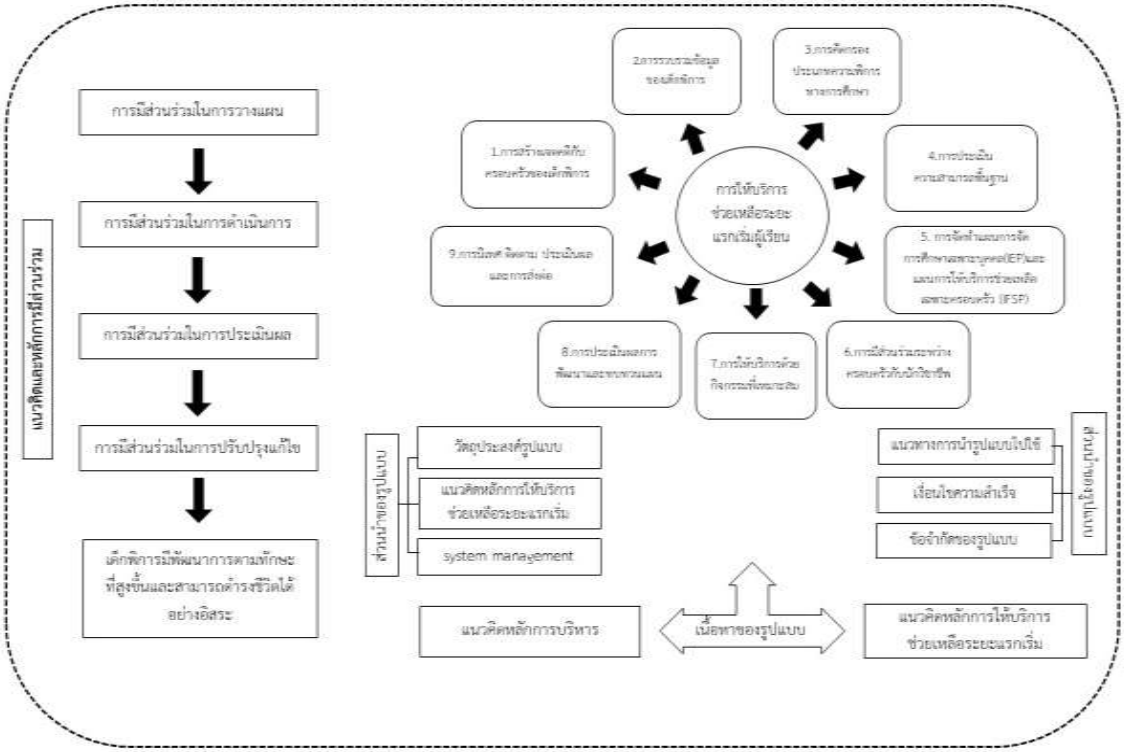

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตามแบบมาตรฐานการประเมินของ McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2001) เสนอการตรวจสอบรูปแบบซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นจากผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สรุปได้ดังนี้ ตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์(usefulness)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
1. ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความสอดคล้องและสนองตอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์(usefulness) (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
1. ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) (ต่อ)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 (ต่อ)	จังหวัดมุกดาหาร มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้จัดการเรียนรู้หลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหารทั้งระบบ
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเพียงพอและเหมาะสม
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีรูปแบบที่เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้
2. ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเป็นไปได้ที่จะส่งต่อการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ขัดต่อหลักการบริหารสถานศึกษา
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือ

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้าน ความเป็นประโยชน์(usefulness) (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
2. ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) (ต่อ)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 (ต่อ)	ระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีสาระสำคัญที่กำหนดในรูปแบบที่เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีสาระสำคัญและสอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความสอดคล้องตามภารกิจของการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness) (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
3. ด้านความเป็นไปได้ (possibility)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมสามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยาก และนำไปใช้ได้จริง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม นำไปใช้ได้จริง มีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่าต่อการบริหารสถานศึกษา
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะมีการยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness) (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
3. ด้านความเป็นไปได้ (possibility) (ต่อ)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
4. ด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้บริหาร ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้เกี่ยวข้อง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม สามารถนำไปมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมสามารถนำมาใช้

ตารางที่ 4.14 การสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness) (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็น	
4. ด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness) (ต่อ)	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ประโยชน์ในการจัดทำมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษา
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษได้
	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ

จากตารางที่ 4.14 ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดในประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (possibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness) มาสังเคราะห์ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ทั้ง 4 ด้าน จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

	ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	ด้านความเป็นไปได้ (possibility)	ด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness)
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	✓	✓	✓	✓
ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	✓	✓	✓	✓
ระดับความถี่	**5**	**5**	**5**	**5**

จากตารางที่ 4.15 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยพิจารณาบนพื้นฐานบริบทของหน่วยงานที่ให้บริการแต่ละหน่วยงานในเชิงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีความถี่ 5 ขึ้นไป พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม มีแนวคิด และหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกันทั้งหมด และได้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตามประเมินผลและการส่งต่อ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.2

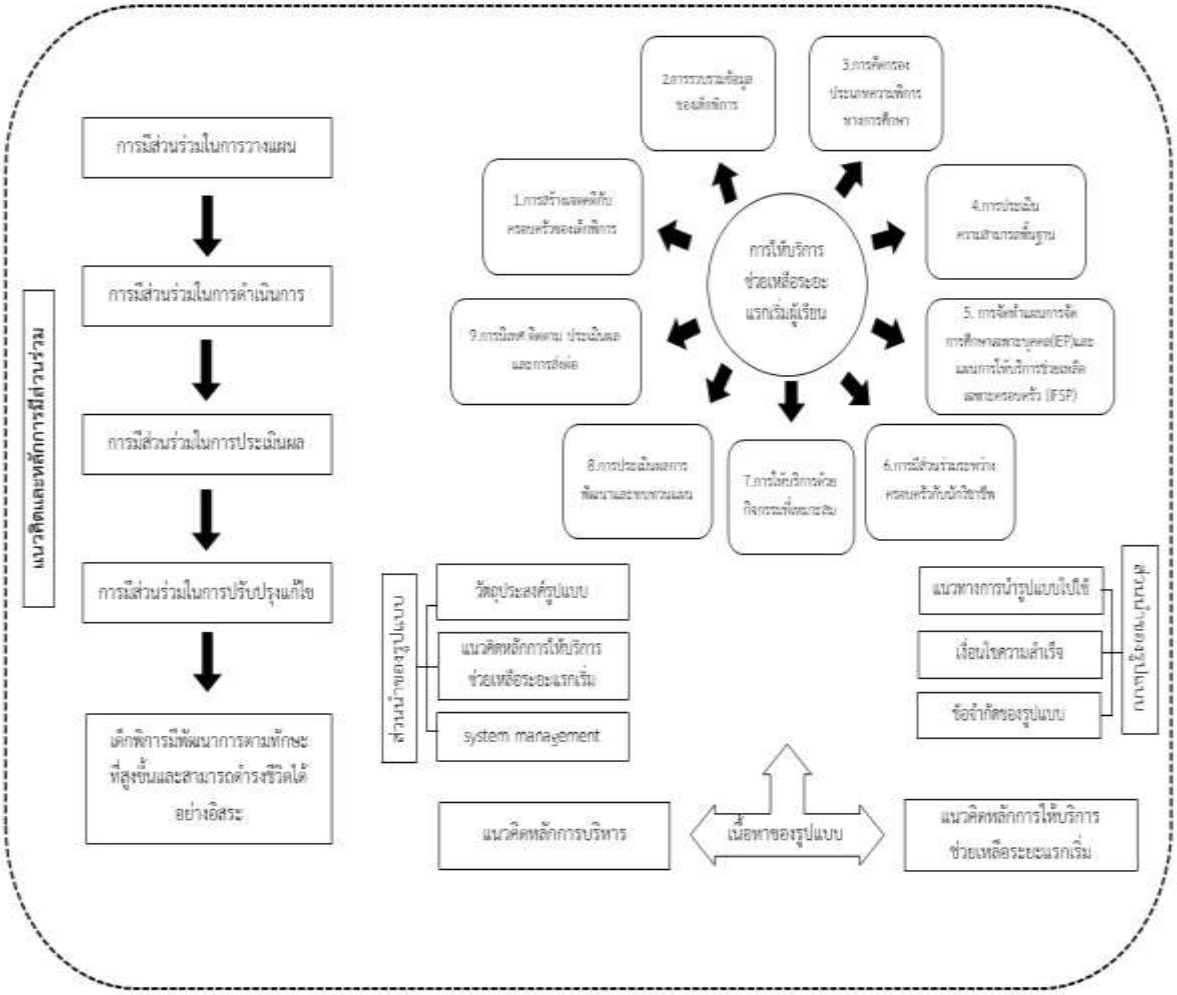

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2.3 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญโดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน โดยใช้แบบสอบถาม โดยประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุมด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ผลปรากฏดัง ตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=13)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	7	53.85
	- หญิง	6	46.15
2	อายุ		
	- ต่ำกว่า 35 ปี	2	15.37
	- 35 – 50 ปี	4	30.78
	- มากกว่า 50 ปี	7	53.85
3	วุฒิการศึกษา		
	- ปริญญาโท	5	38.46
	- ปริญญาเอก	8	61.54
4	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง		
	- 5 – 10 ปี	11	84.62
	- มากกว่า 10 ปี	2	15.38

จากตารางที่ 4.16 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 และเป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย มากกว่า 50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.53 และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5-10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 และมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง มากกว่า10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

ตารางที่ 4.17 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม

รายการ	**ระดับการประเมิน**		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.46	0.51	มาก
2. ด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)	4.42	0.34	มาก
3. ด้านความเป็นไปได้ (possibility)	4.46	0.43	มาก
4. ด้านความเป็นประโยชน์ (usefulness)	4.46	0.32	มาก
รวม	**4.46**	**0.24**	**มาก**

จากตารางที่ 4.17 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46 , σ = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม (μ = 4.46, σ = 0.51) ด้านความเป็นไปได้ (μ = 4.46, σ = 0.43) ด้านความเป็นประโยชน์ (μ = 4.46, σ = 0.32) และด้านความถูกต้องครอบคลุม (μ = 4.42, σ = 0.34)

ตารางที่ 4.18 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเหมาะสม

ด้านความเหมาะสม	ระดับการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
1. รูปแบบมีความสอดคล้องและสนองตอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	4.46	0.51	มาก
2. รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.38	0.50	มาก
3. รูปแบบมีรายละเอียดขององค์ประกอบที่มีความเหมาะสม	4.62	0.50	มากที่สุด
4. รูปแบบมีสาระสำคัญที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.38	0.50	มาก
5.รูปแบบมีความเหมาะสมต่อการนำไปเป็นหลักสูตรการพัฒนาสถานศึกษาที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.46	0.51	มาก
รวม	**4.46**	**0.51**	**มาก**

จากตารางที่ 4.18 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเหมาะสม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46 , σ = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบมีรายละเอียดขององค์ประกอบที่มีความเหมาะสม (μ = 4.62 , σ = 0.50) รูปแบบมีความสอดคล้องและสนองตอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบมีความเหมาะสมต่อการนำไปเป็นหลักสูตรการพัฒนาสถานศึกษาที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (μ = 4.46 , σ = 0.51) รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ และรูปแบบมีสาระสำคัญที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.50)

ตารางที่ 4.19 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความถูกต้องครอบคลุม

ด้านความถูกต้องครอบคลุม	ระดับการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
1. รูปแบบมีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักการ และทฤษฎีบริหารการศึกษา	4.38	0.50	มาก
2. รูปแบบมีสาระสำคัญที่กำหนดในรูปแบบมีความน่าเชื่อถือ และเป็นระบบ	4.62	0.50	มากที่สุด
3. รูปแบบมีความสอดคล้องตามภารกิจของการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	4.38	0.50	มาก
4. รูปแบบมีสาระสำคัญ และสอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา	4.38	0.50	มาก
5. รูปแบบมีสาระสำคัญที่สอดคล้องในทางปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ	4.46	0.51	มาก
รวม	**4.42**	**0.34**	**มาก**

จากตารางที่ 4.19 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความถูกต้องครอบคลุม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.42, σ = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบมีสาระสำคัญ และสอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาที่อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.46, σ = 0.52) รูปแบบมีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักการ และทฤษฎีบริหารการศึกษา รูปแบบมีความสอดคล้องตามภารกิจของการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รูปแบบมีสาระสำคัญ และสอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา และรูปแบบมีสาระสำคัญที่สอดคล้องในทางปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.50)

ตารางที่ 4.20 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นไปได้

ด้านความเป็นไปได้	**ระดับการประเมิน**		
	μ	σ	แปลผล
1. รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.38	0.50	มาก
2. รูปแบบสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยาก	4.54	0.51	มากที่สุด
3. รูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่าต่อการบริหารสถานศึกษา	4.38	0.50	มาก
4. รูปแบบมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะมีการยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.38	0.50	มาก
5. รูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน	4.54	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.20 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความถูกต้องครอบคลุมของร่างรูปแบบการบริหารโดยการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46, σ = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยาก และรูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.54, σ = 0.51) รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ รูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่าต่อการบริหารสถานศึกษา และรูปแบบมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะมีการยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.50)

ตารางที่ 4.21 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นประโยชน์

ด้านความเป็นประโยชน์	**ระดับการประเมิน**		
	μ	σ	แปลผล
1. รูปแบบเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้บริหาร ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้เกี่ยวข้อง	4.38	0.50	มาก
2. รูปแบบสามารถนำไปมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้	4.54	0.51	มากที่สุด
3. รูปแบบสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.38	0.50	มาก
4. รูปแบบสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษได้	4.38	0.50	มาก
5. รูปแบบสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.54	0.51	มากที่สุด
รวม	**4.46**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.21 สรุปการประเมิน ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รายข้อ ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความถูกต้องครอบคลุมของร่างรูปแบบการบริหารโดยรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46, σ = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบสามารถนำไปมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ และรูปแบบสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก

(μ = 4.54, σ = 0.51) รูปแบบเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้บริหาร ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้เกี่ยวข้อง รูปแบบสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษา และรูปแบบสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษได้ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.50)

4.2.4 สร้างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2.4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการมาจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.2.4.2 นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์ตามกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนา

4.2.5 ประเมินร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การประเมินร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ตรวจสอบ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 13)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	7	53.85
	- หญิง	6	46.15

ตารางที่ 4.22 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 13) (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2	อายุ		
	- ต่ำกว่า 35 ปี	2	15.37

	- 35 – 50 ปี	4	30.78
	- มากกว่า 50 ปี	7	53.85
3	วุฒิการศึกษา		
	- ปริญญาโท	5	38.46
	- ปริญญาเอก	8	61.54
4	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง		
	- 5 – 10 ปี	11	84.62
	- มากกว่า 10 ปี	2	15.38

จากตารางที่ 4.22 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N= 13) พบว่า สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 และเป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย มากกว่า 50 ปี จำนวน 7คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.53 และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5-10 ปี จำนวน 11คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 และมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง มากกว่า10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

ตารางที่ 4.23 สรุปการประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

รายการประเมิน	**ระดับการประเมิน**		
	μ	σ	แปลผล
1. มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.54	0.51	มากที่สุด
2. มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เหมาะสม และถูกต้องตามหลักภาษา	4.62	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.23 สรุปการประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

รายการประเมิน	**ระดับการประเมิน**		
	μ	σ	แปลผล
3. มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน	4.62	0.50	มากที่สุด

สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน			
4. เนื้อหาของคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.54	0.51	มากที่สุด
5. มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ทันสมัย เกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่	4.54	0.51	มากที่สุด
6. มีการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และ/หรือรายงานการวิจัยที่จะช่วยให้ ผู้อ่านได้มีความรู้และความสามารถ	4.62	0.50	มากที่สุด
7. สามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้	4.54	0.51	มากที่สุด
8. มีประโยชน์ต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.62	0.50	มากที่สุด
9. คู่มือสามารถนำไปใช้ประโชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.46	0.51	มาก
10. คู่มือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ผู้บริหาร	4.62	0.50	มากที่สุด
รวม	4.57	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.23 สรุปการประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเหมาะสม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.57, σ = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ข้อที่ลำดับสูงสุด คือ มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เหมาะสม และถูกต้องตามหลักภาษา มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน มีการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และ/หรือรายงานการวิจัยที่จะช่วยให้ ผู้อ่านได้มีความรู้และความสามารถ มีประโยชน์ต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ คู่มือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.62, σ = 0.50) มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื้อหาของคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ทันสมัย เกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่ สามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.54, σ = 0.51) และคู่มือสามารถนำไปใช้ประโชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.46, σ = 0.51)

ผลการตรวจสอบ และปรับปรุงคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1. เขียนหลักการในคู่มือการใช้รูปแบบฯให้สอดคล้องของการมีส่วนร่วม

2. ควรใช้ภาษาที่คงที่

3. ปรับหลักการให้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีที่นำไปใช้ในการมีส่วนร่วม

4. ปรับการเขียนวัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมให้ชัดเจน ไม่ต้องเขียนรายละเอียดมากเกินไป

5. การวัด และประเมินผล ภาษาที่ใช้ และวิธีเขียนระบุการวัดให้ชัดเจน

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

1. ปรับการเขียนหลักการของรูปแบบให้กระชับ และสอดคล้องกับแนวคิดและกระบวนการโดยมีส่วนร่วม

2. ปรับคำที่ใช้ในวัตถุประสงค์โดยการมีส่วนร่วมโดยระบุเป้าหมายที่ชัดเจน

3. การวัด และประเมินผลปรับภาษาที่ใช้ และวิธีเขียนระบุวิธีการให้ชัดเจน

4.3 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.3.1 ผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 164 คน โดยยกตัวอย่างบันทึกผลการพัฒนาเด็กพิการ จำนวน 5 คน

4.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สรุปผลการพัฒนาก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

4.3.3 กราฟแสดงผลการพัฒนาเด็กพิการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 164 คน โดยรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปรากฏผล ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มทักษะของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563

กลุ่มทักษะ	**ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่าน ปีการศึกษา 2563**

1. ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	99.24
2. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	99.34
3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	99.20
4. ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	98.79
5. ทักษะทางสังคม	99.16
6. ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	98.78
7. ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	92.86
ค่าเฉลี่ย	98.20

จากตารางที่ 4.24 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มทักษะของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 ผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 98.20 แยกเป็นรายทักษะ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 99.34 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 99.24 และทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 99.20 ทักษะทางสังคม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 99.16 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 98.79 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 98.78 และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 92.86

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบันทึกผลการพัฒนาเด็กพิการ จำนวน 5 คน
ผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
กรณีศึกษาที่ 1

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชายธีรเดช แรกชื่น

วันเดือนปีเกิด 14 มีนาคม 2552

ความบกพร่อง/ประเภทความพิการ ออทิสติก

จุดเด่น สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้ สามารถแต่งตัวให้เรียบร้อยหลังการขับถ่ายได้ สามารถสื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ สามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ ได้ สามารถลากเส้นพื้นฐาน 13 เส้น ได้

จุดด้อย ไม่สามารถตัดกระดาษตามรอยได้ ไม่สามารถล้างมือและเช็ดมือด้วยตนเองได้ ไม่สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง ไม่สามารถบอกชื่อของตนเองได้ ไม่สามารถลากเส้นรูปเรขาคณิตได้

2. ความสามารถตามพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

ตารางที่ 4.25 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมิน ระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถยืนบนบนคานทรงตัวได้ แต่ไม่สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัวได้	ระดับ 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง ระดับ 4 หมายถึง ทำได้โดยทำตามแบบ ระดับ 3 หมายถึง ทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน ระดับ 2 หมายถึง ทำได้โดยจับมือทำ ระดับ 1 หมายถึง ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้ แต่ไม่สามารถตัดกระดาษตามรอยประได้	
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถแต่งตัวให้เรียบร้อยหลังการขับถ่ายได้ แต่ไม่สามารถล้างมือและเช็ดมือด้วยตนเองได้	
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถสื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ แต่ไม่สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว ได้ถูกต้อง	
ทักษะทางสังคม	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้ เช่น ดีใจ เสียใจ	

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมิน ระดับความสามารถตาม จุดประสงค์ในการพัฒนา
	โกรธ ได้ แต่ไม่สามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้	
ทักษะทางสติปัญญา หรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถลากเส้นพื้นฐาน 13 เส้น ได้ แต่ไม่สามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิตได้	
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	

3. ผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก มีรายละเอียด ดังนี้

บันทึกผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก

ชื่อ-สกุล เด็กชายธีรเดช แรกชื่น **เพศ** ชาย **วันเดือนปีเกิด** 14 มีนาคม 2552

วันที่เริ่มต้นพัฒนา 1 พฤษภาคม 2563 **วันที่สิ้นสุดการพัฒนา** 30 เมษายน 2564 **ใช้เวลา** 1 ปี

ตารางที่ 4.26 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	3	**กิจกรรม** - ฝึกเดินทรงตัวบนคานทรงตัว **สื่อที่ใช้** - คานทรงตัว	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัวได้	4
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	3	**กิจกรรม** - ฝึกตัดกระดาษตามรอยประ **สื่อที่ใช้** - กระดาษรูปรอยประเส้นตรง และตามรอยเป็นแถบเส้นที่มีความกว้าง 1 นิ้ว - กรรไกร	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถตัดกระดาษตามรอยประได้	4
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	2	**กิจกรรม** - ฝึกล้างมือและเช็ดมือ **สื่อที่ใช้** - สบู่เหลวหรือสบู่ก้อนสำหรับล้างมือ - กะละมัง - ผ้าเช็ดมือ - น้ำสะอาด	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถล้างมือและเช็ดมือด้วยตนเองได้	5
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	2	**กิจกรรม** - ฝึกออกเสียงคำ **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพหมวดบุคคล	เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพ ในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวด	5

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
		หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว	ของใช้ส่วนตัว ได้ถูกต้อง	
ทักษะทางสังคม	2	**กิจกรรม** - ฝึกบอกชื่อของตนเอง **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพนักเรียน - บัตรคำ ชื่อ-นามสกุลนักเรียน	เด็กชายธีรเดช แรกชื่นสามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้	5
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	2	**กิจกรรม** - ฝึกลากเส้นรูปเรขาคณิต **สื่อที่ใช้** - ดินสอ - แบบฝึกหัดลากเส้นรูปเรขาคณิต	เด็กชายธีรเดช แรกชื่นสามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิตได้	5
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	2	**กิจกรรม** - ร้อยลูกปัด ฝึกควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม **สื่อที่ใช้** - ลูกปัดจำนวน 30 เม็ด	เด็กชายธีรเดช แรกชื่นสามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	4

แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 1 เด็กชายธีรเดช แรกชื่น

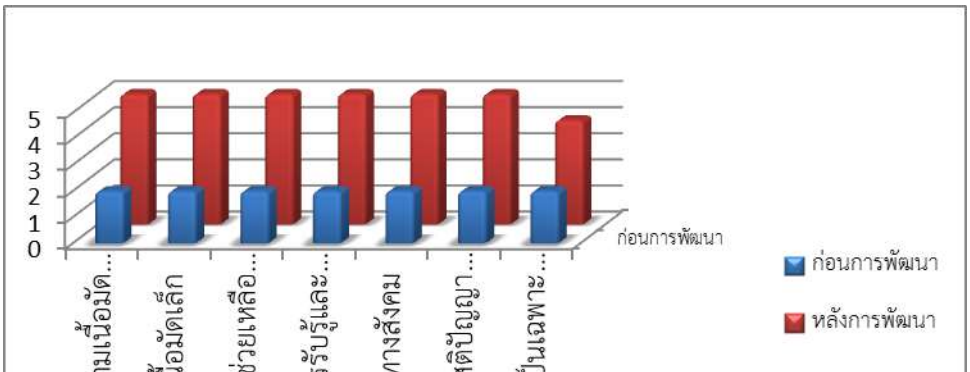

ภาพที่ 4.3 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 1 เด็กชายธีรเดช แรกชื่น

4. สรุปผลความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลัง

4.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัว ทำได้โดยทำตามแบบ

4.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถตัดกระดาษตามรอยประ ทำได้โดยทำตามแบบ

4.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถล้างมือและเช็ดมือ โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพ ในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.5 ทักษะทางสังคม เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเอง โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เด็กชายธีรเดช แรกชื่น สามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิต โดยทำได้ด้วยตนเอง

กรณีศึกษาที่ 2

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ

วันเดือนปีเกิด 10 กันยายน 2556

ความบกพร่อง/ประเภทความพิการ ออทิสติก

จุดเด่น สามารถยืนบนบนคานทรงตัวได้ สามารถต่อวัตถุในแนวนอนได้ สามารถสวมกางเกงแบบมีตะขอและซิปได้ สามารถสื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ สามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ ได้ สามารถลากเส้นพื้นฐาน 13 เส้น ได้

จุดด้อย ไม่สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัวได้ ไม่สามารถต่อวัตถุในแนวตั้งได้ ไม่สามารถสวมและถอดเสื้อยืดคอกลมได้ ไม่สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง ไม่สามารถบอกชื่อของตนเองได้ ไม่สามารถลากเส้นรูปเรขาคณิตได้

2. ความสามารถตามพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

ตารางที่ 4.27 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถยืนบนบนคานทรงตัวได้ แต่ไม่สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัวได้	ระดับ 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง ระดับ 4 หมายถึง ทำได้โดยทำตามแบบ ระดับ 3 หมายถึง ทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน ระดับ 2 หมายถึง ทำได้โดยจับมือทำ ระดับ 1 หมายถึง ทำไม่ได้
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถต่อวัตถุในแนวนอนได้ แต่ไม่สามารถต่อวัตถุในแนวตั้งได้	
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถสวมกางเกงแบบมีตะขอและซิปได้ แต่ไม่สามารถสวมและถอดเสื้อยืดคอกลมได้	
ทักษะการรับรู้	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถ	

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
และแสดงออกทางภาษา	สื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ แต่ไม่สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพ ในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว ได้ถูกต้อง	หรือไม่ยอมทำ
ทักษะทางสังคม	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ ได้ แต่ไม่สามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้	
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถลากเส้นพื้นฐาน 13 เส้น ได้ แต่ไม่สามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิตได้	
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	

3. ผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก มีรายละเอียด ดังนี้

บันทึกผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก

ชื่อ-สกุล เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ **เพศ** ชาย **วันเดือนปีเกิด** 14 มีนาคม 2552

วันที่เริ่มต้นพัฒนา 1 พฤษภาคม 2563 **วันที่สิ้นสุดการพัฒนา** 30 เมษายน 2564 **ใช้เวลา** 1 ปี

ตารางที่ 4.28 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	2	**กิจกรรม** - ฝึกเดินทรงตัวบนคานทรงตัว **สื่อที่ใช้** - คานทรงตัว	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัวได้	5
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	2	**กิจกรรม** - ฝึกต่อวัตถุในแนวตั้ง **สื่อที่ใช้** - บล็อกไม้สี่เหลี่ยม	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถต่อวัตถุในแนวตั้งได้	5
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	2	**กิจกรรม** - ฝึกสวมและถอดเสื้อยืดคอกลม **สื่อที่ใช้** - เสื้อยืดคอกลม - บัตรภาพการสมและถอดเสื้อยืดคอกลม	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถสวมและถอดเสื้อยืดคอกลมได้	5
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	2	**กิจกรรม** - ฝึกออกเสียงคำ **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพ ในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว ได้ถูกต้อง	5
ทักษะทางสังคม	2	**กิจกรรม** - ฝึกบอกชื่อของตนเอง **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพนักเรียน	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้	5

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
		- บัตรคำ ชื่อ-นามสกุลนักเรียน		
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	2	**กิจกรรม** - ฝึกลากเส้นรูปเรขาคณิต **สื่อที่ใช้** - ดินสอ - แบบฝึกหัดลากเส้นรูปเรขาคณิต	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิตได้	5
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	2	**กิจกรรม** - ร้อยลูกปัด ฝึกควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม **สื่อที่ใช้** - ลูกปัดจำนวน 30 เม็ด	เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	4

แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 2 เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ

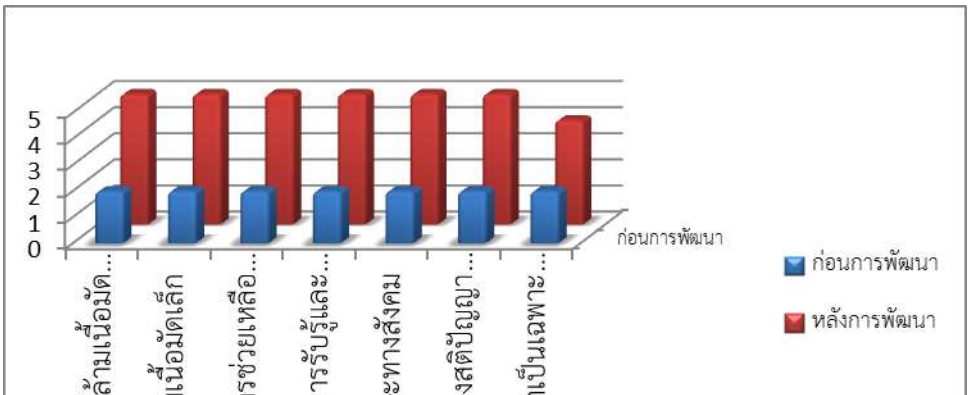

ภาพที่ 4.4 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 2 เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ

4. สรุปผลความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลัง

4.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถเดินทรงตัวบนคานทรงตัว ทำได้โดยทำตามแบบ

4.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถต่อวัตถุในแนวตั้ง ทำได้โดยทำตามแบบ

4.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถสวมและถอดเสื้อยืดคอกลม ทำได้โดยทำตามแบบ

4.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถออกเสียงคำตามบัตรภาพ ในหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว ทำได้โดยทำตามแบบ

4.5 ทักษะทางสังคม เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเอง ทำได้โดยทำตามแบบ

4.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เด็กชายสหรัฐ เชื้อวังคำ สามารถเขียนลากเส้นรูปเรขาคณิต ทำได้โดยทำตามแบบ

กรณีศึกษาที่ 3

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) นางสาวพนิดา คำมุงคุณ

วันเดือนปีเกิด 11 เมษายน 2557

ความบกพร่อง/ประเภทความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา

จุดเด่น สามารถโยนลูกบอลได้ สามารถตัดกระดาษตามรอยได้ สามารถปูที่นอนของตนเอง สามารถบอกชื่อและนามสกุลจริงของตนเองได้ สามารถตักอาหาร สำหรับตนเองในปริมาณที่เหมาะสมได้ สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลข 1-10 ได้

จุดด้อย ไม่สามารถรับลูกบอลได้ ไม่สามารถตัดกระดาษตามรูปเรขาคณิตได้ ไม่สามารถเก็บที่นอนของตนเองได้ ไม่สามารถบอกอายุและเพศของตนเองได้ ไม่สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะได้ ไม่สามารถเขียนตัวเลข 1-10 ได้

2. ความสามารถตามพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตารางที่ 4.29 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ทักษะ	**ความสามารถปัจจุบัน**	**เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา**
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถโยนลูกบอลได้ แต่ไม่สามารถรับลูกบอลได้	ระดับ 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถตัดกระดาษตามรอยได้ แต่ไม่สามารถตัดกระดาษตามรูปเรขาคณิตได้	ระดับ 4 หมายถึง ทำได้โดยทำตามแบบ
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถปูที่นอนของตนเอง แต่ไม่สามารถเก็บที่นอนของตนเองได้	ระดับ 3 หมายถึง ทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถบอกชื่อและนามสกุลจริงของตนเองได้ แต่ไม่สามารถบอกอายุและเพศของตนเองได้	ระดับ 2 หมายถึง ทำได้โดยจับมือทำ ระดับ 1 หมายถึง ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมิน ระดับความสามารถตาม จุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะทางสังคม	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถตักอาหาร สำหรับตนเองในปริมาณที่เหมาะสมได้ แต่ไม่สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะได้	
ทักษะทางสติปัญญา หรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลข 1-10 ได้ แต่ไม่สามารถเขียนตัวเลข 1-10 ได้	
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	

3. ผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

บันทึกผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ-สกุล นางสาวพนิดา คำมุงคุณ **เพศ** หญิง **วันเดือนปีเกิด** 11 เมษายน 2557

วันที่เริ่มต้นพัฒนา 1 พฤษภาคม 2563 **วันที่สิ้นสุดการพัฒนา** 30 เมษายน 2564 **ใช้เวลา** 1 ปี

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	3	**กิจกรรม** - ฝึกรับลูกบอล **สื่อที่ใช้** - ลูกบอล	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถรับลูกบอลได้	5
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	3	**กิจกรรม** - ฝึกตัดกระดาษตามรูปเรขาคณิต **สื่อที่ใช้** - แบบฝึกตัดรูปเรขาคณิตตามรอยประ - กรรไกร	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถตัดกระดาษตามรูปเรขาคณิตได้	5
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	2	**กิจกรรม** - ฝึกเก็บที่นอนของตนเอง **สื่อที่ใช้** - ที่นอน - บัตรภาพเก็บที่นอนของตนเอง	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเก็บที่นอนของตนเองได้	5
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	2	**กิจกรรม** **-** ฝึกบอกอายุและเพศของตนเอง **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพอายุของตนเอง - บัตรภาพเพศของตนเอง	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถบอกอายุและเพศของตนเองได้	5
ทักษะทางสังคม	3	**กิจกรรม** - ฝึกเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะ	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หก	5

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
		สื่อที่ใช้ - แก้วน้ำ - ขวดน้ำเปล่า - ขวดนม	เลอะเทอะได้	
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	2	**กิจกรรม** - ฝึกเขียนตัวเลข 1-10 **สื่อที่ใช้** - ดินสอ - แบบฝึกเขียนตัวเลข 1-10	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเขียนตัวเลข 1-10 ได้	5
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	2	**กิจกรรม** - ร้อยลูกปัด ฝึกควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม **สื่อที่ใช้** - ลูกปัดจำนวน 30 เม็ด	นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	4

แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก กรณีศึกษาที่ 3 นางสาวพนิดา คำมุงคุณ

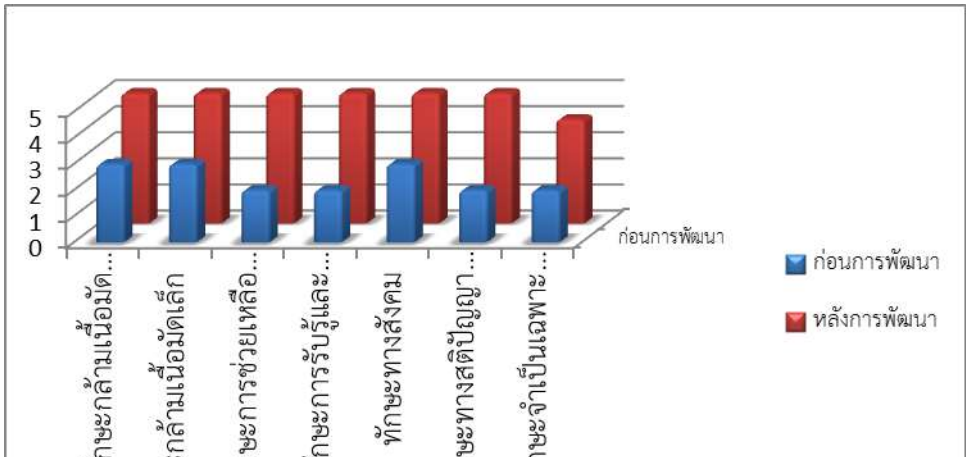

ภาพที่ 4.5 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาที่ 3 นางสาวพนิดา คำมุงคุณ

4. สรุปผลความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลัง

4.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถรับลูกบอล โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถตัดกระดาษตามรูปเรขาคณิต โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเก็บที่นอนของตนเอง โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถบอกอายุและเพศของตนเอง โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.5 ทักษะทางสังคม นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะ โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ นางสาวพนิดา คำมุงคุณ สามารถเขียนตัวเลข 1-10 ทำได้โดยทำตามแบบ

กรณีศึกษาที่ 4

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน

วันเดือนปีเกิด 8 พฤษภาคม 2549

ความบกพร่อง/ประเภทความพิการ บกพร่องทางสติปัญญา

จุดเด่น สามารถกระโดดขาเดียวไปในทิศทางต่าง ๆ ได้ติดต่อกัน สามารถพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ อย่างง่ายได้ สามารถเก็บสิ่งของเข้าที่ได้ สามารถสื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ สามารถดูแลส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้

จุดด้อย ไม่สามารถกลิ้งลูกบอลขณะอยู่ในท่านั่งได้ ไม่สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้ ไม่สามารถกวาดบ้านได้ ไม่สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง ไม่สามารถบอกชื่อ และเพศตนเองได้

2. ความสามารถตามพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตารางที่ 4.31 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ทักษะ	**ความสามารถปัจจุบัน**	**เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา**
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถกระโดดขาเดียวไปในทิศทางต่างๆ ได้ติดต่อกัน แต่ไม่สามารถกลิ้งลูกบอลขณะอยู่ในท่านั่งได้	ระดับ 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง ระดับ 4 หมายถึง ทำได้โดยทำตามแบบ ระดับ 3 หมายถึง ทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน ระดับ 2 หมายถึง ทำได้โดยจับมือทำ ระดับ 1 หมายถึง ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ อย่างง่ายได้ แต่ไม่สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้	
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถเก็บสิ่งของเข้าที่ได้ แต่ไม่สามารถกวาดบ้านได้	
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถสื่อสารด้วยเครื่องมือสื่อสารทางเลือกได้ แต่ไม่สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง	

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะทางสังคม	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถดูแลส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ แต่ไม่สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะได้	
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถอ่านสัญลักษณ์ตัวเลข 1-10 ได้ แต่ไม่สามารถบอกชื่อและเพศของตนเองได้	
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	

3. ผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

บันทึกผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ-สกุล นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน **เพศ** หญิง **วันเดือนปีเกิด** 8 พฤษภาคม 2549

วันที่เริ่มต้นพัฒนา 1 พฤษภาคม 2563 **วันที่สิ้นสุดการพัฒนา** 30 เมษายน 2564 **ใช้เวลา** 1 ปี

ตารางที่ 4.32 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	2	**กิจกรรม** - ฝึกกลิ้งลูกบอลขณะอยู่ในท่านั่ง **สื่อที่ใช้** - ลูกบอล	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถกลิ้งลูกบอลขณะอยู่ในท่านั่งได้	4
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	3	**กิจกรรม** - ฝึกตัดกระดาษให้ขาดออกจากกัน **สื่อที่ใช้** - แบบฝึกตัดกระดาษ - กรรไกร	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้	5
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	3	**กิจกรรม** - ฝึกกวาดบ้าน **สื่อที่ใช้** - ไม้กวาด - บัตรภาพขั้นตอนการกวาดบ้าน	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถกวาดบ้านได้	5
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	2	**กิจกรรม** **-** ฝึกออกเสียงคำ **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพหมวดบุคคล หมวดสัตว์ และหมวดของใช้ส่วนตัว	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง	4
ทักษะทางสังคม	2	**กิจกรรม** - ฝึกบอกชื่อ และเพศตนเอง	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หก	4

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
		สื่อที่ใช้ - บัตรภาพชื่อตนเอง - บัตรภาพเพศตนเอง	เลอะเทอะได้	
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	2	**กิจกรรม** - ฝึกเขียนตัวเลข 1-10 **สื่อที่ใช้** - ดินสอ - แบบฝึกเขียนตัวเลข 1-10	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถบอกชื่อและเพศตนเองได้	4
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	2	**กิจกรรม** - ร้อยลูกปัด ฝึกควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม **สื่อที่ใช้** - ลูกปัดจำนวน 30 เม็ด	นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	4

แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาที่ 4 นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน

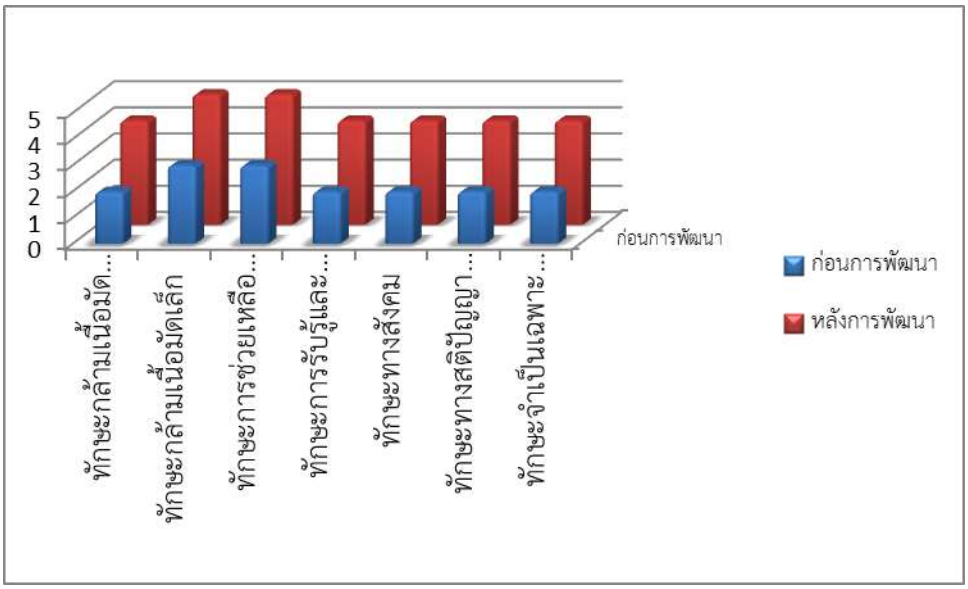

ภาพที่ 4.6 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาที่ 4 นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน

4. สรุปผลความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลัง

4.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถกลิ้งลูกบอลขณะอยู่ในท่านั่ง โดยทำได้ตามแบบ

4.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถตัดกระดาษให้ขาดออกจากกัน โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถกวาดบ้าน โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถออกเสียงคำได้ถูกต้อง โดยทำได้ตามแบบ

4.5 ทักษะทางสังคม นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะ โดยทำได้ตามแบบ

4.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ นางสาวคำฟ้า ข่าชะโปน สามารถเขียนตัวเลข 1-10 ทำได้โดยทำตามแบบ

กรณีศึกษาที่ 5

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด

วันเดือนปีเกิด 6 กุมภาพันธ์ 2557

ความบกพร่อง/ประเภทความพิการ บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

จุดเด่น สามารถเกาะเดินไปด้านข้างได้ สามารถจัดภาพตัดต่อลงในกรอบได้ สามารถสั่งและเช็ดน้ำมูกได้ สามารถบอกชื่อพี่น้องหรือบุคคลที่ใกล้ชิดของตนเองได้ สามารถตักอาหาร สำหรับตนเองในปริมาณที่เหมาะสมได้ สามารถจำแนกผัก ผลไม้ได้

จุดด้อย ไม่สามารถเกาะเดินไปด้านหน้าได้ ไม่สามารถจัดรูปเรขาคณิต ที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้นลงในกรอบได้ ไม่สามารถแปรงฟันได้ ไม่สามารถบอกที่อยู่ของตนเองได้ ไม่สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะได้ ไม่สามารถจำแนกสีต่างๆ ได้

2. ความสามารถตามพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหหรือสุขภาพ

ตารางที่ 4.33 แสดงผลพัฒนาการก่อนการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถเกาะเดินไปด้านข้างได้ แต่ไม่สามารถเกาะเดินไปด้านหน้าได้	ระดับ 5 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง

ทักษะ	ความสามารถปัจจุบัน	เกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถตามจุดประสงค์ในการพัฒนา
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจัดภาพตัดต่อลงในกรอบได้ แต่ไม่สามารถจัดรูปเรขาคณิตที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้นลงในกรอบได้	ระดับ 4 หมายถึง ทำได้โดยทำตามแบบ ระดับ 3 หมายถึง ทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน ระดับ 2 หมายถึง ทำได้โดยจับมือทำ ระดับ 1 หมายถึง ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถสั่งและเช็ดน้ำมูกได้ แต่ไม่สามารถแปรงฟันได้	
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถบอกชื่อพี่น้องหรือบุคคลที่ใกล้ชิดของตนเองได้ แต่ไม่สามารถบอกที่อยู่ของตนเองได้	
ทักษะทางสังคม	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถตักอาหาร สำหรับตนเองในปริมาณที่เหมาะสมได้ แต่ไม่สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะได้	
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจำแนกผัก ผลไม้ได้ แต่ไม่สามารถจำแนกสีต่างๆ ได้	
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ไม่สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	

3. ผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

บันทึกผลการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

ชื่อ-สกุล เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด **เพศ** ชาย **วันเดือนปีเกิด** 6 กุมภาพันธ์ 2557

วันที่เริ่มต้นพัฒนา 1 พฤษภาคม 2563 **วันที่สิ้นสุดการพัฒนา** 30 เมษายน 2564 **ใช้เวลา** 1 ปี

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

จุดประสงค์ในการพัฒนา	**คะแนนก่อนพัฒนา**	**กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา**	**ความสามารถหลังการพัฒนา**	**คะแนนหลังพัฒนา**
ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่	2	**กิจกรรม** - ฝึกเกาะเดินไปด้านหน้า **สื่อที่ใช้** - ราวเกาะเดิน	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถเกาะเดินไปด้านหน้าได้	4
ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก	2	**กิจกรรม** - ฝึกจัดรูปเรขาคณิตที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้นลงในกรอบ **สื่อที่ใช้** - จิ๊กซอว์รูปเรขาคณิตที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้น	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจัดรูปเรขาคณิตที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้นลงในกรอบได้	5
ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน	2	**กิจกรรม** - ฝึกแปรงฟัน **สื่อที่ใช้** - แปรงสีฟัน - บัตรภาพขั้นตอนการแปรงฟัน	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถแปรงฟันได้	5

จุดประสงค์ในการพัฒนา	คะแนนก่อนพัฒนา	กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการพัฒนา	ความสามารถหลังการพัฒนา	คะแนนหลังพัฒนา
ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา	2	**กิจกรรม** **-** ฝึกบอกที่อยู่ของตนเอง **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพที่อยู่ของตนเอง	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถบอกที่อยู่ของตนเองได้	4
ทักษะทางสังคม	2	**กิจกรรม** - ฝึกเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่นโดยไม่หกเลอะเทอะ **สื่อที่ใช้** - แก้วน้ำ - ขวดน้ำเปล่า - ขวดนม	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่น โดยไม่หกเลอะเทอะได้	4
ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ	2	**กิจกรรม** - ฝึกจำแนกสีต่างๆ **สื่อที่ใช้** - บัตรภาพจำแนกสีต่างๆ	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจำแนกสีต่างๆ ได้	4
ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ	2	**กิจกรรม** - ร้อยลูกปัด ฝึกควบคุมตนเองในการทำกิจกรรม **สื่อที่ใช้** - ลูกปัดจำนวน 30 เม็ด	เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมได้	4

แผนภูมิแท่งความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ กรณีศึกษาที่ 5 เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด

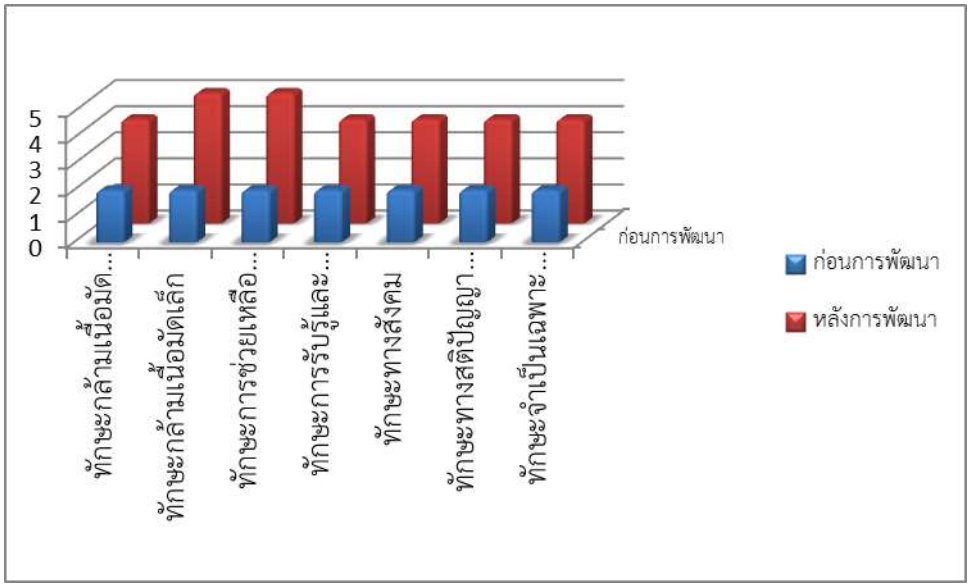

ภาพที่ 4.7 แผนภูมิแท่ง ความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลังการส่งเสริมศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ กรณีศึกษาที่ 5 เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด

4. สรุปผลความสามารถตามพัฒนาการก่อนและหลัง

4.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถเกาะเดินไปด้านหน้าโดยทำได้ตามแบบ

4.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจัดรูปเรขาคณิตที่มีขนาดต่างกัน 3 ชิ้นลงในกรอบ โดยทำได้ด้วยตนเอง

4.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถแปรงฟันโดยทำได้ด้วยตนเอง

4.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถบอกที่อยู่ของตนเอง โดยทำได้ตามแบบ

4.5 ทักษะทางสังคม เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถเทน้ำหรือเครื่องดื่มอื่น โดยไม่หกเลอะเทอะ โดยทำได้ตามแบบ

4.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ เด็กชายไตรวิทย์ เชื้อคำฮด สามารถจำแนกสีต่างๆ ทำได้โดยทำตามแบบ

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การศึกษาความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 คน แสดงจำนวนและร้อยละ แสดงดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=45)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	ตำแหน่ง		
	- ผู้บริหาร	2	4.44
	- ครูและบุคลากร	18	40.00
	- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	5	11.11
	- ผู้ปกครอง	20	44.45
2	เพศ		
	- ชาย	15	33.33
	- หญิง	30	66.67
3	อายุ		
	- 20 – 29 ปี	15	33.33
	- 30 – 39 ปี	18	40.00
	- 40 – 49 ปี	7	15.56
	- 50 – 59 ปี	5	11.11

ตารางที่ 4.35 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=45) (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4	วุฒิการศึกษา		
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	40.00
	- ปริญญาตรี	21	46.67
	- ปริญญาโท	6	13.33
	- ปริญญาเอก	0	0

จากตารางที่ 4.35 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=45) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ทั้งหมด จำนวน 45 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 44.45 เพศ พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 30–39 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 ระดับการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.67 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งได้ศึกษาตามประเด็นของการบริหารโดยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน ได้แก่1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ผลปรากฏแสดงดังตารางที่ 4.36–4.45

ตารางที่ 4.36 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน โดยภาพรวม รายด้าน

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน				
1	การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ	4.41	0.32	มาก
2	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ	4.37	0.27	มาก
3	การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	4.39	0.37	มาก
4	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.30	0.27	มาก
5	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.24	0.43	มาก
6	การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ	4.30	0.32	มาก
7	การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	4.37	0.25	มาก
8	การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	4.33	0.26	มาก
9	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.33	0.30	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.34**	**0.31**	**มาก**

จากตารางที่ 4.36 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน รายด้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (μ = 4.34, σ = 0.31) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.41, σ = 0.32) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก (μ = 4.39, σ = 0.37) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.37, σ = 0.25)

ตารางที่ 4.37 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ รายข้อ

ข้อที่	**รายการ**	**ระดับความพึงพอใจ**		
		μ	σ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ				
1	ประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง	4.40	0.50	มาก
2	การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย เล่าสู่กันฟัง	4.42	0.50	มาก
3	การติดต่อสื่อสารแบบกึ่งทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน	4.36	0.48	มาก
4	การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา	4.38	0.49	มาก
5	การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ เช่น การนัดหมายโดยการพบปะพูดคุย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น นายอำเภอ ชมรม สมาคม	4.42	0.50	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.40**	**0.49**	**มาก**

จากตารางที่ 4.37 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.40, σ = 0.49) โดยเรียงจากมาไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย เล่าสู่กันฟัง การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ เช่น การนัดหมายโดยการพบปะพูดคุย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น นายอำเภอ ชมรม สมาคม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.42, σ = 0.50) ประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก (μ = 4.40, σ = 0.50) และการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.49)

ตารางที่ 4.38 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม	4.36	0.48	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง	4.36	0.48	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ	4.42	0.50	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ	4.36	0.48	มาก
5	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน	4.38	0.49	มาก
6	การมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.50	มาก
7	การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย	4.38	0.49	มาก
8	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล	4.38	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม		4.38	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.38 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.49) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวม

ข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ การมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (μ = 4.42, σ = 0.50) การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย และการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.49) และการมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.36, σ = 0.48)

ตารางที่ 4.39 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 3 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.42	0.50	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง	4.36	0.48	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ	4.38	0.49	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรอง	4.42	0.50	มาก
5	การมีส่วนร่วมในการประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง	4.36	0.48	มาก
เฉลี่ยรวม		4.39	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.39 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 3 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.39, σ = 0.49) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่ม ผู้พิการตามแบบคัดกรอง อยู่ในระดับมาก (μ = 4.42, σ = 0.50) การมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูบุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.38, σ = 0.49) และการมีส่วนร่วมในการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง การมีส่วนร่วมในการประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง อยู่ในระดับมาก (μ = 4.36, σ = 0.48)

ตารางที่ 4.40 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความสามารถพื้นฐาน รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ	4.24	0.44	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	4.36	0.48	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.42	0.50	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง	4.36	0.48	มาก
เฉลี่ยรวม		4.35	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.0 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความสามารถพื้นฐาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.64, σ = 0.48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ข้อ 48 คือ การมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของการประเมินซ้ำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.88, σ = 0.33) รองลงมา การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ข้อ 47 คือ การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และยอมรับในผลของการประเมินซ้ำ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.83, σ = 0.37) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ข้อ 43 มีการเข้าร่วมประชุมในการสะท้อนผล และแสดงความคิดเห็นในการประเมินซ้ำค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.49, σ = 0.55)

ตารางที่ 4.41 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ	4.24	0.44	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	4.36	0.48	มาก

ตารางที่ 4.41 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) รายข้อ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.42	0.50	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ	4.36	0.48	มาก
5	การมีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษา ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.24	0.44	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.32**	**0.47**	**มาก**

จากตารางที่ 4.41 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะ

ครอบครัว (IFSP) รายข้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.32, σ = 0.47) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.42, σ = 0.50) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.36, σ = 0.48) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษา ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล ในระดับมาก (μ = 4.24, σ = 0.44)

ตารางที่ 4.42 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	4.36	0.48	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	4.42	0.50	มาก

ตารางที่ 4.42 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ รายข้อ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ	4.36	0.48	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ	4.24	0.44	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.30**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 4.42 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 30, σ = 0.32) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (μ = 42, σ = 0.50) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (μ = 36, σ = 0.48) และการมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (μ = 24, σ = 0.44)

ตารางที่ 4.43 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 7 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน	4.36	0.48	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ	4.42	0.49	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน	4.36	0.48	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.24	0.43	มาก
5	การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ	4.36	0.48	มาก
6	การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง	4.42	0.49	มาก
7	การมีส่วนร่วมในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น	4.38	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.36**	**0.24**	**มาก**

จากตารางที่ 4.43 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 7 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 36, σ = 0.24) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 42, σ = 0.49) การมีส่วนร่วมในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น อยู่ในระดับมาก (μ = 38, σ = 0.49) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน และการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ อยู่ในระดับมาก (μ = 36, σ = 0.48)

ตารางที่ 4.44 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 8 การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	4.27	0.44	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	4.36	0.48	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	4.44	0.50	มาก

ตารางที่ 4.44 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 8 การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน รายข้อ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
4	การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน	4.40	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.33**	**0.26**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.44 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 8 การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน รายข้อ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.33, σ = 0.26) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.44, σ = 0.50) การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.40, σ = 0.49) และการมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.36, σ = 0.48)

ตารางที่ 4.45 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.24	0.43	มาก

ตารางที่ 4.45 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ รายข้อ

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	แปลผล
2	การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.36	0.48	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.42	0.49	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ	4.42	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม		**4.33**	**0.30**	**มาก**

จากตารางที่ 4.45 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ขั้นตอนที่ 9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ รายข้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 33, σ = 0.30) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ อยู่ในระดับมาก (μ = 42, σ = 0.49) การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อในระดับมาก (μ = 36, σ = 0.48) และการมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก (μ = 24, σ = 0.43)

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และ 4) ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และระยะที่ 4 ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย ทั้ง 4 ระยะ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

5.1.1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

5.1.1.1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

5.1.1.2 การสังเคราะห์รูปแบบของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลรวมทั้งการตั้งข้อสังเกตหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ในระหว่างที่ได้ดำเนินการทำงานที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2562 แล้วสรุปผลการศึกษาองค์ประกอบด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน พบว่า ได้ดำเนินการตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน แต่มีข้อสังเกตหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินงาน ได้แก่ เกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการ โดยรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในกระบวนการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือฝึกทักษะร่วมกันของครู และผู้ปกครอง อีกทั้งยังขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ เนื่องจากเด็กพิการมีข้อจำกัดของความพิการ และอุปสรรคในการเข้ารับบริการเป็นอย่างมาก และในขั้นตอนของการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กพิการยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง

5.1.1.3 จากการศึกษาสภาพของการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.01, σ=0.37) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ (μ=2.06, σ=0.43) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) (μ=2.04, σ=0.41) และการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และการส่งต่อ (μ=2.01, σ=0.41)

5.1.1.4 ศึกษาพหุกรณี (Case Study) การบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาลักษณะเดียวกัน มีวิธีการดำเนินการเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้ง 3 แห่ง มีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน และมีข้อสังเกตที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน หรือเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการทำงาน และเป็นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ รวมถึงศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 3 แห่ง

มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของการดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมือนกัน คือ ด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ได้แก่ มีเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการที่เข้มแข็งสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กพิการโดยครอบครัว มีเครือข่ายครู หมอ นักสหวิชาชีพ พ่อ แม่ผู้ปกครองที่เข้มแข็ง พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการทุกขั้นตอนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กพิการตามกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดการเรียนการสอนเด็กพิการโดยครอบครัวโดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นครูผู้สอนสอนตามความสนใจและความถนัดของเด็กพิการเป็นหลัก มีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล มีศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ มีเครือข่ายชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือเด็กพิการ มีการจัดบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

5.1.2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

5.1.2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

5.1.2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยพิจารณาบนพื้นฐานบริบทของหน่วยงานที่ให้บริการแต่ละหน่วยงาน ในเชิงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมโดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีความถี่ 5 ขึ้นไป พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม มีแนวคิด และหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกันทั้งหมด และได้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9

ขั้นตอน ดังนี้1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

5.1.2.3 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46 , σ = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม (μ = 4.46, σ = 0.51) ด้านความเป็นไปได้ (μ = 4.46, σ = 0.43) ด้านความเป็นประโยชน์ (μ = 4.46, σ = 0.32) และด้านความถูกต้องครอบคลุม (μ = 4.42, σ = 0.34)

5.1.2.4 การสร้างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยนำข้อมูลสารสนเทศจากผลการศึกษาในการดำเนินการมาจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร และนำร่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 0.8-1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

5.1.2.5 การประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโครงสร้างและองค์ประกอบของคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วน

ร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.57, σ = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ข้อที่ลำดับสูงสุด คือ มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เหมาะสม และถูกต้องตามหลักภาษา มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน มีการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และ/หรือรายงานการวิจัยที่จะช่วยให้ ผู้อ่านได้มีความรู้และความสามารถ มีประโยชน์ต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ คู่มือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.62, σ = 0.50) มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื้อหาของคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ทันสมัย เกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่ สามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.54, σ = 0.51) และคู่มือสามารถนำไปใช้ประโชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.46, σ = 0.51) มีข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบและปรับปรุงคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) เขียนหลักการในคู่มือการใช้รูปแบบฯให้สอดคล้องของการมีส่วนร่วม 2) ควรใช้ภาษาที่คงที่ 3) ปรับหลักการให้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีที่นำไปใช้ในการมีส่วนร่วม 4) ปรับการเขียนวัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมให้ชัดเจน ไม่ต้องเขียนรายละเอียดมากเกินไป และ 5) การวัดและประเมินผล ภาษาที่ใช้ และวิธีเขียนระบุการวัดให้ชัดเจน จากข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้วิจัยได้ปรับปรุงคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ารูปแบบและคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานก่อนนำไปทดลองใช้

5.1.3 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมให้เข้ากับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ อยู่ในคุณภาพระดับดีเยี่ยม

5.1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก (μ = 4.34, σ = 0.31) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.41, σ = 0.32) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก (μ = 4.39, σ = 0.37) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.37, σ = 0.25)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการ มีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารเป็นการดำเนินงานที่ยังไม่สนองตอบความต้องการของผู้ปกครองเกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการ ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในกระบวนการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือฝึกทักษะร่วมกันของครู และผู้ปกครอง ขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กพิการยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง จึงทำให้การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ทั้งนี้หากผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับนักวิชาชีพมากขึ้นแล้วจะส่งผลต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับประหยัด สุขสำราญ (2556) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบ คือครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการเอาใจใส่ไม่กล้าแสดงออกการวางแผนไม่ต่อเนื่องและขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตน ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขาดกระบวนการคิดที่ดีไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

และขาดการมีส่วนร่วม ด้านนโยบายแนวคิดการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ นริสา วงศ์พนารักษ์, ศิรินาถ ตงศิริ และบังอร กุมพล (2557) โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผ่านแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในการขับเคลื่อนงาน พบว่าความรู้และทัศนคติต่อการดูแลคนพิการความคิดเห็นต่อกระบวนการดูแลคนพิการในชุมชนแบบมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ร่วมดำเนินการวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้มีการสร้างความเข้าใจในการใช้ข้อมูลสมรรถนะคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการหากระบวนการดูแลคนพิการในชุมชนที่เหมาะสม ผลความสำเร็จเกิดจากการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การคัดกรองเบื้องต้นเลือกกลุ่มเป้าหมายประเมินระดับความพิการ และความต้องการโดย ICF ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามความต้องการและประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย

5.2.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้คู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และองค์ประกอบการดำเนินงานการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการ มีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 9 ขั้นตอน ประกอบด้วย

5.2.2.1 การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ หมายถึง การสร้างความรู้สึกที่ดีการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเด็กพิการที่พาเด็กพิการมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย เล่าสู่กันฟัง การติดต่อสื่อสารแบบกึ่งทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ เช่น การนัดหมายโดยการพบปะพูดคุย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น นายอำเภอ ชมรม สมาคม การใช้แบบการสังเกต แบบทดสอบ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตั้งเป้าหมายและระยะเวลาในการวางแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพ และเพื่อให้สามารถระบุความเสี่ยง ข้อจำกัด ข้อควรระวังในขณะฟื้นฟูสมรรถภาพ วางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

5.2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ หมายถึง การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยการซักประวัติเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ โดยการเยี่ยมบ้าน การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย เป็นระบบและมีประสิทธิผล การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP)) เป็นกระบวนการวางแผน ตั้งเป้าหมาย และกำหนดแนวทางในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ที่สอดคล้องกับการคัดกรอง การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การสังเกต และการประเมินความสามารถพื้นฐาน โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ให้กับนักเรียนทั้งหมด

5.2.2.3 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา จากเด็กพิการเป็นรายบุคคล การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรองและการประสานงาน การดำเนินการส่งต่อไปยังโรงพยาบาล สถานศึกษาอื่น เพื่อให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง

5.2.2.4 การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะและทักษะจำเป็นเฉาพะความพิการ การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียนแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล การวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล การสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง

ภายหลังจากการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อปรับปรุงเป้าหมายในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร การทบทวนพัฒนาการ ความสามารถ ทุกทักษะ ภายหลังการได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม โดยทำการประเมิน อย่างน้อย 2 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมตามแผน และสิ้นปีการศึกษา

5.2.2.5 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หมายถึง การวางแผนการให้บริการเด็กพิการโดยครู บุคลากร ผู้ปกครอง ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตามความสามารถพื้นฐานเป็นรายบุคคลอย่างถูกต้องและเหมาะสม การกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ การจัดหาเทคโนโลยีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล

5.2.2.6 การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

5.2.2.7 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ดำเนินการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของเด็กพิการแต่ละประเภทความพิการ รวมถึงประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล การจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น

5.2.2.8 การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน หมายถึง ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล

ดำเนินการโดยการวางแผนการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน การออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน การดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน สรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน

5.2.2.9 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษา การกำกับ ติดตามและประเมินผลการให้บริการของครูและบุคลากร นักวิชาชีพ เพื่อสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการ และประสานการส่งต่อเด็กพิการไปยังสถานศึกษาอื่นให้ได้รับบริการที่เหมาะสม ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน (Supervision) เป็นการให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหา เยี่ยมเยียน และสะท้อนผล ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสนับสนุนภาคปฏิบัติเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารให้ดีขึ้น ตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องและเหมาะสม ตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษตามแผนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม 9 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ หมายถึง การสร้างความรู้สึกที่ดีการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเด็กพิการที่พาเด็กพิการมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็น การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ การใช้แบบการสังเกตแบบทดสอบ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตั้งเป้าหมายและระยะเวลาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเพื่อให้สามารถระบุความเสี่ยง ข้อจำกัด ข้อควรระวัง ในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ หมายถึง การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยการซักประวัติเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ โดยการเยี่ยมบ้าน การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย เป็นระบบและมีประสิทธิผล การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP)) เป็นกระบวนการวางแผน ตั้งเป้าหมาย และกำหนดแนวทางในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ที่สอดคล้องกับการคัดกรอง การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การสังเกต และการประเมินความสามารถ

พื้นฐาน โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ให้กับนักเรียนทั้งหมด 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา จากเด็กพิการเป็นรายบุคคล การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรองและการประสานงาน การดำเนินการส่งต่อไปยังโรงพยาบาล สถานศึกษาอื่น เพื่อให้เด็กพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะและทักษะจำเป็นเฉาพะความพิการ การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียนแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กพิการเป็นรายบุคคล การวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคลการสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้งภายหลังจากการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อปรับปรุงเป้าหมายในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร การทบทวนพัฒนาการความสามารถ ทุกทักษะ ภายหลังการได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม โดยทำการประเมิน อย่างน้อย 2 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมตามแผน และสิ้นปีการศึกษา 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หมายถึง การวางแผนการให้บริการเด็กพิการโดยครู บุคลากร ผู้ปกครอง ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตามความสามารถพื้นฐานเป็นรายบุคคลอย่างถูกต้องและเหมาะสม การกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ การจัดหาเทคโนโลยีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคลล 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้แก่ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 7) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ดำเนินการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของเด็กพิการแต่ละประเภทความพิการ รวมถึงประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล การจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน หมายถึง ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล ดำเนินการโดยการวางแผนการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน การออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน การดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน สรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษา การกำกับ ติดตามและประเมินผลการให้บริการของครูและบุคลากร นักวิชาชีพ เพื่อสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการ และประสานการส่งต่อเด็กพิการไปยังสถานศึกษาอื่นให้ได้รับบริการที่เหมาะสม ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน (Supervision) เป็นการให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหา เยี่ยมเยียน และสะท้อนผล ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสนับสนุนภาคปฏิบัติเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารให้ดีขึ้น ตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องและเหมาะสม ตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษตามแผนการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับ นริสา วงศ์พนารักษ์ ศิรินาถ ตงศิริ และบังอร กุมพล (2557) ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผ่านแนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนในการขับเคลื่อนงาน พบว่าความรู้และทัศนคติต่อการดูแลคนพิการความคิดเห็นต่อกระบวนการดูแลคนพิการในชุมชนแบบมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ร่วมดำเนินการวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับ

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) กล่าวว่า กระบวนการการมีส่วนร่วม มีดังนี้ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุ ตลอดจนความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุม การแสดงความคิดเห็น รวบรวม ข้อมูล และตัดสินใจ เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้มีการสร้างความเข้าใจในการใช้ข้อมูลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เพื่อประโยชน์ในการหากระบวนการดูแลคนพิการในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและพื้นที่ใกล้เคียงที่เหมาะสม ผลความ สำเร็จเกิดจากการดำเนินงาน 9 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ หมายถึง การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การใช้สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อและประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับ ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2553) ที่กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสอดคล้องกับ จรัส อติวิทยาภรณ์ (2553) ก็ได้กล่าวถึงใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับนพดล ธุลีจันทร์ (2559)สรุปรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) โดยเครือข่ายความร่วมมือ ได้ 9 องค์ประกอบ ดังนี้ การสร้างความตระหนักในการดำเนินงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการ มีหลากหลาย

วิธีการ การคัดกรองผู้เรียนตามประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan: IFSP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือ การให้บริการโดยกิจกรรมที่เหมาะสม การนิเทศ ติดตาม/การประเมินความก้าวหน้า/การส่งต่อ การสรุปผลและรายงานผล

5.2.3 ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

จากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมให้เข้ากับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ อยู่ในคุณภาพ ระดับดีเยี่ยม สอดคล้องกับจันธิรา เตจ๊ะจักร (2553) ที่ศึกษาผลการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็ก ราชนครินทร์ ปีงบประมาณ 2553 พบว่า ผลการประเมินการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก เป็นรายบุคคล จำนวน 2 คน ซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพดีขึ้นทุกทักษะ สอดคล้องกับสมพร หวานเสร็จ (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาโดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองและบุคลากรที่ให้บริการมีความต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญา โดยร่วมเสนอปัญหาวางแผนการให้ความช่วยเหลือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาเป็นรายบุคคลตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้รูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญา โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน 2) การประเมินสมรรถภาพพื้นฐานของเด็ก 3) การประเมินสภาพแวดล้อม 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและ 6) การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของเด็ก รูปแบบมีความเหมาะสมทำให้เด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงขึ้นในเชิงประจักษ์ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกขั้นตอนของการ

ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้ในเขตพื้นที่อื่น พบว่า สามารถใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในศูนย์การศึกษาพิเศษได้โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5.2.4 ผลการประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ อยู่ในระดับมาก การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สมพร หวานเสร็จ (2547) พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ปกครอง และบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เด็กบกพร่องทางสติปัญญาทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น และผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นพดล ธุลีจันทร์ (2560) ได้สรุป กระบวนการให้บริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เป็นกระบวนการ ในการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) มี 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 2) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การคัดกรองผู้เรียนตามประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการให้ บริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 6) การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือ 7) การให้บริการโดยใช้กิจกรรมที่เหมะสม 8) การนิเทศ ติดตามประเมินความก้าวหน้าและส่งต่อ 9) การสรุปผลจัดทำรายงาน 10) การเผยแพร่ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ วรัตม์ ศรีเทพ (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูล พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาพิเศษของ โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูลในระดับมากทุกด้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีประสิทธิผล สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพเด็กพิการทุกประเภท การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มทักษะของผู้เรียนเพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ จึงควรได้รับการสนับสนุนให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับเด็กพิการทุกประเภทนำไปใช้ เพราะรูปแบบดังกล่าวเป็นการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน หากเด็กพิการได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขได้แล้ว ก็ย่อมจะสามารถศึกษาเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สามารถที่จะศึกษาเรียนรู้ ในหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเองได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่องค์กรที่สนใจในการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กพิการ ดังนี้

5.3.2.1 ศึกษารายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนพิการ

5.3.2.2 ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ คือ ขั้นตอน 1. การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4. การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6. การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 8. การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ให้ชัดเจน

5.3.2.3 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถภาพพื้นฐาน และใช้ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการให้พร้อมก่อนดำเนินการใช้รูปแบบให้เพียงพอทั้งด้านคุณภาพ และด้านปริมาณ ตลอดจนเตรียมความพร้อมในด้านสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ปกครอง และเด็กพิการที่เข้ารับบริการ

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ไปสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบอื่นอีกอย่างหลากหลาย

5.3.3.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม ของนักวิชาชีพ ชุมชน เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการต่อไป

บรรณานุกรม

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). ทฤษฎีการบริหารองคการ. กรุงเทพ ฯ: ชนะการพิมพ. 2532.

เกษม วัฒนชัย. (2546). ธรรมาภิบาลกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.

จรัส อติวิทยาภรณ์. (2553). หลักการและทฤษฎีทางการบริหาร. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556). การเมืองการปกครองระดับตำบล.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีสยาม.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทรานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุคพอยท.

จันทรานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

จันธิรา เตจ๊ะจักร. (2552) การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินร์. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จันธิรา เตจ๊ะจักร. (2552). การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กออทิสติกของ สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรามณ์ จังหวัดศรีสะเกษ วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

เจิมจันทร์ เดชปั้น. (2560). การศึกษาเข้าถึงสิทธิการได้รับการบริการคุณภาพชีวิตและการพัฒนาระบบบริหารคนพิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 15-28.

ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนิดา โสหา. (2561). การศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(2), 49-52.

ชาญชัยณรงค์ ทรงคาศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ญาณิศา เทียนงูเหลือม. (2560). กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม(Early intervention : EL). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ทัศนา แสวงศักดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 8 (1), 43-49.

ธวัช นันทวาส (2547) การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนชุนแงง อำเภอปัว จังหวัดน่าน. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อ ปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. ขอนแกน: สำนักพิมพข้าวฟ่าง.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2548). ก้าวสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร. ในเอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร.

นพดล ธุลีจันทร์. (2550). การพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเลย.

นะรงษ์ ชาวเพ็ชร. (2554). การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

นิพนธ์ กินาวงศ์, (2543). หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: ตระกูลไทย.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: บริษัทราไทยเพลส.ประพันธ์ อำพันประสิทธิ์. (2529). จิตวิทยาสังคม. สงขลา: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิสราพร แช่มชูงาม. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.

นุชา สระสม. (2560). ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ของการศึกษาตามหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560.

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษา ของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพครั้งที่ 3 กรุงเทพ ฯ: สุวีริยาสาสน.

บุญชม ศรีสะอาด และ สุริทอง ศรีสะอาด. (2552). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.กรุงเทพฯ : สุวิริยาสาสน.

บุญส่ง เจริญศรี. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรอง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต1.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไซน่า.

บุรินทร์ สารีคำ. (2560). ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสาหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญสิตา วงศรี. (2560). ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนับริหารงานการศึกษาพิเศษ. การศึกษาด้วยตนเอง สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ประหยัด สุขสำราญ. (2555). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. (2544).การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพฯ :พิมพ์จำกัด

ปัญญา เฉลียวชาติ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์ศิลป์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทางานของนักพัฒนา กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทนสนับสนุนการวิจัย.

ผดุง อารยะวิญญู. (2551). การวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:กรุงเทพฯ.

พรกมล นุ่มหอม. (2551). ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์. ดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

พวงมณี ชัยเสรี. (2557). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

พิณสุดา สิริธรังศรี. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2554.

ไพรัช ถิตย์ผาด. (2544). การประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงยุทธศาสตร์ในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

มีศิลป์ ชินภักดี. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ (พิมพ์ครั้งที่3). นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.

รมย์ พะโยม. (2552). รูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

รัชนี สรรเสริญ จิรพรรณ โพธ์ทอง สมพร รักความสุข วรรณรัตน์ ลาวัง และเบญวรรณ ทิมสุวรรณ. (2555). การพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนเป็นแบบหุ้นส่วน: กระบวนการ WE CAN DO by TIM. วารสารพยาบาลและการศึกษา, 5(3), 17-36.

รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย. (2557). ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตนะ บัวสนธ์. (2552). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2558). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 4.สงขลา : นาฎศิลป์โฆษณา.

วรภัทร ภูเจริญ. (2542). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพดีจำกัด.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์.(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสุทธิ์.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2560). เทคนิคการบริหาร สำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพพิมพลักษณ์ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์และเฉลิมชัย หาญกล้า. (2546) “ทำอย่างไร เมื่อโรงเรียนต้องบริหารโดยใช้โรงเรียนโรงเรียนเป็นฐาน.” วารสารวิชาการ, 6 (พฤษภาคม), 20-22.

ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

ทิศนา แขมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้ เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย ชินะตังกูร. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 1 ฉบับที่ 2.

พรรณี ประเสริฐวงษ์, วีรนารถ มานะกิจ. (2519). การจัดองค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

สมคิด หาแก้ว. (2558). วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 8, 1 (ม.ค.-เม.ย. 2558).

สมชาย เทพแสง. (2552). “ภาวะผู้นาวิสัยทัศน์ รูปแบบใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนในทศวรรษหน้า” วารสาร บริหารศึกษา มศว 6, 11: 83-95.

สมภพ อาจชนะศึก. (2542). “การยอมรับการมีสวนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบราชการของบุคลากรภาครัฐ”. วิทยานิพนธปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมยศ นาวการีการ. (2545). การบริหารแบบมีสวนรวม. กรุงเทพฯ :บรรณกิจ.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุขตา แดงสุวรรณ์. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุธี วรประดิษฐ์. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนงานสารสนเทศสานักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด: สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตราด.

สุภัทร พันธ์พัฒนกุล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุมาลี ศรีผง. (2560). รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต) . นครสวรรค์: สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุรัญจิต วรรณนวล. (2549). การดำเนินการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศศิรัศม์ วีระไวทยะ. (2554). การนำเสนอยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (PROPOSED STRATEGIES FOR DEVELOPING SCHOOL – BASED PEACE CULTURE PROMOTIONNETWORK) วิทยานิพนท์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554.

สุวิมล เปลื้องกระโทก. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ หมู่บ้านหน่วยที่ 1-8. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อนัญญา เจียนรัมย์. (2557). ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวลัยอลงกรณ์.

อมรรัตน์ ทิพยจันทร์. (2547). การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ สถาบันราชภัฏวิทยานิพนธ์ ก.ศ.ด มหาวิทยาลัยนเรศวร,พิษณุโลก

อรทัย ก๊กผล. (2552). คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

อรทัย หนูสงค์. (2560). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ: กรณีศึกษา หมู่ที่ 1ตำบลป่าขาด อำเภอสิงห์นคร จังหวัดสงขลา วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อัมพร พงษ์กังสนานันท์. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุทุมพร จามรมาน. (2541). การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑของทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

เอกชัย บุตรแสนคม. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัญฑิต.สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Aldinger, Carmen E. (2007). The process of implementing Health-Promoting Schools in Zhejiang Province, China. Retrieved May 20, 2014, from http://search.proquest. com/docview/304713973?accountid=31098.

Ball, R., Robin, A., and Wu, J.S. (2003). Incentives versus standards: properties of accountingincome in four East Asian countries. Journal of Accounting and Economics, 36(1-3),235-270.

Bertalanffy, L. V. (1968). General System Theory. New York : Braziller.Brown, W. B. & Moberg, D. J. (1980). Organization Theory and Management

Gumus , Sedat. (2012). The effects of community factors on school participation inTurkey: A multilevel analysis. Michigan State University. Retrieved June 15,2014, from htt://searchproquest.com/docview/3543946?accountid=31098.

Keeves P.J. 1988. Educational research, methodology and measurement :An international handbook. Oxford : Pergamon Press.

Mobbs, Robyn I. (2013). Partners for early intervention and healthy child development:Linking attributes and charcteristics of stakeholder networks to performance.University of Colorado at Denver. Retrieved May 20, 2014, from htt://search proquest.com/docview /3562652?

accountid=31098.

Ramstetter, Catherine L. (2010). Participatory action research to assess and enhancecoordinated school health in one elementary school. University of Cincinnati.Retrieved April 27, 2014, from htt://search proquest.com/docview/756909298?accountid=31098.

Ternieden, Marie DeLucia. (2009). A case study of community participation in primaryeducation in three rural village schools in Ethiopia. The George Washington University.Retrieved July 17, 2014, from http://search.proquest.com/ docview/304880005?: accountid=31098.

Tosi, H. L., & Carroll, S. J. (1982). Management (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง
1. ดร.นพดล ธุลีจันทร์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
2. ผู้ช่วยศาสตรจารย์สุพัตรา ปสังคโท	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ดร.กิ่งแก้ว ภูทองเงิน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
4. ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
5. ดร.สุรพล เสนบุญ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญราชการที่เกี่ยวข้อง

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๐๖๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

เรียน ดร.นพดล ธุลีจันทร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๙ จังหวัดขอนแก่น

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๐๖๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ปลังคโท รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๑-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๐๖๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

เรียน ดร.กิ่งแก้ว ภูทองเงิน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๐๖๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

เรียน ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๑-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๐๖๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย

เรียน ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๐
จังหวัดอุบลราชธานี

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการจัดทำวิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือวิจัย

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/๑๒๒

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒๔๔ หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ Try out เครื่องมือในการจัดทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังดำเนินการจัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งอยู่ในช่วงพัฒนาการทดลองใช้เครื่องมือ Try out เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือที่สร้างขึ้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ทดลองใช้เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน ซึ่งจะทดลองกับผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

ภาคผนวก ง

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ในการนำผลที่ได้ไปพัฒนา/ปรับปรุงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหารต่อไป แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดให้ข้อมูลครบทุกข้อตรงกับความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร ☐ ครู ☐ พี่เลี้ยงเด็กพิการ
☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ☐ ผู้ปกครองเด็กพิการ
☐ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปัจจุบัน/ระยะเวลาปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ

☐ น้อยกว่า – 3 ปี ☐ 3 – 5 ปี ☐ 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องระดับปัญหาการปฏิบัติงานที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยตัวเลขระดับปัญหาการปฏิบัติงานมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติน้อยที่สุด

ขั้นที่	รายการ	ระดับปัญหาการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	**การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ**					
	1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม					
	1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง					
	1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ					
	1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ					
	1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน					
	1.6 การบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง					
	1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย					
	1.8 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล					
2	**การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ**					
	2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
	2.2 การประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง					
	2.3 การประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ					
	2.4 การจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรอง					
	2.5 การประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง					

ขั้นที่	รายการ	ระดับปัญหาการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3	**การประเมินความสามารถพื้นฐาน**					
	3.1 การประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ					
	3.2 การเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป					
	3.3 การวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
	3.4 การสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง					
4	**การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)**					
	4.1 การกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ					
	4.2 ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม					
	4.3 ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน					
	4.4 ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ					

ขั้นที่	รายการ	ระดับปัญหาการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	4.5 การจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
5	**การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม**					
	5.1 การวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน					
	5.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ					
	5.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน					
	5.4 การประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
	5.5 การจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ					
	5.6 การสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง					
	5.7 การประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น					
6	**การประเมินความก้าวหน้า**					
	6.1 การวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					

ขั้นที่	รายการ	ระดับปัญหาการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	6.2 การออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					
	6.3 การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					
	6.4 สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ					
7	**การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ**					
	7.1 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	7.2 การออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	7.3 การดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	7.4 การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินเพื่อตรวจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 35 ปี ☐ 35 -50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี
3. วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ☐ 5 – 10 ปี ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

<u>คำชี้แจง</u> ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดค่าให้มีความหมายของช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ด้านความเหมาะสม						
1	รูปแบบมีความสอดคล้องและสนองตอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ					
2	รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ					
3	รูปแบบมีรายละเอียดขององค์ประกอบที่มีความเหมาะสม					
4	รูปแบบมีสาระสำคัญที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ					
5	รูปแบบมีความเหมาะสมต่อการนำไปเป็นหลักสูตรการพัฒนาสถานศึกษาที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม					
ด้านความถูกต้องครอบคลุม						
6	รูปแบบมีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา					
7	รูปแบบมีสาระสำคัญที่กำหนดในรูปแบบมีความน่าเชื่อถือและเป็นระบบ					
8	รูปแบบมีความสอดคล้องตามภารกิจของการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด					
9	รูปแบบมีสาระสำคัญและสอดคล้องกับการนำไปใช้ประกอบการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา					
10	รูปแบบมีสาระสำคัญที่สอดคล้องในทางปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ					
ด้านความเป็นไปได้						
11	รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ					
12	รูปแบบสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ยุ่งยาก					
13	รูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่าต่อการบริหารสถานศึกษา					

ข้อที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
14	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะมีการยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
15	รูปแบบมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน					
ด้านความเป็นประโยชน์						
16	รูปแบบเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้บริหาร ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้เกี่ยวข้อง					
17	รูปแบบสามารถนำไปมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้					
18	รูปแบบสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษา					
19	รูปแบบสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษได้					
20	รูปแบบสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน

(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน
2. การตอบแบบสอบถาม ขอให้ท่านดำเนินการ ดังนี้

2.1 เขียนข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

2.2 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด โดยกำหนดให้ตัวเลข 5,4,3,2 และ 1 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร ☐ ครู ☐ พี่เลี้ยงเด็กพิการ
☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ☐ ผู้ปกครองเด็กพิการ
☐ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ ☐ 20 – 29 ปี ☐ 30 – 39 ปี ☐ 40 – 49 ปี ☐ 50 – 59 ปีขึ้นไป
4. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน

ขั้นที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	**การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ**					
	1.1 ประสบการณ์หรือการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิการด้วยตนเอง					
	1.2 การติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของเด็กพิการแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย เล่าสู่กันฟัง					
	1.3 การติดต่อสื่อสารแบบกึ่งทางการ เช่น การเยี่ยมบ้าน					
	1.4 การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา					
	1.5 การติดต่อสื่อสารแบบพิเศษ เช่น การนัดหมายโดยการพบปะพูดคุยโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เช่น นายอำเภอ ชมรม สมาคม					
2	**การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ**					
	2.1 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสังเกตพฤติกรรม					
	2.2 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง					
	2.3 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการซักประวัติเด็กพิการ					
	2.4 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการใช้สังคมมิติ					
	2.5 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ โดยการเยี่ยมบ้าน					
	2.6 การมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลผู้พิการอย่างต่อเนื่อง					
	2.7 การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการ					

ขั้นที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
	ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ใช้วิธีการที่หลากหลาย					
	2.8 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เป็นระบบและมีประสิทธิผล					
3	**การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา**					
	3.1 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาจากเด็กพิการ เป็นรายบุคคล					
	3.2 การมีส่วนร่วมในการประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง					
	3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ					
	3.4 การมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มผู้พิการตามแบบคัดกรอง					
	3.5 การมีส่วนร่วมในการประสานการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง					
4	**การประเมินความสามารถพื้นฐาน**					
	4.1 การมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ					
	4.2 การมีส่วนร่วมในการเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป					
	4.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
	4.4 การมีส่วนร่วมในการสรุปโดยใช้ผลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง					
5	**การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)**					

ขั้นที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
	5.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครู บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษกับเครือข่ายความร่วมมือ					
	5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กและครอบครัวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม					
	5.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการเด็กและข้อมูลที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน					
	5.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดา มารดาและผู้ปกครองเด็กพิการ					
	5.5 การมีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยี สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษา ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) แก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
6	**การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ**					
	6.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					
	6.2 การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					
	6.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มร่วมกับนักวิชาชีพ					

ขั้นที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
	6.4 การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของเด็กพิการร่วมกับนักวิชาชีพ					
7	**การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม**					
	7.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน					
	7.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของแต่ละประเภทความพิการ					
	7.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ของเด็กพิการแต่ละคน					
	7.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินทบทวนและแก้ไขกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
	7.5 การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถพิเศษของเด็กพิการ					
	7.6 การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการประเมินเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการพัฒนาตนเองของเด็กพิการและผู้ปกครอง					
	7.7 การมีส่วนร่วมในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น					
8	**การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน**					
	8.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน					
	8.2 การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน					
	8.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน					

ขั้นที่	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
	8.4 การมีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน					
9	**การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ**					
	9.1 การมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	9.2 การมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	9.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
	9.4 การมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและเพื่อการสรุปผลพัฒนาการของเด็กพิการและส่งต่อ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 35 ปี	☐ 35-50 ปี	☐ มากกว่า 50 ปี
3. วุฒิการศึกษา	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
4. **ตำแหน่ง**	☐ ผู้บริหาร	☐ ครู	☐ พี่เลี้ยงเด็กพิการ
	☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		☐ ผู้ปกครองเด็กพิการ

ตอนที่ 2 การประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การ ศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

<u>คำชี้แจง</u> ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดค่าให้มีความหมายของช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นที่	รายการ	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ					
2	มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เหมาะสม และถูกต้องตามหลักภาษา					
3	มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน					
4	เนื้อหาของคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย					
5	มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ทันสมัย เกิดความรู้หรือเทคนิควิธีการใหม่					
6	มีการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร หรือรายงานการวิจัยที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้มีความรู้และความสามารถ					
7	สามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มได้					
8	มีประโยชน์ต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ					
9	คู่มือสามารถนำไปใช้ประโชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม					
10	คู่มือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ผู้บริหาร					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม

แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ								
ข้อที่ 1.1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.7	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ								
ข้อที่ 2.1	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน								
ข้อที่ 3.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 3.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)								
ข้อที่ 4.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม								
ข้อที่ 5.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5.2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5.4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5.6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5.7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. การประเมินความก้าวหน้า								
ข้อที่ 6.1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6.2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6.3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ								
ข้อที่ 7.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7.3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม

แบบประเมินเพื่อตรวจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านความเหมาะสม								
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความถูกต้องครอบคลุม								
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเป็นไปได้								
ข้อที่ 11	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเป็นประโยชน์								
ข้อที่ 16	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านความเป็นประโยชน์ (ต่อ)								
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม

แบบสอบถามการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ								
ข้อที่ 1.1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 1.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ								
ข้อที่ 2.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2.5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา								
ข้อที่ 3.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.3	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 3.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา (ต่อ)								
ข้อที่ 3.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การประเมินความสามารถพื้นฐาน								
ข้อที่ 4.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 4.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)								
ข้อที่ 5.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5.2	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ								
ข้อที่ 6.1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม								
ข้อที่ 7.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7.2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7.6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7.7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
8. การประเมินการพัฒนาและทบทวนแผน								
ข้อที่ 8.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8.3	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 8.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ								
ข้อที่ 9.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9.3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 9.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม

แบบประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลคะแนนรวม	ค่า IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	27	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	27	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.897	.900	37

ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

แบบประเมินเพื่อตรวจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	13	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	13	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.871	.872	20

ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

แบบสอบถามการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	45	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	45	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.888	.885	46

ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

แบบประเมินคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	13	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	13	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.807	.808	10

ภาคผนวก ช

หนังสือเผยแพร่ผลงาน

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

การตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จากโรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่	หน่วยงานที่เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	อย่างไร
1	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
2	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
3	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
4	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
5	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
6	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
7	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
8	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
9	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
10	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๙ จังหวัดขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ชื่อเรื่อง รายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ผู้ศึกษา นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ปีที่ทำสำเร็จ 2564

บทสรุปของผู้บริหาร

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 เรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน Youtube Smart Phone (On-demand) รูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร (On-hand) รูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-site) โดยการผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน Youtube Smart Phone (On-demand) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษา

1.ผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ผลการพัฒนาภาพรวมทั้ง 3 รูปแบบ อยู่ในระดับร้อยละ 84.13 แยกเป็นรายรูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 เรียนรู้ที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) ผสมผสานกับการเรียนผ่าน Youtube Smart Phone (On-demand) มีจำนวนนักเรียนที่ได้ผลการเรียนระดับ ดีมาก ขึ้นไปร้อยละ 90.12 รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 2 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ด้วยเอกสาร

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

(On-hand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับ ดีมาก ขึ้นไปร้อยละ 82.40 และรูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนแบบปกติที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ (On-site) ผสมผสานกับการเรียนรู้ผ่าน Youtube Smart Phone (On- demand) มีจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนระดับ ดีมาก ขึ้นไปร้อยละ 79.86

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด (μ=4.71, σ=0.31)

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสาน
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

- ○ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- ○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด.....
- ○ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

- ○ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- ○ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- ○ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- ○ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- ○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(.....)
.....

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : *Mukdahanspecial@gmail.com*
๓. โทรสาร : ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

หัวเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ชื่อผู้ประเมิน : วัชราภรณ์ สิงห์แก้ว

ปีที่ศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 4) ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินร่างรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบประเมินคู่มือรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง จำนวน 45 คน เด็กพิการ จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินร่างรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program :IEP) และแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individual Family Services Plan : IFSP) ระยะที่ 4

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ=2.01, σ=0.37) ข้อสังเกตหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะที่ดำเนินงาน คือ เกิดปัญหาร้องเรียนของผู้ปกครองในการนำเด็กพิการเข้ามารับบริการ ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) โดยผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือฝึกทักษะร่วมกันกับครู อีกทั้งยังขาดนักสหวิชาชีพในการฝึกกระตุ้นและพัฒนาเด็กพิการ เนื่องจากเด็กพิการมีข้อจำกัดของความพิการ และอุปสรรคในการเข้ารับบริการเป็นอย่างมาก และในขั้นตอนของการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กพิการยังขาดการทบทวนแผนที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง

2) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (μ = 4.46 , σ = 0.24) โดยมีรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างเจตคติกับครอบครัวของเด็กพิการ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 3) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 4) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 6) การมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับนักวิชาชีพ 7) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 8) การประเมินผลการพัฒนาและทบทวนแผน และ 9) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ และมีผลการตรวจสอบการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.57, σ = 0.40)

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

3) ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ให้เข้ากับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการมีพัฒนาการทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ อยู่ในคุณภาพระดับดีเยี่ยม

4) ผลการประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.34, σ = 0.31)

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

- ○ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- ○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด.....
- ○ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

- ○ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- ○ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- ○ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- ○ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- ○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(.....)
.....

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : Mukdahanspecial@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๑ จังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
หมู่ ๕ บ้านหนองแอก ถนนชยางกูร
ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๒ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วย นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
โทร/โทรสาร ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕
E-mail : mukdahanspecial@gmail.com
www.mukdahanspecial.ac.th

ภาคผนวก ซ

หนังสือตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

หนังสือตอบรับเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๒๙๐/ ๓๔๖

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม
๓๗๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม ๔๘๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว๑๗๕
ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวน ๒ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๒ เรื่อง คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการข้างต้นมายังศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม ได้ดำเนินการเผยแพร่ให้กับครูและบุคลากรในหน่วยงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพัชรีวรรณ พรมกุล)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม

กลุ่มบริหารวิชาการ
โทร. ๐ ๔๒๕๓ ๐๘๗๓
โทรสาร ๐ ๔๒๕๓ ๐๘๗๒
E- mail : nakhonphanomspecial.obec@gmail.com

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

.....

ข้าพเจ้า....นาย ภาคภูมิ แพงพิมาย....ตำแหน่ง....ครูชำนาญการ....

- ○ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- ○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ⊘ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด....มุกดาหาร....
- ○ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

- ⊘ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- ⊘ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- ⊘ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- ⊘ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- ○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(.....นายภาคภูมิ แพงพิมาย.....)
หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ
.....

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : Mukdahanspecial@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐-๔๒๖๑-๔๐๓๕

หนังสือตอบรับเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ ๐๔๕๖๓.๔๒๐/๐๙/๙

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๓
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แบบตอบรับผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๒ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้บริการเหลือแรกเริ่มโดยมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร และรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบผสมผสานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จึงขอส่งแบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ รายละเอียดดังเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิมล ศรไชย)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มบริหารงานบุคคล
โทรศัพท์ : ๐๔๕-๕๒๓๐๔๓
โทรสาร : ๐๔๕-๕๒๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร

ชื่อผู้ให้ข้อมูล สุวิมล ศรไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- ○ โรงเรียนการศึกษาของคราวห์
- ○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อำนาจเจริญ
- ○ อื่นๆ (โปรดระบุ .....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชรานรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

- ○ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- ○ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- ○ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- ○ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- ○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... ผู้ให้ข้อมูล
(นางสุวิมล ศรไชย)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ตำแหน่ง
9 / ธ.ค. / 66

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : Mukdahanspecial@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๒๖๑ ๔๐๓๕

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

○ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
✓ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด.....
○ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

✓ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
✓ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
✓ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
✓ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(.....)
.....

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : Mukdahanspecial@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐-๔๒๖๑-๔๐๓๕

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

.....

ข้าพเจ้า นายพิชิต สนั่นเอื้อ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- ○ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- ○ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ○ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ☑ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด อุดรธานี
- ○ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว เป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไป

- ○ มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- ○ มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- ☑ มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- ☑ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- ○ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

.....(นายพิชิต สนั่นเอื้อ).....

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : Mukdahanspecial@gmail.com

๓. โทรสาร : ๐-๔๒๖๙-๔๐๓๕

ภาคผนวก ฌ

ภาพประกอบการวิจัย

ระยะที่ 1

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การศึกษาศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร จากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน

ระยะที่ 1

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)

การศึกษาดูงานการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาลักษณะเดียวกันที่ประสบผลสำเร็จ และมีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ระยะที่ 2

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 3

ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การใช้รูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 4

การประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

การประเมินความพึงพอใจรูปแบบการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

โดยการมีส่วนร่วม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางวัชราภรณ์ สิงห์แก้ว
วัน/เดือน/ปีเกิด	12 มีนาคม 2514
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 39/1 ถนนศรีบุญเรือง ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 49000
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เลขที่ 244 หมู่ 5 ถนนชยางกูร ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 49000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537	ปริญญาครุศาตรบันฑิต (ค.บ.) สาขาการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2549	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2537	อาจารย์ 1 โรงเรียนศึกษาพิเศษมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
พ.ศ. 2545	หัวหน้าศูนย์ 1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร มุกดาหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร